

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

cu privire la contestația depusă de

Grigore Manole

împotriva

Consiliului Superior al Magistraturii și Comisiei de evaluare a integrității judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție (Comisia Vetting) cu privire la contestarea actului administrativ,

(Dosarul nr.3-3/25

NR. PIGD 2-25034489-48156-01-3-17032025-1)

Contestație depusă în temeiul Legii nr. 65 din 30 martie 2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție. Constatarea unui dubiu de integritate etică poate duce la nepromovare. Sensul criteriului de integritate etică prevăzut de art. 11 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 65 din 30 martie 2023; Nepromovarea evaluării externe pe motiv că reclamantul nu corespunde criteriilor privind integritatea etică, în circumstanțele acestei cauze, nu încalcă limitele dreptului discreționar.

03 iulie 2025

Textul corespunde originalului

Examinând în ședință publică contestația depusă de Grigore Manoli împotriva hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii nr.104/9 din 11 martie 2025 cu privire la acceptarea raportului Comisiei de evaluare externă a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție, privind constatarea nepromovării evaluării,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,

Diana Stănilă,

Stella Bleșceaga, *judecători*,

Vasile Andoni, *grefier*;

constată următoarele:

ASPECTE GENERALE ȘI DE PROCEDURĂ

1. Grigore Manoli (reclamant) prin decretul Președintelui Republicii Moldova nr.1849 din 27 noiembrie 2015 a fost numit pe un termen de cinci ani, în funcția de judecător la Judecătoria Centru, municipiul Chișinău.

2. Ulterior, prin decretul Președintelui Republicii Moldova nr.1843 din 19 noiembrie 2020, Grigore Manoli a fost numit în funcția de judecător, până la atingerea plafonului de vârstă.

3. La 09 ianuarie 2024, reclamantul s-a înscris în concursul pentru funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție. Pentru a fi admis la acest concurs, candidatul urma să promoveze evaluarea prevăzută de [Legea nr. 65 din 30 martie 2023](#) privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție (în continuare Legea nr. 65 /2023).

4. Prin scrisoarea nr. de ieșire 239 m/e din 21 ianuarie 2024, Consiliul Superior al Magistraturii a expediat în adresa Comisiei de evaluare a judecătorilor și candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție dosarul candidatului Grigore Manoli.

5. La 19 noiembrie 2024, Comisia de evaluare în baza prevederilor art. 25 din Regulamentul de organizare și funcționare a întocmit în privința lui Grigore Manoli, candidat la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție, raportul de evaluare, iar potrivit concluziei Comisia a propus ca dl Grigore Manoli să nu promoveze evaluarea externă pe motiv de necorespondere cu criteriile prevăzute la art. 11 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 65/2023.

6. Prin hotărârea nr.104/9 din 11 martie 2025 a Consiliului Superior al Magistraturii, s-a acceptat Raportul cu privire la evaluarea externă a dlui Grigore Manoli, candidat la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție și s-a constatat nepromovarea evaluării. S-a eliberat din funcție judecătorul Grigore Manoli de la Judecătoria Chișinău în temeiul art. 17 alin. (4) din Legea nr.65/2023. S-a decăzut Grigore Manoli din dreptul de a exercita funcția de

judecător timp de 7 ani, din data rămânării definitive a hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii. S-a informat Autoritatea Națională de Integritate că Grigore Manoli nu are dreptul de a exercita funcții de demnitate publică timp de 7 ani, din data rămânării definitive a hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii. S-a lipsit Grigore Manoli de dreptul la indemnizația unică de concediere.

7. La 17 martie 2025, reclamantul a contestat hotărârea nr. 104/9 din 11 martie 2025 a Consiliului Superior al Magistraturii la Curtea Supremă de Justiție și a solicitat anularea acesteia, anularea raportului Comisiei de evaluare externă a candidatului la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție, Grigore Manoli din 19 noiembrie 2024, cu dispunerea reluării procedurii de evaluare a lui Grigore Manoli de către Comisia independentă de evaluare externă a integrității judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție (Comisia de evaluare). Cererea de chemare în judecată este depusă împotriva Consiliului Superior al Magistraturii și a Comisiei Vetting.

8. Potrivit art. 18 alin. (2) al Legii nr. 65/2023, contestația ține de competența Curții Supreme de Justiție și este examinată de un complet din trei judecători care au promovat evaluarea prevăzută de Legea nr. 65/2023 și nu au activat în cadrul Curții Supreme de Justiție până la 31 decembrie 2022. Cauza a fost distribuită pentru examinare completului de judecată privind examinarea contestațiilor împotriva hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii în temeiul Legii nr. 65/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție, constituit în temeiul Dispoziției Nr. 120 din 28 iunie 2024 în următoarea componență: Stela Procopciuc (președinte), Diana Stănilă și Stella Bleșceaga (judecători).

9. Prin încheierea din 13 mai 2025 a Curții Supreme de Justiție, s-a primit spre examinare, în procedura contenciosului administrativ, contestația formulată de Grigore Manoli împotriva Consiliului Superior al Magistraturii și a Comisiei de evaluare a integrității judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție (Comisia de evaluare).

ÎN FAPT

Evaluarea externă a reclamantului de către Comisia Vetting.

10. „În vederea asigurării integrității judecătorilor Curții Supreme de Justiție și a sporirii încrederii societății în activitatea acesteia și în sistemul justiției”, la 30 martie 2023, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea nr. 65/2023. Potrivit acestei legi, toți judecătorii Curții Supreme de Justiție și candidații pentru funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție sunt supuși evaluării externe. Este evaluată integritatea etică și financiară a acestora. Evaluarea începe cu solicitarea ca candidatul să depună Comisiei declarația de avere și interese personale pentru ultimii cinci ani, un chestionar de etică și o declarație despre persoanele apropiate care activează sau au activat în ultimii cinci ani în sistemul judecătoresc, al procuraturii și în serviciul public.

11. La 23 ianuarie 2024, în baza art. 21 alin. (5) lit. (a) din Legea nr. 65/2023, Comisia de evaluare a recepționat de la Consiliul Superior al Magistraturii informația care a inclus candidatura subiectului pentru funcția de judecător la Curtea Supremă de Justiție.

12. La 15 februarie 2024, Comisia de evaluare a notificat reclamantul și a solicitat să completeze și să returneze un chestionar de etică și declarațiile prevăzute la art. 12 alin. (3) din Legea nr. 65/2023 în termen de 10 zile de la data notificării (în continuare „declarația pentru ultimii cinci ani”), iar la 23 februarie 2024 reclamantul a returnat declarațiile și chestionarul completate.

13. La 07 mai 2024, în vederea clarificării unor aspecte, Comisia de evaluare notificat și a solicitat lui Grigore Manoli să prezinte informații adiționale, până la 15 mai 2024 (în continuare „prima rundă de întrebări”), însă, reclamantul prin cererea din 08 mai 2024, a solicitat o prelungire a termenului de răspuns, acordată de Comisie până la 22 mai 2024. Reclamantul a prezentat răspunsuri și documente în termenul prelungit.

14. La 03 iulie 2024, în vederea clarificării unor aspecte, Comisia de evaluare a solicitat reclamantului să prezinte informații adiționale, până la 10 iulie 2024 (în continuare „a doua rundă de întrebări”). Reclamantul a prezentat răspunsuri și documente în termenul stabilit.

15. La 25 iulie 2024, în vederea clarificării unor aspecte, Comisia de evaluare i-a solicitat subiectului să prezinte informații adiționale, până la 01 august 2024 (în continuare „a treia rundă de întrebări”). Reclamantul a prezentat răspunsuri și documente în termenul stabilit.

16. La 06 septembrie 2024, Comisia de evaluare a notificat subiectul că în baza informațiilor colectate și analizate, a constatat unele aspecte care generează dubii cu privire la corespunderea cu criteriile etice și financiare și l-a invitat să participe la o audiere publică la 17 septembrie 2024.

17. La 17 septembrie 2024, Comisia de evaluare a organizat o audiere publică, în cadrul căreia reclamantul a reafirmat acuratețea răspunsurilor sale din chestionarul de etică. De asemenea, dânsul a declarat, că nu are corectări sau completări la răspunsurile oferite anterior.

18. Comisia de evaluare instituită prin Legea nr. 65/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție a deliberat la 17 septembrie 2024 și a aprobat raportul la 19 noiembrie 2024, potrivit căruia a propus ca Grigore Manoli să nu promoveze evaluarea externă pe motiv de necorespondere cu criteriile prevăzute la art. 11 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 65/2023, deoarece nu corespunde criteriilor privind integritatea etică. Acestea se referă, la existența unor conflicte de interese care afectează funcția deținută, Comisia reținând că reclamantul ar fi examinat anumite cauze fără respectarea obligației de abținere, în contextul relațiilor sale cu avocata S.A., în legătură cu cauzele examinate de ultimul.

19. Cu privire la dubiul privind încălcarea regimului juridic al conflictelor de interese de către subiectul evaluare, la caz, reclamantul Grigore Manoli, Comisia Vetting a constatat în concret:

i) Examinarea unei cauze care implică fosta colegă a subiectului.

„Comisia de evaluare a stabilit că în perioada 2010-2015, subiectul evaluării a lucrat la B.A.A. „Avogrup”, unde S.A. a avut calitatea de avocat stagiar, fiind sub supravegherea unuia dintre foștii săi colegi. Subiectul evaluării a declarat că relația sa cu S.A. s-a rezumat doar la faptul că ambii au activat în cadrul aceleiași birou. Acesta a adăugat că, în acea perioadă, nu a avut nicio comunicare cu S.A. și că ultima nu i-a acordat nicio asistență juridică lui sau membrilor familiei sale. În cadrul audierii, subiectul a precizat că S.A. venea foarte rar la birou și, de obicei, doar atunci când trebuia să îndeplinească anumite formalități legate de contabilitate.

La fel, Comisia de evaluare a constatat că la 05 aprilie 2017, avocata S.A. a depus în interesele unui terț (N.S.) o plângere la Judecătoria Chișinău, sediul Centru, împotriva procesului - verbal privind contravenția de desfășurare ilegală a activității de întreprinzător (art. 263 alin. (1) din Codul contravențional), iar, la 13 iulie 2017 subiectul evaluării a emis o hotărâre de admitere a plângerii de mai sus. Conform hotărârii, procesul-verbal privind contravenția și decizia de sancționare au fost anulate, iar procesul contravențional împotriva clientului reprezentat de S.A. a fost încetat.

Comisia de evaluare a notat că subiectul evaluării a confirmat că nu a declarat abținere, iar în acest sens a susținut că la momentul examinării cauzei nu a identificat nicio incompatibilitate conform art. 33 din Codul de procedură penală, precum și jurisprudenței CtEDO, care prevede că un judecător se poate abține de la judecarea cauzei chiar și atunci când o situație nu este reglementată de un text legal și când consideră că imparțialitatea și obiectivitatea sa pot fi afectate.

Comisia de evaluare a remarcat faptul că, la acea etapă, relația dintre subiectul evaluării și S.A. era cea de foști colegi. Comisia nu a avut niciun indiciu că aceștia au avut o relație mai apropiată. Nu a fost identificată nicio dovadă că aceștia au fost implicați în alte cauze judiciare sau că au menținut o relație de comunicare după ce subiectul a devenit judecător.

Prin urmare, Comisia de evaluare a notat că este posibil ca această relație colegială să nu-i fi impus obligația de a declara abținere. Cu toate acestea, subiectul evaluării ar fi trebuit cel puțin să informeze părțile cu privire la aceste circumstanțe și să le lase să decidă asupra recuzării sale.

ii) Examinarea primei cauze care implică fosta colegă și avocat al subiectului.

La 18 aprilie 2018, avocatul S.A., reprezentând subiectului evaluării, a depus o plângere în vederea anulării unei ordonanțe de începere a urmăririi penale emise în urmă cu 13 ani împotriva subiectului (clientul său). Această ordonanță

a fost emisă la 21 februarie 2005 cu privire la infracțiunea prevăzută de articolul 361 alin. (1) din Codul penal.

Ca urmare, Judecătoria Căușeni (sediul Ștefan Vodă) la 23 mai 2018 a admis plângerea și a anulat ordonanța de începere a urmăririi penale împotriva subiectului evaluări pe motivul încălcării dispozițiilor procedurale.

Ulterior, S.A. a fost prezentă și a reprezentat subiectul evaluării în fața Curții de Apel Chișinău în ședințele de judecată stabilite pentru examinarea recursului înaintat de procuror împotriva deciziei Judecătoriei Căușeni. La 17 septembrie 2018, Curtea de Apel a respins recursul ca inadmisibil.

Subiectul evaluării a declarat că plângerea de mai sus prin care se solicită anularea ordonanței de începere a urmăririi penale a fost întocmită de el însuși și că S.A. doar a semnat-o și a prezentat mandatul. Subiectul a declarat că el personal a depus (trimis) plângerea la instanță.

Nici subiectul evaluării și nici S.A. nu au participat la ședința de la Judecătoria Căușeni. S.A. a participat la ședința de la Curtea de Apel Chișinău ca urmare a recursului înaintat de procuror. Potrivit afirmațiilor subiectului evaluării, acest lucru nu a fost coordonat cu el și nici nu a fost solicitat de el, aflând despre aceasta abia atunci când a primit decizia instanței de apel. Subiectul evaluării a mai adăugat că asistența juridică acordată de S.A. a fost gratuită.

Atunci când a fost întrebat de ce a avut nevoie de un avocat doar pentru semnarea formală a plângerii, subiectul a explicat că era pregătit, în cazul în care instanțele naționale i-ar fi respins plângerea, să depună o cerere la CtEDO. A mai declarat că dorea să evite eventuala respingere de către CtEDO a cererii sale din motivul că „deși la momentul depunerii plângerii [el] avea posibilitatea de a contracta un avocat, [el] nu a făcut acest lucru, prin urmare nu a luat toate măsurile efective pentru a-și apăra drepturile și interesele legitime”.

Necesitatea de a avea un avocat pentru motivele descrise mai sus nu a fost acceptat de Comisia Vetting, deoarece art. 36 alin. (1) din Regulamentul Curții prevede că persoanele fizice pot depune inițial cereri conform art. 34 din Convenție fie personal fie prin intermediul unui reprezentant.

În al doilea rând, în cazul în care subiectul evaluării se referă la epuizarea tuturor măsurilor efective la nivel național, Comisia observă că, în temeiul art. 6 alin. 3 lit. c) din Convenție, orice persoană acuzată de o infracțiune are dreptul să se apere el însuși sau să fie asistat de un apărător ales de el și, dacă nu dispune de mijloacele necesare remunerării unui apărător, să poată fi asistat gratuit de un avocat din oficiu, atunci când interesele justiției o cer. În această privință, CtEDO a observat că din textul art. 6 alin. (3), lit (c) reiese clar că un acuzat are posibilitatea de a alege să se apere fie „personal, sau să fie asistat de un apărător ales de el”. Astfel, în mod normal, nu va fi contrar cerințelor acestui articol dacă un acuzat se reprezintă singur în conformitate cu propria sa voință, cu excepția

cazului în care interesele justiției cer altfel (cauza Galstyan c. Armeniei, 15 noiembrie 2007, § 91).”

iii) Examinarea celei de-a doua cauze care implică fosta colegă și avocat al subiectului.

La 25 iunie 2018, subiectul evaluării a emis o hotărâre într-o cauză penală, în care a fost vizată o persoană (V.R.) acuzată de organizarea migrației ilegale conform articolului 362¹ din Codul penal. Avocata S.A. l-a reprezentat pe V.R. Potrivit hotărârii, procurorul a solicitat aplicarea unei pedepse cu închisoare pe termen de patru ani, cu privarea de dreptul de a exercita activitatea legată de gestionarea resurselor umane pe o perioadă de patru ani, în timp ce avocatul S.A. a solicitat în interesul lui V.R. aplicarea unei pedepse sub formă de amendă.

Subiectul evaluării a emis hotărârea și a aplicat o sancțiune sub forma unei amenzi de 14 000,00 de lei, care putea fi redusă la jumătate dacă era achitată în termen de 72 de ore din momentul în care hotărârea devine executorie.

Procurorul a contestat hotărârea. Curtea de Apel Chișinău a emis o decizie la 26 septembrie 2018, prin care a modificat pedeapsa din amendă în închisoare pe termen de patru ani (pedeapsa fiind suspendată condiționat), cu privarea de dreptul de a exercita activitatea legată de gestionarea resurselor umane timp de patru ani. La 03 aprilie 2019, Curtea Supremă de Justiție a menținut această decizie, declarând inadmisibil recursul înaintat de avocatul S.A.

Subiectul evaluării a confirmat că nu a declarat abținere, iar în acest sens a susținut că la momentul examinării cazului nu a identificat nicio incompatibilitate în sensul art. 33 din Codul de procedură penală și având în vedere jurisprudența CtEDO. Acesta a adăugat că nu a declarat abținere deoarece cauza penală a fost examinată în cadrul unei proceduri simplificate în temeiul art. 364¹ din Codul de procedură penală.

Comisia de evaluare a menționat că în acest caz, subiectul evaluării era reprezentat personal de S.A. în același timp în care S.A. reprezenta o parte într-o altă procedură în care subiectul era judecător. Aceasta reprezintă o încălcare mai gravă a dreptului la un proces echitabil și imparțial. Subiectul evaluării nu s-a abținut de la examinare. De asemenea, acesta nu a dezvăluit relația sa cu S.A. tuturor participanților la proces.

Faptul că subiectul nu a declarat abținere a limitat în mod clar dreptul celorlalți participanți de a pune la îndoială obiectivitatea și imparțialitatea sa. Victimele migrației ilegale, care erau străini de origine afro-asiatică, fără cunoștințe ale limbii române, nu ar fi avut nicio șansă să afle că avocatul făptuitorului (inculpatului) era și avocatul judecătorului care examina cazul lor. Comisia de evaluare a considerat că o astfel de omisiune de abținere duce la subminarea încrederii în sistemul judiciar.

Conform informațiilor obținute de Comisie, cauza de migrație ilegală a fost atribuită subiectului la 02 mai 2018. Acesta a examinat-o în perioada 04 mai - 25 iunie 2018. Prin urmare, în timpul examinării acestei cauze penale, S.A. era

avocatul său și a semnat plângerea sa din 18 aprilie 2018, examinată de Curtea de Apel la 19 septembrie 2018.

În timpul audierii, subiectul a explicat că, după întocmirea plângerii, intenționa să meargă la B.A.A. „Avogrup” unde activase pentru a obține semnătura unui fost coleg. La ieșirea din judecătorie, a întâlnit-o întâmplător pe S.A.. El a rugat-o să semneze plângerea, care a acceptat. Plângerea a fost depusă la 18 aprilie 2018. Ulterior, la 04 mai 2018, subiectul a comunicat că a depus documentele originale (menționate ca anexe în plângerea inițială).

Comisia a notat că relația avocat - client este caracterizată printr-o legătură bazată pe încredere și confidențialitate. Clienții își pun încrederea în avocați pentru a proteja cel puțin informațiile sensibile. Avocații se bazează, de asemenea, pe clienți pentru a furniza informații veridice. Respectul și înțelegerea reciprocă sunt vitale pentru o relație avocat-client de succes. Aceste principii care reglementează relația avocat-client derivă din Codul de procedură penală, precum și din actele care reglementează profesia de avocat.

Atunci când un judecător are o relație personală cu un avocat ca urmare a unei reprezentări în desfășurare într-o cauză penală, există un risc semnificativ de conflict de interese sau de aparență de părtinire. Pe de o parte, un judecător poate simți un sentiment de recunoștință sau de loialitate față de avocatul său, influențându-i în mod conștient sau inconștient deciziile. Pe de altă parte, chiar dacă un judecător crede că poate rămâne imparțial, încrederea publicului în sistemul judiciar este subminată. Justițiabilii și publicul ar putea suspecta că relația judecătorului cu avocatul influențează deciziile acestuia, compromițând integritatea procesului judiciar.

Subiectul ar fi trebuit să cunoască că, în conformitate cu art. 33 din Codul de procedură penală și art. 4 alin. (1) lit. (a) din Legea nr. 178/2014, în circumstanțele specifice, legea îi cerea să se abțină sau, cel puțin, să dezvăluie potențialul conflict de interese în cauzele în care era implicat avocatul său și să lase clarificarea acestei chestiuni în sarcina unui alt judecător.

În aceste condiții, Comisia de evaluare a concluzionat că are dubii serioase cu privire la respectarea de către subiect a criteriilor etice prevăzute la art.11 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 65/2023, deoarece a încălcat regimul juridic al conflictelor de interese ale judecătorilor atunci când a examinat cauza în care era implicat avocatul care l-a apărut în același timp într-o cauză penală.”

iv) Examinarea celei de-a treia cauze care implică fosta colegă și avocat al subiectului.

„La 25 mai 2023, subiectul a emis o hotărâre de admitere a cererii depuse de avocatul S.A. în interesul lui L.L. Prin hotărâre, N.H. a fost declarat decedat după ce, timp de mai bine de trei ani, nu s-a mai știut nimic de el.

Subiectul a confirmat că nu a declarat abținere, ca și în celelalte două cazuri, acesta a declarat că, la momentul examinării cazului, nu a identificat niciun motiv legal în temeiul art. 50 din Codul de procedură civilă pentru a face acest

lucru. Acesta a adăugat că persoana era dispărută fără veste de peste 40 de ani (1982). Nu a existat niciun litigiu juridic deoarece cazul a fost examinat în cadrul unei proceduri speciale - stabilirea faptelor care au valoare juridică.

În conformitate cu art. 52 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care există temeiuri specificate la art. 50 și art. 51, judecătorul este obligat să se abțină de la judecată. O analiză a termenului „a judeca” utilizat în Codul de procedură civilă sugerează că aceasta înseamnă un set de acțiuni procedurale desfășurate de instanță în legătură cu examinarea cauzelor civile care le sunt repartizate.

În conformitate cu art. 280 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în procedura specială (inclusiv cea de declarare a persoanei dispărute fără veste sau decedate), cauzele se examinează de instanțele judecătorești după regulile de examinare a acțiunilor civile, cu excepțiile și completările stabilite în cod la capitolele XXIII-XXXIV și în alte legi. În plus, capitolul XXVII Declararea persoanei dispărute fără veste sau decedate nu prevede o excepție de la reglementările privind declarațiile de recuzare sau abținere prevăzute la art.52.

Prin urmare, Comisia a menționat că, deși acest caz nu a fost litigios și nu a implicat părți adverse, subiectul nu a fost scutit de obligația de a declara abținere și de a lăsa această chestiune în sarcina unui alt judecător.

Hotărârea privind declararea unei persoane decedate constituie temei de înregistrare a decesului la organul de stare civilă, spre deosebire de alte hotărâri care obțin caracter executoriu numai după examinarea cauzei în apel. În astfel de cazuri, în care actele emise de judecători au caracter executoriu și pot fi contestate o singură dată, judecătorii sunt chemați să respecte standarde mai înalte atunci când își evaluează circumstanțele de potențială imparțialitate.

Chiar dacă omisiunea de a declara abținere într-un caz necontencios pare mai puțin gravă, Comisia de evaluare a concluzionat că în circumstanțele acestui caz, are dubii serioase cu privire la respectarea de către subiect a criteriilor etice prevăzute la art. 11 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 65/2023. Acesta a încălcat regimul juridic al conflictelor de interese al judecătorilor atunci când a examinat cauza, în care era implicat fostul său avocat (S.A.) care îl reprezenta pe L.L.”

v) *Examinarea celei de-a patra cauze care implică fosta colegă și avocat al subiectului.*

„La 17 octombrie 2023, subiectul a primit spre examinare o cauza inițiată de C.A. împotriva lui C.R. pentru stabilirea domiciliului copilului minor, intervenient accesoriu - Direcția Generală pentru Protecția Drepturilor Copilului. Avocatul S.A. a depus o cerere de amânare a examinării cauzei în numele unuia dintre participanții la proces.

În cea de-a treia rundă de întrebări, subiectul a prezentat o copie a unei declarații de abținere din 05 aprilie 2024 în cauza în care S.A. a reprezentat-o pe reclamanta C.A. Subiectul a prezentat, de asemenea, o copie a încheierii de respingere a acestei declarații de abținere.

În declarație, subiectul a menționat următoarele:

„La 19 martie 2024 [...], a fost înregistrată o cerere de amânare [a ședinței de judecată] semnată electronic de avocatul S.A [...]. Prin urmare, atest o situație de incompatibilitate la judecarea cauzei respective, întrucât avocatul S.A. a fost avocat stagiar la B.A.A „Avogrup”, unde am activat în calitate de avocat asociat în perioada ianuarie 2010 - decembrie 2015. Totodată, în aprilie 2018 S.A. a expediat în adresa Judecătoriei Căușeni, sediul Ștefan Vodă o plângere în interesele petiționarului Grigore Manoli, [...] și ulterior a participat la examinarea recursului declarat de procurorul G.I.

[,,] întru asigurarea criteriilor obiective de imparțialitate a judecătorului la judecarea acestei cauze, întru evitarea unor interpretări ce pot apărea în legătură cu circumstanțele de fapt expuse supra, pentru a exclude orice îndoială legitimă ce poate apărea în această privință, pentru soluționarea obiectivă, imparțială a cauzei și pentru a oferi garanțiile suficiente a unui proces echitabil la judecarea acestei cauze, declar abținere de la judecarea cauzei civile menționate.

Atunci când, în timpul audierii, a fost întrebat de Comisie dacă a luat în considerare prezentarea unei declarații de abținere în primele trei cazuri menționate mai sus, subiectul a confirmat că nu a făcut acest lucru. Cu toate acestea, el a concluzionat că nu exista niciun temei juridic care să îl oblige să se abțină.

Subiectul evaluării a considerat oportun să depună o astfel de declarație la 05 aprilie 2024. El a indicat în mod expres temeiul juridic (art. 50 alin. (1) lit. e), art. 52 alin. (1) din Codul de procedură civilă) și jurisprudența relevantă a CtEDO. Prin urmare, Comisia de evaluare a constatat că subiectul, în circumstanțe similare, dar nu identice, a adoptat o abordare inconsecventă pentru a decide când un judecător ar trebui să depună o declarație de abținere.

Instituția conflictului de interese are un caracter preventiv. Scopul său nu este de a elimina conflictele odată ce este clar că acestea există. Această instituție vizează mai degrabă prevenirea oricăror conflicte, inclusiv a celor potențiale.

Mijloacele prin care judecătorii pot preveni un potențial conflict de interese sunt declarația de abținere și recuzarea. Atunci când un judecător are un interes personal (direct sau indirect) în soluționarea unei cauze sau există alte circumstanțe care pun la îndoială obiectivitatea și imparțialitatea sa, judecătorul trebuie să depună o declarație de abținere și să ofere părților interesate posibilitatea de a depune o cerere de recuzare.

Comisia a remarcat faptul că în conformitate cu legislația națională, nu este de competența unui judecător să decidă personal cu privire la recuzarea sa sau la necesitatea și oportunitatea de a se abține de la examinarea unei cauze. O astfel de chestiune trebuie să fie supusă examinării unei părți terțe (organ ierarhic superior, președintele instanței, un alt judecător). În circumstanțele acestor cazuri, după cum a declarat subiectul evaluării, el a fost cel care a luat în

considerare abținerea și a decis dacă există sau nu „incompatibilități” care l-ar obliga să se abțină de la examinare.

Relația profesională dintre un judecător și un avocat reprezintă cu siguranță o circumstanță care ar putea pune la îndoială obiectivitatea și imparțialitatea unui judecător pentru un observator independent și obiectiv.

În plus, atunci când un judecător cunoaște un avocat datorită faptului că acesta l-a reprezentat într-un proces în care avea calitatea de parte, există un risc semnificativ de conflict de interese sau de aparență de părtinire. După cum a declarat subiectul în cadrul audierii, S.A. a semnat plângerea sa și l-a reprezentat în instanță în mod gratuit. În esență, S.A. i-a făcut subiectului o favoare.

Atunci când un avocat face o favoare unui judecător sau viceversa, aceasta ar putea sugera că beneficiarul se va simți obligat să întoarcă favoarea. Or, relația judecătorului cu avocatul său influențează deciziile acestuia, compromițând integritatea procesului judiciar.

În cadrul audierii, subiectul a declarat că încheierea din 10 aprilie 2024 de respingere a declarației sale de abținere din 05 aprilie 2024 a stabilit că nu existau circumstanțe care să pună la îndoială imparțialitatea sa. Această încheiere l-a convins că a acționat corect în cazurile anterioare luând decizia de a nu se abține de la examinarea cauzelor în care S.A. era implicată.

Comisia de evaluare a remarcat faptul că, dimpotrivă, declarația de abținere din 2024 reprezintă de fapt modul în care subiectul ar fi trebuit să acționeze în cazurile anterioare. Aceasta ar fi putut oferi unui alt judecător posibilitatea de a examina și de a identifica existența sau lipsa unor circumstanțe care ar putea pune la îndoială imparțialitatea judecătorului din perspectiva unui observator obiectiv.

Analiza rapoartelor anuale ale Colegiului disciplinar al judecătorilor, sugerează lipsa unei practici bine stabilite cu privire la încălcările art.4 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 178/2014 privind răspunderea disciplinară a judecătorilor. Nu există o practică privind severitatea sancțiunilor care trebuie aplicate din perspectiva proporționalității.

În conformitate cu art. 6 alin. (6) din Legea nr. 178/2014, eliberarea din funcția de judecător reprezintă încetarea de drept a împuternicirilor judecătorului ca urmare a comiterii unei abateri disciplinare grave sau repetate. Deși Comisia de evaluare a constatat că procedurile de verificare nu sunt echivalente cu procedurile disciplinare, este totuși relevant faptul că în temeiul legislației Republicii Moldova, abaterile disciplinare repetate pot duce la eliberarea din funcția de judecător.

Subiectul evaluării nu a declarat abținere în trei cazuri identificate de Comisia Vetting. În astfel de situații, aspectul crucial a fost dacă un observator obiectiv ar concluziona că relația subiectului cu avocatul ar pune sub semnul întrebării obiectivitatea și imparțialitatea acestuia.

Având în vedere importanța aparențelor, atunci când apare o astfel de situație (care poate da naștere unei sugestii sau unei aparențe de părtinire), aceasta ar trebui să fie dezvăluită la începutul procedurii și ar trebui să se facă o evaluare. Aceasta este o garanție procedurală importantă care este necesară pentru a asigura imparțialitatea obiectivă și subiectivă.

Pentru a nu diminua încrederea societății în justiție, este foarte important ca un judecător, înainte de a examina cauza, să efectueze testul obiectiv, care presupune oferirea de garanții suficiente pentru a exclude orice dubiu cu privire la imparțialitatea sa, ceea ce subiectul nu a făcut.

În aceste circumstanțe, Comisia de evaluare a concluzionat că are dubii serioase cu privire la respectarea de către subiect a criteriilor etice, determinate de faptul că acesta a admis conflicte de interese atunci când a examinat cauzele în care a fost implicat avocatul S.A. Or, neprezentarea de către subiect a declarațiilor de abținere a încălcat principiul imparțialității, care, la rândul său, subminează încrederea publică în sistemul judiciar.”

EXAMINAREA DE CĂTRE CSM A REZULTATELOR EVALUĂRII

20. La 21 noiembrie 2024, Consiliul Superior al Magistraturii (în continuare CSM) a recepționat de la Comisia de evaluare Raportul cu privire la evaluarea subiectului Grigore Manoli întocmit în limbile engleză și română, precum și dosarul de evaluare (în volum de 2720 pagini). CSM a stabilit pentru data de 10 decembrie 2024, iar ulterior pentru 11 martie 2025 ședințe publice în cadrul cărora s-au pus în discuție rezultatele evaluării de către Comisia de evaluare a candidatului la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție, Grigore Manoli.

21. În ședințele Plenului CSM, reprezentantul Comisiei de evaluare nu s-a prezentat, fiind citat legal despre data, ora și locul desfășurării ședinței. Luând în considerare poziția participanților la ședință și în conformitate cu prevederile art.17 alin. (1) din Legea nr. 65/2023, Plenul Consiliului a considerat posibilă examinarea Raportului de evaluare a candidatului în lipsa reprezentantului Comisiei de evaluare.

22. Reclamantul Grigore Manoli, în ședința Plenului CSM din 10 decembrie 2024 a declarat că în cadrul procedurii de evaluare, dreptul său la recuzarea membrilor Comisiei a fost încălcat, întrucât această chestiune nu a fost pusă în discuție în cadrul audierilor publice. S-a trecut direct la etapa întrebărilor, fără ca acest aspect să fie analizat. Pe parcursul evaluării, nu a invocat acest lucru, deoarece au fost foarte multe întrebări, iar ulterior și-a dat seama că problema nu fusese abordată. Nu a informat Comisia în scris cu privire la acest aspect. A fost întrebat despre anumite acte și a răspuns că le poate furniza, însă, ulterior, nu a existat nicio corespondență din partea Comisiei, deși i s-a comunicat că se va reveni asupra subiectului. A precizat că, în realitate, aceste acte vizau integritatea sa financiară, care nu a fost reținută ca un dubiu ce ar putea justifica nepromovarea.

23. Referindu-se la distincțiile aplicabile subiecților evaluării, acesta a menționat că pentru un judecător al Curții Supreme de Justiție, termenul de referință pentru aspectele de etică este de 10 ani. A subliniat că, în calitate de candidat la această funcție i se aplică prevederile art. 11 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 65/2023, iar pentru aceste fapte termenul este de 5 ani. Orice presupusă încălcare de etică petrecută în anii 2017-2018 nu mai poate fi reținută, întrucât au trecut mai mult de 5 ani de la momentul producerii acesteia.

24. Cu privire la cauza contravențională analizată, Grigore Manoli a explicat că avocatul său l-ar fi apărat pe contravenient. Totuși, Comisia a constatat doar existența unei relații de foști colegi, fără a reține că subiectul evaluării ar fi fost implicat în altă cauză sau că ar fi menținut o relație de comunicare cu avocatul respectiv. În acest context, a solicitat clarificarea impactului negativ generat și asupra drepturilor persoanelor terțe, subliniind că nu au existat circumstanțe obiective care să justifice o declarație de abținere. A remarcat, de asemenea, că, într-un alt raport referitor la un alt subiect, Comisia a indicat necesitatea existenței unui efect negativ asupra drepturilor altor persoane pentru a justifica reținerea unui conflict de interese.

25. În ceea ce privește o altă cauză, o cauză penală din 2018 examinată prin procedură simplificată conform art. 364¹ din Codul de procedură penală, Grigore Manoli a afirmat că, potrivit Comisiei, prin nedepunerea unei declarații de abținere, s-ar fi limitat drepturile victimelor. Cu toate acestea, a explicat că procedura de examinare nu impunea citarea victimelor, iar inculpatul a fost condamnat, astfel încât nu pot fi identificate drepturi sau libertăți încălcate în acest context.

26. Într-o altă speță, referitoare la o procedură specială de constatare a decesului unei persoane, Grigore Manoli a arătat că, deși Comisia a reținut că nu a existat un obiect litigios, aceasta a făcut o interpretare eronată susținând că hotărârea respectivă este distinctă de alte cauze care produc efecte din momentul pronunțării și pot sta la baza rectificărilor în Registrul public. Subiectul a precizat că, în realitate, hotărârea este supusă termenului de atac și nu produce efecte juridice imediate. Totodată, a menționat în hotărâre că, în cazul în care persoana în cauză re apare, hotărârea poate fi anulată. A adăugat că hotărârea a fost emisă în august 2023 și nu a fost contestată timp de trei luni.

27. Grigore Manoli a reiterat faptul că, în toate cauzele analizate, atunci când nu au existat temeiuri obiective, nu a declarat abținerea, iar în cazurile în care au existat motive întemeiate, a făcut-o fără ezitare. În opinia sa, încadrarea juridică propusă de Comisie este eronată.

28. Referitor la asistența juridică acordată de avocatul menționat, Grigore Manoli a explicat că aceasta s-a limitat doar la semnarea unei plângeri. A precizat că avocatul nu a participat la ședința din prima instanță și nu a avut împuterniciri acordate de subiect pentru a participa în recurs. Prin urmare, consideră că nu există suficiente motive pentru a justifica o declarație de abținere.

29. Suplimentar, în ședința din 11 martie 2025, Grigore Manoli a făcut referire la HCC nr. 2 din 16 ianuarie 2025, susținând că analiza efectuată de Comisia de evaluare s-a bazat pe dubii și nu pe probe concrete. Acesta a subliniat că s-au invocat trei cauze: una contravențională, una civilă și una penală și că, în opinia Comisiei, ar fi trebuit să formuleze o declarație de abținere în toate aceste cauze. Cu toate acestea, subiectul a argumentat că nu au fost prezentate probe care să susțină această presupunere, în timp ce el a furnizat o încheiere a Judecătoriei Chișinău care ar fi confirmat că nu era necesară o astfel de declarație.

30. Un punct esențial ridicat în apărarea sa a fost că acele circumstanțe faptice legate de reprezentarea sa de către un avocat în procedura de examinare a unei plângeri într-o cauză în baza art. 313 din Codul de procedură penală, nu constituiau temeiuri pentru a formula o declarație de abținere. A subliniat că actele judiciare sunt obligatorii pentru toate instituțiile din Republica Moldova, inclusiv pentru CSM, și că acestea ar trebui să prevaleze asupra interpretărilor Comisiei de evaluare. În susținerea poziției sale, a indicat că hotărârea judecătorească prezentată reprezintă o probă incontestabilă și produce efecte juridice care trebuie luate în considerare la adoptarea unei decizii.

31. Grigore Manoli a făcut trimitere la jurisprudența Curții Constituționale și Curții Europene a Drepturilor Omului, menționând că eliberarea unui magistrat din funcție este o sancțiune disciplinară gravă, care trebuie fundamentată pe concluzii solide privind etica, integritatea și competența sa profesională.

32. În ceea ce privește respectarea regimului juridic al incompatibilităților și conflictelor de interese, a menționat că, pe parcursul celor aproape 10 ani de activitate, și-a depus anual declarațiile la Autoritatea Națională de Integritate, iar acestea au fost verificate fără a fi constatate încălcări.

33. A subliniat că competența de verificare a acestor aspecte aparține Autorității Naționale de Integritate și nu Comisiei de evaluare, iar, în cazul său, Comisia a reținut doar niște dubii, fără a aduce probe clare care să justifice concluziile din raport.

34. Un alt punct central al apărării a fost delimitarea între conflictele de interes din activitatea jurisdicțională și cele din activitatea administrativă a judecătorilor, iar în acest sens, a citat punctele 190-192 din HCC nr. 2 din 16 ianuarie 2025, suplimentar, subliniind că obligația de abținere este reglementată de Codul de procedură civilă și Codul de procedură penală, însă, după analiza acestor norme, nu a identificat nicio prevedere care să-l oblige să formuleze o declarație de abținere în cele trei cauze reținute de Comisie Vetting.

35. Grigore Manoli a mai arătat că avocata S.A., doar a semnat o plângere în numele său, dar nu a participat la examinarea acesteia în instanța de fond și nu a avut împuterniciri pentru a-i oferi asistență juridică pe mai departe. Astfel, cu trimitere la pct. 120 din comentariul la Principiile de la Bangalore, a argumentat că decizia finală privind existența unui conflict de interese revine judecătorului,

iar acesta trebuie să stabilească dacă relația cu un avocat este excesiv de apropiată sau personală.

36. De asemenea, a precizat că nu a avut nicio legătură apropiată cu avocata în cauză, explicând că în perioada în care au activat în același birou de avocați, acesta era doar un avocat stagiar, fără să fie colegi direcți sau să colaboreze strâns, iar în susținerea poziției a citat pct. 197 din HCC nr. 2 din 16 ianuarie 2025, conform căruia simpla existență a unei legături profesionale nu este suficientă pentru a justifica un conflict de interese.

37. În concluzie, a susținut că evaluarea realizată de Comisia Vetting s-a bazat pe interpretări eronate și nu pe probe concrete, respectiv nu a încălcat nicio normă legală, că și-a îndeplinit obligațiile potrivit Codului de procedură civilă și penală și că decizia privind eventuala sa eliberare din funcție trebuiau să țină cont de aceste aspecte.

38. În ședința din 10 decembrie 2024, Grigore Manoli a solicitat anexarea la materialele procedurii administrative a unor înscrisuri, iar, în susținerea cererii a menționat că înscrisurile dovedesc că avocatul nu a avut împuterniciri să-l reprezinte în recurs, deși Comisia a concluzionat că avocatul a participat inclusiv la Curtea de Apel, or, subiectul nu a coordonat participarea avocatului în ședință. La fel, a intenționat să prezinte o declarație de abținere din anul 2022, abținerea a fost admisă, fapt care dovedește că subiectul atunci când considera existența temeiurilor a declarat abținere. La fel, a intenționat să prezinte o declarație de abținere din anul iulie 2021, pe o cauza contravențională în privința grefierului cu care activa, precum și soluția asupra acestei declarații. Comisia însă nu a reținut toate cazurile pentru a-și formula concluzia. A menționat că nu a avut obligație stabilită expres de Codul de procedură civilă și de Codul de procedură penală să formuleze abținere, or circumstanțele nu se regăseau în textele de lege pentru a fi obligat. În anul 2024 a declarat abținere, reținând poziția Comisiei, însă aceasta a fost respinsă. Aceste probe nu au fost prezentate Comisiei, însă subiectul a făcut referire la ele în cadrul audierilor, înscrisurile care le-a acceptat Comisia să le primească după audieri de la subiect erau în legătură cu integritatea financiară și nicidecum referitoare la integritatea etică. A explicat că mandatul l-a obținut ulterior, deoarece a văzut opinia Comisiei cu privire la aprecierea răspunsurilor ca fiind fără suport probatoriu.

39. Cu 4 (patru) voturi „pro” și 6 (șase) „contra” cererea cu privire la anexarea înscrisurilor a fost respinsă din motiv că propunerea nu a întrunit numărul necesar de voturi pentru a fi aprobată.

40. Cu privire la acest subiect Plenul CSM a constatat că Grigore Manoli a avut posibilitate reală să prezinte informațiile relevante Comisiei de evaluare în rundele de întrebări, reținând că a fost întrebat despre aceste fapte, or, în ședință subiectul nu a motivat cauza imposibilității prezentării lor la etapa potrivită.

41. În ședința din 10 decembrie 2024, în urma examinării procedurii administrative, Plenul CSM s-a retras pentru deliberări. La revenire, cu 10 (zece) voturi „pro” și 0 (zero) „contra” Plenul CSM a reluat examinarea procedurii

administrative. În susținerea acestei soluții Plenul Consiliului a reținut că, în cadrul deliberărilor s-a constatat că pe rolul Curții Supreme de Justiție se află la examinare o cauză împotriva CSM în privința altui candidat la funcția de judecător la Curtea Supremă de Justiție și în cadrul acelei cauzei a fost sesizată Curtea Constituțională să se expună, printre altele, asupra constituționalității art. 17 alineatele (2), (4), (5) din Legea nr. 65/2023.

42. Reieșind din faptul că actul administrativ individual care urma a fi emis în privința lui Grigore Manoli cu privire la Raportul Comisiei Vetting a depins de concluziile Curții Constituționale într-o cauză pendinte la Curtea Supremă de Justiție, în temeiul art. 81 din Codul administrativ, Plenul CSM cu 10 (zece) voturi „pro” și 0 (zero) „contra” a decis suspendarea procedurii administrative.

43. Prin hotărârea nr. 2 din 16 ianuarie 2025, Curtea Constituțională s-a expus cu privire la controlul constituționalității unor prevederi din Legea nr. 65/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție și din Legea nr. 252/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor și modificarea unor acte normative (sesizările nr. 282a/23, nr. 60a/24 și nr. 170g/24).

44. În ședința din 11 martie 2025, cu 11 (unsprezece) voturi „pro” și 0 (zero) „contra” Plenul CSM a dispus reluarea procedurii administrative în privința lui Grigore Manoli, cu privire la examinarea raportului Comisiei de evaluare externă a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție.

45. În ședința din 11 martie 2025, Grigore Manoli a solicitat repetat anexarea la materialele procedurii administrative a unor înscrisuri, iar, în susținerea cererii a menționat că solicită anexarea mandatului avocatului S.A. pentru a demonstra lipsa împuternicirilor de reprezentare în instanța de recurs, precum și o declarația de abținere. A explicat că această solicitare vine în lumina pct. 127 din Hotărârea nr. 2 din 16 ianuarie 2025 a Curții Constituționale. Deși, în cadrul evaluării a explicat faptele expuse, Comisia a considerat abia în Raport că ele au fost pur declarative, motiv pentru care a considerat necesar de a prezenta înscrisuri. La fel, a considerat că la soluționarea anterioară al acestui demers propunerea de respingere nu a întrunit numărul necesar de voturi.

46. Cu 2 (două) voturi „pro” și 9 (nouă) „contra” cererea cu privire la anexarea înscrisurilor a fost respinsă din motiv că propunerea nu a întrunit numărul necesar de voturi pentru a fi aprobată.

47. Plenul CSM a constatat că subiectul a avut posibilitate reală să prezinte informațiile relevante Comisiei Vetting în rundele de întrebări, reținând că a fost întrebat despre aceste fapte, or, în ședință subiectul nu a motivat cauza imposibilității prezentării lor la etapa potrivită.

48. La 11 martie 2025, Grigore Manoli a participat la ședința Plenului CSM la care a fost discutat raportul și a fost constatată nepromovarea evaluării de către reclamant. Potrivit înregistrării video a ședinței CSM, până la adoptarea hotărârii, CSM a discutat cu reclamantul despre dubiile stabilite în raportul

Comisiei de evaluare, iar Grigore Manoli a indicat aceleași argumente prezentate anterior Comisiei Vetting. În hotărârea sa, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a confirmat concluziile Comisiei Vetting, constatând că evaluarea a fost realizată cu respectarea procedurii și că argumentele reclamantului nu sunt convingătoare. În analiza sa privind judecătorul Grigore Manoli, CSM s-a concentrat pe respectarea principiului imparțialității. Deși nu au fost identificate indicii de părtinire subiectivă, s-a reținut că nu este îndeplinit testul obiectiv al imparțialității, întrucât, potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, este necesară nu doar imparțialitatea efectivă, ci și aparența acesteia, astfel încât un observator obiectiv să nu aibă îndoieli rezonabile cu privire la neutralitatea judecătorului.

49. În continuare, din analiza raportului Comisiei de evaluare, CSM a constatat că judecătorul a formulat declarația de abținere doar după inițierea procedurii de evaluare externă, deși circumstanțele care puteau genera dubii existau anterior. Consiliul a apreciat că această schimbare de conduită confirmă existența unor îndoieli obiective privind respectarea standardelor de integritate. Totodată, s-a reținut că judecătorul a decis singur că nu există motive de abținere, fără a supune această apreciere verificării unui alt judecător, așa cum impune procedura legală.

50. Drept urmare, CSM a respins argumentele candidatului referitoare la inaplicabilitatea Legii nr. 65/2023 și la existența unui tratament diferențiat față de alte cazuri, arătând că fiecare evaluare se realizează individual, în funcție de circumstanțele concrete și de probele administrate. De asemenea, Consiliul a considerat că jurisprudența Curții Constituționale invocată de candidat nu este aplicabilă situației sale, deoarece cauza privește aparența imparțialității și obligația de a declara abținerea atunci când există circumstanțe susceptibile să afecteze încrederea publicului în actul de justiție. În consecință, Plenul CSM a acceptat raportul Comisiei și a constatat că Grigore Manoli nu a promovat evaluarea externă din perspectiva criteriilor de integritate etică prevăzute de Legea nr. 65/2023, iar, ca efect al nepromovării evaluării, Consiliul a dispus eliberarea lui Grigore Manoli din funcția de judecător, aplicarea interdicției de a ocupa funcția de judecător și alte funcții de demnitate publică pentru o perioadă de 7 ani, apreciind că termenul maxim este proporțional cu gravitatea faptelor, pierderea dreptului la indemnizația unică de concediere și la pensia specială prevăzută de statutul judecătorului, cu menținerea drepturilor la pensia generală conform legislației aplicabile.

51. În susținerea soluției, CSM a motivat că aceste măsuri sunt prevăzute expres de Legea nr. 65/2023, urmăresc scopul legitim al consolidării integrității sistemului judiciar și al creșterii încrederii publicului în justiție și sunt conforme cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului și a Curții Constituționale.

52. În final, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii, cu majoritate de voturi, a aprobat raportul Comisiei de evaluare și a constatat că judecătorul

Grigore Manoli nu a promovat evaluarea externă, dispunând aplicarea consecințelor prevăzute de Legea nr. 65/2023. CSM a reținut existența unui tipar de conduită incompatibil cu standardele de integritate etică, care afectează aparența de imparțialitate a sistemului judiciar, inclusiv prin neîndeplinirea obligațiilor de abținere sau informare a părților în cauze ce implicau persoane cu care judecătorul a avut relații apropiate, inclusiv în legătură cu avocata S.A. În consecință, s-a concluzionat că nu sunt întrunite criteriile de integritate etică prevăzute de Legea nr. 65/2023.

53. Hotărârea motivată a CSM a fost comunicată prin e-mail reclamantului la 12 martie 2025, fapt confirmat prin extrasul din poșta electronică.

LEGISLAȚIA ȘI STANDARDELE RELEVANTE

54. Art. 2 alin. (2) din Codul administrativ, reglementează că:

„(2) Anumite aspecte ce țin de activitatea administrativă privind domenii specifice de activitate pot fi reglementate prin norme legislative speciale derogatorii de la prevederile prezentului cod numai dacă această reglementare este absolut necesară și nu contravine principiilor prezentului cod.”

55. Art. 22 alin. (1) din Codul administrativ, stabilește că:

„(1) Autoritățile publice și instanțele de judecată competente cercetează starea de fapt din oficiu. Acestea stabilesc felul și volumul cercetărilor și nu sînt legate nici de expunerile participanților, nici de cererile lor de reclamare a probelor.”

56. Art. 29 alin. (1)-(3) din Codul administrativ, prevede că:

„(1) Orice măsură întreprinsă de autoritățile publice prin care se afectează drepturile sau libertățile prevăzute de lege trebuie să corespundă principiului proporționalității.

(2) O măsură întreprinsă de autoritățile publice este proporțională dacă: a) este potrivită pentru atingerea scopului urmărit în temeiul împuternicirii atribuite prin lege; b) este necesară pentru atingerea scopului; c) este rezonabilă.

(3) Măsura întreprinsă de autoritățile publice este una rezonabilă dacă ingerința produsă prin ea nu este disproporțională în raport cu scopul urmărit.”

57. Art. 31 din Codul administrativ, stabilește că:

„Actele administrative individuale și operațiunile administrative scrise trebuie să fie motivate.”

58. Art. 36 din Codul administrativ, reglementează că:

„(2) Instanțele de judecată competente aplică principiul supremației dreptului cu luarea în considerare a jurisprudenței Curții Europene pentru Drepturile Omului.”

59. Art. 225 din Codul administrativ se referă la limitele controlului judecătoresc al actului administrativ.

„(1) Instanța de judecată nu este competentă să se pronunțe asupra oportunității unui act administrativ. (2) Verificarea exercitării de către autoritatea publică a dreptului discreționar se limitează la faptul dacă autoritatea publică: a) și-a exercitat dreptul discreționar; b) a luat în considerare toate faptele relevante; c) a respectat limitele legale ale dreptului discreționar; d) și-a exercitat dreptul discreționar conform scopului acordat prin lege.”

60. Preambulul Legii nr. 65 din 30 martie 2023 are următorul conținut:

„În vederea asigurării integrității judecătorilor Curții Supreme de Justiție și a sporirii încrederii societății în activitatea acestora și în sistemul justiției, Parlamentul adoptă prezenta lege organică.”

61. Criteriile de evaluare sunt prevăzute de art. 11 alin. (2) și (3) ale Legii nr. 65 din 30 martie 2023, prevăd următoarele:

„(2) Se consideră că judecătorul nu corespunde criteriului de integritate etică dacă Comisia de evaluare are dubii serioase determinate de faptul că:

a) în ultimii 5 ani, acesta a încălcat grav regulile de etică și conduită profesională a judecătorilor, a procurorilor sau, după caz, a altor profesii, precum și dacă a avut un comportament arbitrar sau a emis acte arbitrare, în ultimii 10 ani, contrare normelor imperative ale legii, iar Curtea Europeană a Drepturilor Omului stabilise, anterior adoptării actului, că o decizie similară a fost contrară Convenției Europene pentru Drepturile Omului;

b) în ultimii 10 ani, a admis în activitatea sa incompatibilități și conflicte de interese incompatibile cu funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție.

(3) Se consideră că judecătorul nu corespunde criteriului de integritate financiară dacă Comisia de evaluare are dubii serioase determinate de faptul că:

a) diferența dintre avere, cheltuieli și venituri, pentru ultimii 12 ani, depășește, în total, 20 de salarii medii pe economie, în cuantumul stabilit de Guvern pentru anul în care a început evaluarea judecătorului;

b) în ultimii 10 ani, a admis iregularități fiscale în urma cărora suma impozitului neplătit a depășit, în total, 5 salarii medii pe economie, în cuantumul stabilit de Guvern pentru anul în care a început evaluarea judecătorului.”

62. Art. 16 din Legea nr. 65 din 30 martie 2023, reglementează modul de adoptare a raportului Comisiei. Partea relevantă a acestui articol este următoarea:

„(1) În urma evaluării judecătorului, Comisia de evaluare întocmește un raport motivat cu privire la evaluare care să conțină propunerea privind promovarea sau nepromovarea evaluării.

(2) Raportul cu privire la evaluare se aprobă de către Comisia de evaluare cu votul majorității membrilor prezenți. Membrii Comisiei de evaluare nu se pot abține de la vot.

(3) Raportul cu privire la evaluare conține faptele relevante, motivele și concluzia privind promovarea sau nepromovarea evaluării.

(4) Se consideră că judecătorul nu a promovat evaluarea dacă s-a constatat existența unui sau mai multor temeiuri de necorespondere cu criteriile prevăzute la art.11.”

63. Modul de examinare al raportului Comisiei de către Consiliul Superior al Magistraturii este stabilit în art. 17 din Legea nr. 65 din 30 martie 2023, care reglementează următoarele:

„(1) Consiliul Superior al Magistraturii examinează în ședință publică, în baza dosarului de evaluare recepționat de la Comisia de evaluare, rezultatele evaluării judecătorului. Judecătorul poate prezenta informații suplimentare pe care le consideră relevante doar dacă probează că a fost în imposibilitate de a le prezenta anterior. Reprezentantul Comisiei de evaluare și judecătorul evaluat, în persoană, sunt în drept să își prezinte poziția.

(2) Prin hotărâre motivată, ... Consiliul Superior al Magistraturii:

- a) acceptă raportul cu privire la evaluare și constată promovarea sau nepromovarea evaluării;
- b) respinge raportul cu privire la evaluare și dispune, o singură dată, reluarea procedurii de evaluare a judecătorului, dacă constată circumstanțe de fapt sau erori procedurale care puteau duce la promovarea sau, după caz, nepromovarea evaluării;

64. Art. 18 din Lega nr. 65 din 30 martie 2023, reglementează modul de examinare a contestațiilor împotriva hotărârilor CSM emise în conformitate cu art.17 din Legea enunțată:

„(1) Prin derogare de la prevederile Codului administrativ, hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii prevăzută la art.17 alin.(4) poate fi contestată de către judecătorul [inclusiv candidatul] vizat sau de către Comisia de evaluare la Curtea Supremă de Justiție în termen de 5 zile de la comunicarea hotărârii motivate a Consiliului Superior al Magistraturii. Depunerea contestației suspendă executarea hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii.

(2) Contestația se depune la Curtea Supremă de Justiție și se examinează în termen de 30 de zile de un complet format din 3 judecători care au promovat evaluarea și nu au activat în cadrul Curții Supreme de Justiție până la data de 31 decembrie 2022.”

(2¹) Curtea Supremă de Justiție:

- 1) respinge contestația;
- 2) admite contestația și:
 - a) dispune, o singură dată, reluarea procedurii de evaluare de către Comisia de evaluare;
 - b) dispune, o singură dată, reluarea procedurii de evaluare de către Consiliul Superior al Magistraturii;
 - c) constată promovarea sau nepromovarea evaluării în cazul anulării hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii emise după reluarea procedurii de evaluare.

(2²) Curtea Supremă de Justiție admite contestația doar dacă constată că, în cadrul procedurii de evaluare, au fost admise erori procedurale grave care afectează caracterul echitabil al procedurii de evaluare sau că există circumstanțe de fapt care puteau duce la promovarea sau nepromovarea evaluării.”

65. Prin Hotărârea nr.2 din 16 ianuarie 2025, Curtea Constituțională a recunoscut constituțional art. 17 alin. (5) lit. a) din Legea nr. 65/2023, în măsura în care, judecătorul eliberat din funcție potrivit alin. (4) nu are dreptul de a exercita funcția de judecător și alte funcții de demnitate publică timp de 5-7 ani, din data rămânerii definitive a hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii.

66. Comisia activează în baza regulamentului propriu de organizare și funcționare. Acesta este aprobat de Comisie și [este publicat pe pagina web](#) a Comisiei.

67. Art. 52 alin. (1) din Codul de procedură civilă, reglementează că:

„(1) Dacă există temeiurile specificate la art.50 și 51, judecătorul, expertul, specialistul, interpretul, grefierul sânt obligați să se abțină de la judecată.”

68. Art. 34 alin. (1) din Codul de procedură penală, prevede că,

„(1) În cazul în care există circumstanțe prevăzute la art.33, judecătorul este obligat să se abțină de la judecarea cauzei. Pentru aceleași temeiuri, judecătorul poate fi recuzat și de către participanții la proces.”

69. Art. 202 alin. (1) din Codul administrativ, stabilește că:

(1) Judecătorul care examinează acțiunea în contencios administrativ trebuie să se abțină sau poate fi recuzat în baza temeiurilor prevăzute la art.49 și 50.”

70. Art. 15 alin. (1) lit. a) și d) din Legea privind statutul judecătorilor nr. 544/1995 stabilește că:

„Judecătorii sunt obligați să fie imparțiali și să se abțină de la fapte care dăunează intereselor serviciului și prestigiului justiției, care compromit cinstea și demnitatea de judecător, provoacă îndoieli față de obiectivitatea lor.”

71. Art. 4 alin. (1) lit. a) din Legea privind răspunderea disciplinară a judecătorilor nr. 178/2014 prevede că:

„Constituie o abatere disciplinară: nerespectarea intenționată sau din neglijență gravă a îndatoririi de a se abține atunci când judecătorul știe sau trebuia să știe că există una dintre circumstanțele prevăzute de lege pentru abținerea sa [...].”

72. Art. 2 din Codul de etică, probat prin Hotărârea Adunării Generale a Judecătorilor (AGJ) nr. 8 din 11 septembrie 2015 (modificat prin Hotărârea AGJ nr. 12 din 11 martie 2016) prevede că:

„Principiile și normele de etică și conduită profesională Principiile de etică și conduită profesională pentru judecători sunt: independența, imparțialitatea, integritatea, profesionalismul, corectitudinea, colegialitatea, confidențialitatea și transparența, ce vor servi de asemenea, ca o sursă de informare pentru judecători și justițiabili.”

73. Art. 3 din Codul de etică, probat prin Hotărârea Adunării Generale a Judecătorilor (AGJ) nr. 8 din 11 septembrie 2015 (modificat prin Hotărârea AGJ nr. 12 din 11 martie 2016) reglementează că:

”(1) Judecătorul trebuie să fie independent în exercitarea funcțiilor sale, conform principiilor de drept garantate de Constituție, de alte legi și norme naționale, de acte internaționale la care RM este parte.

(2) În toate cazurile, judecătorul va acționa independent, fără orice influențe, îndrumări sau control și nu-și va permite comportament necuviincios, inadecvat și/sau ilegal, care poate genera conflicte de interese și periclita încrederea în independența sa.

(3) Judecătorul își poate exercita drepturile de cetățean în conformitate cu statutul judecătorului.

(4) Judecătorul va pronunța hotărâri independente, rămânând fidel legii, menținându-și autoritatea și competența profesională și nu se va lăsa influențat de contacte, stimulente, informații sau sfaturi din partea oricăror persoane, structuri de stat sau instituții publice, mijloace de informare în masă, interese de partid, interese publice, doctrine politice, sentimente ori teama de eventuale critici imediate sau de durată.

(5) Judecătorul este independent în luarea deciziilor și la îndeplinirea atribuțiilor de serviciu, asigurându-se respectarea principiului separării puterilor în stat, legalității, independenței instituționale și responsabilității.

(6) În activitatea judecătorului nu pot fi admise imixtiuni sau influențe din interiorul sistemului, exterior, inclusiv din partea celor care activează în politică, economie, finanțe, culte și media.

(7) Judecătorul nu va fi membru de partid, nu va desfășura sau va participa la activități cu caracter politic, iar în exercitarea atribuțiilor nu-și va exprima ori manifesta în orice mod

convingerile sau viziunile politice în public. De asemenea judecătorul nu poate adera la asociațiile religioase interzise sau grupări extremiste.”

74. Art. 4 din Codul de etică, aprobat prin Hotărârea Adunării Generale a Judecătorilor (AGJ) nr. 8 din 11 septembrie 2015 (modificat prin Hotărârea AGJ nr. 12 din 11 martie 2016) prevede că:

„(1) Judecătorul trebuie să judece toate cazurile imparțial, în conformitate cu legea, fără restricții, influențe, presiuni, amenințări sau ingerințe, directe sau indirecte, indiferent din partea cui sau pentru care motive ar veni ele.

(2) Judecătorul își va exercita funcțiile nepărtinitor și fără prejudecăți, nu va manifesta atitudine preconcepută prin exprimare sau prin fapte și nu-și va permite cuvinte, fraze, gesturi sau alte acțiuni care ar putea fi interpretate ca semne de părtinire sau prejudecată.

(3) Judecătorul se va abține de la oricare proces în care imparțialitatea sa ar putea fi pusă la îndoială într-un proces în care aceasta este cerută de lege, inclusiv în cazurile în care, știe că el, personal sau ca custode, sau soțul său (soția) sau orice alte rude, au un interes financiar în obiectul disputei sau orice alt interes, care ar putea afecta rezultatul procesului.

(4) Judecătorul se va abține de la luarea deciziilor, atunci când interesele sale, ale persoanelor înrudite prin sânge, adopție, afinitate, sau ale altor persoane care au legături apropiate cu familia sa, ar putea influența corectitudinea deciziilor.

(5) Relațiile de familie și sociale ale judecătorului nu trebuie să influențeze hotărârile judecătorești pe care le adoptă în exercitarea atribuțiilor profesionale.”

75. Art. 5 din Codul de etică și conduită profesională a judecătorilor se referă la principiul integrității. Partea relevantă a acestui articol este următoarea:

„(1) Judecătorul va respecta cele mai înalte standarde de integritate și responsabilitate, pentru a asigura încrederea societății în instanțe. Este conștient de riscurile corupției și nu va admite sau nu va crea aparența unui comportament corupțional în activitatea sa; nu va cere, accepta ori primi cadouri, favoruri sau beneficii pentru îndeplinirea ori neîndeplinirea atribuțiilor funcționale sau în virtutea funcției deținute.

(10) Judecătorul își va organiza toate activitățile extrajudiciare astfel încât să mențină autoritatea și demnitatea funcției sale, precum și prestigiul sistemului judecătoresc.”

76. Potrivit Comentariului Codului de etică, dacă judecătorul:

„va descoperi un conflict de interese, sarcina lui constă în dezvoltarea acestui fapt părților corespunzătoare, întreprinzând toate acțiunile necesare pentru a elimina conflictul de interese și/sau a se abține de la judecarea cauzei respective.”

77. Conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului (în continuare „CtEDO”), existența dubiilor de părtinire trebuie să fie determinate pe baza:

(1) unui test subiectiv, în cadrul căruia trebuie să se țină cont de convingerile personale și de comportamentul unui judecător, și anume dacă judecătorul avea o prejudecată sau părtinire într-o anumită cauză; și, de asemenea, pe baza

(2) unui test obiectiv, adică prin verificarea faptului dacă tribunalul în sine și, între alte aspecte, componența sa, au oferit garanții suficiente pentru a exclude orice îndoială legitimă cu privire la imparțialitatea sa

78. De asemenea, CtEDO a reținut că:

„Chiar și aparențele pot avea o anumită importanță, iar justiția nu trebuie doar să fie făcută, ci și să se vadă ca este făcută. Judecătorii ar trebui să respecte atât standardele testului subiectiv, cât și ale celui obiectiv de imparțialitate. Aparența de părtinire în cadrul testului obiectiv trebuie evaluată potrivit standardului observatorului obiectiv. O prietenie între un judecător și orice membru al publicului implicat într-o cauză sau o relație apropiată a unui judecător cu orice membru al publicului implicat într-o cauză ar putea da naștere unei temeri rezonabile de părtinire. Standardele de mai sus servesc la promovarea încrederii pe care instanțele într-o societate democratică trebuie să o inspire publicului (Castillo Algar v. Spania, 28 octombrie 1998, § 45)".

79. Pct. 2.5 și 4.3 din Comentariul al Principiilor de la Bangalore, prevede că:

„Judecătorul se va abține să soluționeze orice dosar pe care constată că nu îl va putea judeca într-o manieră imparțială sau în care unui observator rezonabil i s-ar putea părea că judecătorul nu este capabil să judece imparțial."

„Judecătorul, în relațiile sale personale cu alți profesioniști ai dreptului care își desfășoară activitatea în mod regulat în instanța sa, va evita situațiile care ar putea da naștere, în mod rezonabil, suspiciunilor sau aparențelor de favorizare ori părtinire."

80. Pct. 90 lit. b) din Comentariul al Principiilor de la Bangalore, explică că:

„În funcție de împrejurări, se poate considera că există o percepție rezonabilă de subiectivism dacă judecătorul cunoaște îndeaproape pe oricare dintre persoanele implicate în cauză, mai ales dacă credibilitatea persoanei respective poate avea o importanță semnificativă în soluționarea cauzei."

81. Pct. 120 din același Comentariu, stabilește că.

„Dacă are relații de ordin social cu un avocat care apare în mod frecvent în fața sa în instanță, judecătorul se expune la un pericol și e nevoie de un proces de echilibrare. Pe de o parte, judecătorul nu ar trebui descurajat să aibă relații sociale sau extrajudiciare. Pe de altă parte, există o problemă evidentă a aparenței de subiectivism și favoritism atunci când un prieten sau asociat apare în fața judecătorului în instanță. Judecătorul este cel căruia îi aparține decizia finală cu privire la întrebarea dacă relația sa cu un avocat este excesiv de apropiată sau personală, sau dacă s-a creat această aparență. Judecătorul este cel care trage linia de demarcație. Testul ce trebuie aplicat pentru a găsi echilibrul este reprezentat de răspunsul la întrebarea dacă relația de ordin social interferează cu îndeplinirea responsabilităților judiciare, și dacă un observator neutru, complet informat despre natura relației de ordin social, ar putea să aibă în mod rezonabil îndoieli referitor la modul în care va fi înfăptuită justiția. Judecătorul trebuie să mai țină cont și de pericolul crescut de a afla fără intenție informații extrajudiciare privind o cauză pe care o judecă sau în care ar putea fi implicat ulterior. Ar fi deci mai înțelept ca judecătorul să evite să aibă contacte repetate cu un avocat care apare în instanță într-un caz particular, dacă aceasta ar putea da naștere la percepția rezonabilă că judecătorul și avocatul au o relație personală apropiată."

82. La 16 ianuarie 2025, [Curtea Constituțională](#) a verificat constituționalitatea unor prevederi din Legea nr. 65/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție și din Legea nr. 252/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor și modificarea unor acte normative. În para. 137 al hotărârii sale Curtea Constituțională a menționat următoarele despre limitele controlului judiciar al actelor emise ca urmare a evaluării externe:

„137. Referitor la argumentul autorilor potrivit căroră competența instanței supreme ar fi limitată prin faptul că nu poate dispune reluarea procedurii de evaluare în cazul constatării unor erori în aprecierea probelor, Curtea a reținut că acest argument este invalidat prin art.18 alin. (2²) din Legea nr. 65/2023 și art. 19 alin. (6) din Legea nr. 252/2023, care prevăd că contestația poate fi admisă doar dacă se constată că, în cadrul procedurii de evaluare, au fost admise erori procedurale grave care afectează caracterul echitabil al procedurii de evaluare sau că există circumstanțe de fapt care puteau duce la promovarea sau nepromovarea evaluării. Curtea nu a considerat că formularea acestui articol limitează în vreun fel competența CSJ de a examina hotărârile CSM atât în fapt, cât și în drept. Prin urmare, Curtea nu a constatat incidența art. 20 din Constituție. Pentru că nu a constatat incidența art. 20, Curtea nu a examinat acest capăt al sesizării din perspectiva art. 23 și art. 54 din Constituție.”

83. În para. 147-148 al hotărârii sale, Curtea Constituțională a menționat următoarele despre competența comisiilor de evaluare de a aprecia caracterul arbitrar al actelor emise de subiectul evaluat:

„147. Referitor la neclaritatea textului „comportament arbitrar sau a emis acte arbitrare”, Curtea reține că norma contestată îi permite Comisiei de evaluare să verifice, inter alia, dacă în ultimii zece ani subiectul evaluat a avut un comportament arbitrar sau dacă a emis acte arbitrare. Pentru a constata că caracterul arbitrar al comportamentului sau al actelor emise de subiectul evaluat, Comisia de evaluare trebuie să stabilească întrunirea cumulativă a două condiții: a) comportamentul sau actul emis este contrar normelor imperative ale legii și b) Curtea Europeană a Drepturilor Omului a stabilit, anterior adoptării actului, că o decizie similară a fost contrară Convenției Europene a Drepturilor Omului.

148. Pentru a elucida înțelesul textelor contestate, destinatarii pot avea în vedere, inclusiv, sensul atribuit acestei noțiuni de Curtea Europeană a Drepturilor Omului. Astfel, de exemplu, în cauza *Bochan v. Ucraina* (nr. 2), 5 februarie 2015, § 62, Curtea Europeană a notat că o decizie judecătorească este arbitrară dacă, în esență, nu are nicio bază juridică în dreptul intern și nu stabilește nici o legătură între faptele litigiului, legea aplicabilă și rezultatul procedurii. Curtea Europeană consideră că o asemenea decizie reprezintă o „denegare a dreptății”. De asemenea, în cauza *Ballıktaş Bingöllü v. Turcia*, 22 iunie 2021, § 75, Curtea Europeană a notat că se poate considera că printr-o decizie judecătorească a fost comisă o „eroare vădită” dacă instanța a comis o eroare de drept sau de fapt pe care nicio instanță rezonabilă nu ar comite-o vreodată și că aceasta este aptă să perturbe caracterul echitabil al procedurii.”

84. În para. 151-154 al hotărârii menționate în paragraful precedent, Curtea Constituțională a menționat următoarele despre competența comisiilor de evaluare de a aprecia caracterul arbitrar al actelor emise de subiectul evaluat:

„151. În primul rând, Curtea observă că art. 11 alin. (6) din Legea nr. 252/2023 stabilește limitele intervenției comisiei de evaluare în faptele examinate anterior de alte autorități. În cazul actelor adoptate de entități cu competențe în domenii similare competențelor comisiei de evaluare, teza a II-a din acest alineat prevede că pentru comisia de evaluare actele în discuție nu au o valoare prestabilită. În cazul hotărârii irevocabile pronunțate de instanțele judecătorești, teza a III-a din acest alineat stabilește o regulă generală, potrivit căreia constatările din hotărârile judecătorești irevocabile se iau în considerare în mod obligatoriu de către comisia de evaluare. Același alineat prevede o excepție de la această regulă în cazurile în care comisia de evaluare consideră că hotărârile pronunțate sunt arbitrare sau vădit nerezonabile. Pentru a stabili caracterul arbitrar al comportamentului sau al actelor emise de subiectul evaluat, comisia trebuie să demonstreze întrunirea celor două condiții cumulative de la art. 11 alin. (2) lit. a) din Lege, i.e. actul este contrar normelor imperative ale legii și exista o hotărâre a Curții Europene a Drepturilor Omului pronunțate într-un caz similar.

152. În al doilea rând, aprecierea caracterului arbitrar al comportamentului sau al actelor emise de subiectul evaluat de către Comisia de evaluare trebuie confirmată de Consiliul Superior al Magistraturii sau de Consiliul Superior al Procurorilor, după caz. Aceste autorități au competențe constituționale de a aplica măsuri disciplinare, inclusiv de a asigura independența și imparțialitatea judecătorilor sau a procurorilor (a se vedea articolele 121¹, 123 alin. (1), 125¹ alin. (1) și (3) din Constituție).

153. În al treilea rând, caracterul arbitrar al comportamentului sau al actelor emise de subiecții evaluați trebuie constatat printr-un standard de probă ridicat, așa cum o cere articolul 18 alin. (2) din Legea nr. 252/2023, care obligă Consiliile să constate că există o certitudine că actul emis contravine normelor imperative ale legii și că anterior adoptării acestui act Curtea Europeană a Drepturilor Omului a stabilit că o decizie similară a fost contrară Convenției Europene a Drepturilor Omului.

154. În al patrulea rând, teza a IV-a din articolul 11 alin. (6) din Lege prevede că Comisia de evaluare se poate pronunța doar asupra încălcărilor regulilor de etică și conduită profesională, fără a se pronunța asupra legalității hotărârilor respective.”

85. În para. 185, 189, 193-194 al hotărârii menționate în paragraful precedent, Curtea Constituțională a menționat următoarele despre eliberarea din funcție a judecătorilor care nu au promovat evaluarea în temeiul art. 11 alin. (2) lit. a) și b) din Legea nr. 65/2023:

„185. Prin utilizarea textului „a încălcat grav”, legislatorul a stabilit un prag ridicat al încălcării regulilor de etică și de conduită profesională aplicabile judecătorilor și procurorilor, eliminând posibilitatea eliberării din funcție în cazul încălcărilor mai puțin grave. Curtea reține că încălcările grave ale regulilor de etică și de conduită profesională au repercusiuni serioase asupra integrității etice a subiectului evaluat și justifică includerea acestui comportament în lista celor care conduc la eliberarea din funcție.

189. Cu privire la proporționalitatea eliberării din funcție a subiectului evaluat pentru nerespectarea regimului juridic al conflictelor de interese, în jurisprudența sa, Curtea a notat că judecătorii, care exercită o funcție de demnitate publică, sunt obligați să respecte exigențele Legii nr. 133/2016, inclusiv regimul juridic al conflictelor de interese. Pe de altă parte, Curtea reține că judecătorii au obligația imparțialității, urmând să se abțină de la judecarea cauzelor în care pot exista îndoieli față de obiectivitatea lor (art. 15 alin. (1) lit. a) și d) din Legea nr. 544/1995). Obligația judecătorului de a se abține de la examinarea unei cauze, atunci când există motive în acest sens, decurge din dreptul la un proces echitabil. Mai mult, garanția caracterului echitabil al procedurii este aplicabilă cu privire la orice incident din fața instanței de judecată și pretinde ca în privința fondului acesteia să decidă un tribunal independent și imparțial (a se vedea HCC nr. 18 din 27 septembrie 2022, §§ 60 și 62).

193. În jurisprudența sa, Curtea Europeană a notat că existența procedurilor naționale care urmăresc să asigure imparțialitatea judecătorilor, respectiv regulile care reglementează înlocuirea judecătorilor, sunt un factor relevant. Astfel de reguli manifestă preocuparea legislativului național de a elimina toate îndoielile rezonabile cu privire la imparțialitatea judecătorului sau a instanței respective și constituie o încercare de a asigura imparțialitatea prin eliminarea cauzelor acestor îngrijorări. În afară de a asigura absența prejudecăților reale, acestea sunt îndreptate spre eliminarea oricărei aparențe de părtinire și servesc, astfel, la promovarea încrederii pe care instanțele dintr-o societate democratică trebuie să o inspire publicului (a se vedea cauza Mežnarić v. Croația, 15 iulie 2005, § 27).

194. Situațiile care generează conflicte de interese în activitatea jurisdicțională a judecătorilor pot fi grupate în următoarele categorii: (i) situațiile de interes personal; (ii) situațiile de rudenie sau afinitate cu părțile procesului sau cu un judecător din completul de

judecată; (iii) exercitarea atât a funcțiilor judiciare, cât și extrajudiciare în aceeași cauză și (iv) alte circumstanțe care pun la îndoială rezonabilă imparțialitatea judecătorului. ”

ARGUMENTELE PĂRȚILOR

a) Argumentele reclamantului

86. La 17 martie 2024, Grigore Manoli a depus contestația împotriva Consiliului Superior al Magistraturii și Comisiei de evaluare a integrității judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al CSJ(Comisia Vetting), prin care a solicitat:

- anularea hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii nr. 104/9 din 11 martie 2025 cu privire la Raportul Comisiei de evaluare externă a candidaților la funcția de judecător al CSJ, Grigore Manoli;
- anularea raportului Comisiei de evaluare externă a candidatului la funcția de judecător al CSJ (Comisia de evaluare), Grigore Manoli din 19 noiembrie 2024;
- dispunerea reluării procedurii de evaluare a lui Grigore Manoli de către Comisia independentă de evaluare externă a integrității judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al CSJ (Comisia Vetting).

87. În debut, reclamantul a susținut că unul din motivele de netemeinicie a actelor contestate este absența unui „motiv suficient” care să justifice neabținerea - Testul obiectiv al aparenței de părtinire. Or, Curtea Europeană a Drepturilor Omului (CtEDO) a subliniat constant că, pentru a determina dacă un judecător este imparțial, trebuie aplicat testul obiectiv, iar aparențele pot fi relevante numai dacă suspiciunea de părtinire este în mod obiectiv justificată (a se vedea cauza Micallef v. Malta [MC], 15 octombrie 2009).

88. Astfel, reclamantul a considerat că CSM a reținut că simpla semnare a unei plângeri de către un avocat (fost coleg, sau avocat al judecătorului într-un alt dosar) atrage îndoieli cu privire la imparțialitate. Or, CtEDO a precizat că e necesară o legătură suficient de strânsă și un interes personal al judecătorului în cauză pentru a fi încălcată imparțialitatea cauza Parlov-Tkalcic v. Croația, 2009).

89. În acest context, reclamantul a invocat că activitatea redusă a avocatului în „cauza judecătorului”, este atunci când avocatul nu a exercitat o reprezentare extinsă ori a oferit doar asistentă minimă, riscul de influență reală este minim. Având în vedere faptul că reclamantul singur era judecător acesta avea capacitatea să se reprezinte singur, doar că pentru a nu apărea în fața colegilor săi pe o proprie cauză, a semnat mandat cu un avocat, deși plângerea a întocmit-o personal.

90. În acest sens a notat că standardul Comisiei de la Veneția prevede probă certă, nu simple supoziții, or, atunci când se evaluează integritatea etică și profesională, simpla existență a unei posibile interacțiuni între judecător și avocat (bazată pe legături profesionale trecute) nu este de la sine suficientă. E necesar „să existe indicii clare ale unei relații apropiate ori ale unui avantaj concret oferit judecătorului”.

91. La acest aspect, reclamantul a invocat CtEDO a statuat că pentru a se reține o eventuală lipsă de imparțialitate, dubiile părții interesate trebuie să fie justificate mod obiectiv. Mai exact, a notat că se aplică testul obiectiv (cauza *Piersack v. Belgia*, 1982), sau „Chiar aparențele pot avea importanță”, dar numai dacă aceste aparențe (suspiciuni) sunt „obiectiv justificate” (cauza *Castillo Algar v. Spania*, 1998).

92. Prin urmare, în opinia reclamantului dacă singurul motiv pentru care se consideră că judecătorul ar fi încălcat imparțialitatea este faptul că un avocat (fost stagiar al unui coleg avocat și mai apoi avocat, care a semnat o plângere oferind astfel asistenta juridică minimală) ar fi participat în cauză, atunci se află doar la nivelul unei suspiciuni generale. Or, CtEDO cere să se arate că există mai mult decât o relație formală ori o simplă „favoare”. Trebuie să fie o „legătură strânsă” (ex. rudenie apropiată, interes financiar direct, prietenie extrem de apropiată etc.), ceea ce nu reiese în mod clar din faptele reținute.

93. Un alt motiv invocat de reclamant cu privire la netemeinicia actelor contestate este confuzie între nevoia reală de abținere și interpretarea excesivă a conflictului de interese, deoarece în jurisprudența CtEDO, deși „chiar aparențele pot conta” (cauza *Castillo Algar vs. Spania*, 1998), Curtea a subliniat că trebuie să se analizeze, în concret, dacă există „un motiv obiectiv suficient” (cauza *Ramljak vs. Croația*, 2017). La caz, a menționat că era necesar de a fi verificată implicarea semnificativă a avocatului în proces, interesul direct al judecătorului sau al apropiaților lui, precum și dovezi că judecătorul a fost influențat de relația cu avocatul, nu simple prezumții.

94. Or, o simplă „favoare” gratuită nu echivalează cu lipsa de integritate, iar faptul că avocatul S.A. a semnat o plângere pro bono (gratuit) sau că a fost într-o relație formală de colegialitate în trecut nu ar constitui în sine conflict de interese (cauza *Puolitaival și Pirttiahho v. Finlanda*, 23 martie 2006, nr. 54857/00, Curtea a examinat relațiile personale și profesionale ale unui judecător cu un procuror și martori, conchizând că nu au fost suficiente pentru a încălca imparțialitatea (prin analogie, se aplică și raportului avocat - părți, atâta timp cât nu se dovedește un interes contrar (cauza *Parlov-Tkalcic v. Croația*, 22 decembrie 2009, nr. 24810/06).

95. A mai menționat că în majoritatea cazurilor, CtEDO solicită un grad mai ridicat de proximitate (ex. un interes financiar direct, o rudă apropiată, o colaborare intensă etc.) pentru a justifica abținerea. Iar, sarcina analizei individuale a „abținerilor” obligă ca situațiile de conflict să fie clar conturate și fundamentate, nu deduse automat din fapte minore.

96. Un alt motiv invocat de reclamant cu privire la netemeinicia actelor contestate este distincția între conflictele de interese și absența abținerii de la judecată, iar, în acest sens a notat că în diverse Opinii, Comisia de la Veneția a subliniat că, pentru a califica o situație drept conflict de interese, trebuie examinat dacă există o legătură substanțială între judecător și partea reprezentată de avocat. Această concluzie este susținută de faptul că toate actele ulterioare

plângerii inițiale au fost întocmite și depuse personal de către reclamant. Deci, simplul fapt că avocatul l-a reprezentat cândva pe judecător (într-o altă cauză) nu conduce automat la conflict, dacă nu se demonstrează un efect concret asupra soluției. Mai mult ca atât partea adversă sau justițiabilii nu au reclamat imparțialitatea, or, potrivit jurisprudenței CtEDO, absența unei recuzări din partea părților poate fi un indiciu că nu există o temere serioasă de părtinire. Sigur, aceasta nu este decisivă, dar contează la testul obiectiv (a se vedea cauza *Meznaric v. Croația*, 2005).

97. Un alt motiv invocat de reclamant cu privire la netemeinicia actelor contestate este declararea unei abțineri (într-un singur caz ulterior 2024, pe aceleași circumstanțe de fapt) nu indică la ilegalitatea nedeclarării abținerilor în cazurile anterioare. Or, neabținerea „în trecut” nu se poate presupune eronată doar pentru că la un moment ulterior judecătorul a decis să depună o declarație de abținere pe anumite circumstanțe de fapt avute loc în trecut, deoarece potrivit CtEDO, abținerea se evaluează de la caz la caz, iar decizia ulterioară a judecătorului de a se abține (din „prudență”) nu dovedește că anterior a încălcat obligația de imparțialitate (a se vedea cauza *Luka v. România*, 2009, privind inexistența unui conflict de interese retroactiv).

98. Drept urmare, a susținut că analiza conflictului de interese nu poate fi una absolut formalistă, or, judecătorul are, într-adevăr, marjă de apreciere, iar dacă există dubii, trebuie lăsat unui alt complet sau instanțe superioare să decidă, iar, absența unei abțineri în trecut nu este neapărat o încălcare disciplinară.

99. Un alt motiv invocat de reclamant cu privire la netemeinicia actelor contestate este rolul real al avocatului în procese și interesul personal-exigența unei implicări semnificative, este faptul că CSM și Comisia Vetting au susținut că simpla semnătură aplicată în conținutul unei plângeri (fără a exista o reprezentare substanțială) ar fi constituit un conflict de interese. Însă, în contradictoriu, reclamantul a notat că reieșind din practica CtEDO se indică faptul că un simplu contact profesional (ex. avocatul a completat niște acte) nu relevă, de regulă, o ingerință reală în imparțialitate. În plus, a notat reclamantul că avocatul în cauză nu a avut împuterniciri extinse, nu a acționat la cererea expresă a judecătorului în calea de atac, iar participarea s-a făcut pe cont propriu fără un interes financiar cuantificat. Mai mult ca atât, a susținut că în procesul evaluării a explicat că de fapt avocata S.A. a fost împuternicită doar pentru instanța de fond, iar participarea acesteia în instanța de apel la examinarea recursului nu a fost coordonată cu el, afirmații ce se confirmă prin copia mandatului avocațional seria MA nr.1291958 din 18 aprilie 2018.

100. La acest aspect, reclamantul a invocat că au fost prezentate mai multe înregistrări la dosar, din care rezultă că activitatea avocatei S.A. în reprezentarea petiționarului s-a limitat exclusiv la semnarea plângerii întemeiate pe art. 313 din Codul de procedură penală. Iar, în realitate, semnarea plângerii de către avocată a avut ca scop evitarea apariției numelui, prenumelui petiționarului pe portalul instanțelor și înfățișarea acestuia în fața unui coleg judecător, pentru a

preveni orice posibilă influență indirectă. În ceea ce privește prezentarea avocatei S.A. la examinarea recursului, aceasta nu a fost convenită cu reclamantul, iar, instanța de recurs nu a verificat împuternicirile avocatei indicate în textul mandatului, și a expediat citația către ultima, iar acesta s-a conformat solicitării instanței de a se prezenta la data, ora și locul indicat.

101. În continuare, reclamantul a notat că atât CSM cât și Comisia Vetting nu au luat în considerare absența vreunui interes personal al judecătorului, pe când CtEDO ar fi analizat dacă judecătorul a beneficiat de un avantaj real și dacă a avut un interes personal direct în cauza respectivă. Or, faptul că avocata S.A. a fost avocata stagiar al unui coleg avocat, iar ulterior a semnat formal o plângere nu echivalează cu o formă de favoritism consistent.

102. A mai susținut reclamantul că argumentele privind simpla „favoare gratuită” nu echivalează cu lipsa integrității, or, în mod obișnuit, CtEDO examinează dacă judecătorul avea un beneficiu personal substanțial (ex. avantaje financiare mari, influență care să-l determine să pronunțe o soluție favorabilă). A existat, într - adevăr, o relație avansată între avocat și judecător, sau doar un contact minimal, și dacă subiectul evaluării a considerat că nu există un motiv serios pentru abținere, acest fapt, de unul singur, nu dovedește reaua - credință sau conflictul real de interese. Or, interpretarea strictă a oricărui contact drept conflict de interese poate submina însuși principiul independenței judecătorilor, care pot deveni temători să mai interacționeze cu avocații.

103. Cu referire la proceduri disciplinare vs. proceduri de evaluare extraordinară: standard ridicat de probă, reclamantul a menționat că potrivit Opiniei Comisiei de la Veneția procesul de verificare extraordinară (vetting) nu ar trebui să degradeze necesitatea unui standard de probă clar, astfel o neabținere trebuie să fie corelată cu un conflict clar definit, nu doar bănuț.

104. În acest sens, reclamantul a mai susținut că CtEDO a subliniat adesea în hotărârile sale că sancțiunile severe pot fi justificate doar de încălcări grave și evidente. Ori, judecătorul nu este acuzat de acte de corupție, ci, cel mult, de neabținere, iar eliberarea din funcție este considerată cea mai drastică măsură (a se vedea cauza Oleksandr Volkov v. Ucraina, 2013).

105. În continuare, reclamantul a susținut că în lipsa unei atingeri reale a drepturilor terților în cauzele judecate, CtEDO acordă importanța rezultatului concret asupra justițiabililor, deci, CtEDO ar fi analizat dacă partea pretins „vătămată” a invocat la rândul ei lipsa de imparțialitate. Dacă inculpatul/contravenientul nu a reclamat vreo temere reală sau nu a existat un prejudiciu, atunci nu se poate vorbi de un conflict real (cauza Meznaric v. Croația, 2005, §§ 33-36).

106. Reclamantul a invocat că nu s-a dovedit niciun avantaj pentru judecător, nu există probe că judecătorul ar fi influențat soluția finală ori că a favorizat „avocatul”. Iar, CSM prezumă doar că simplul fapt al „reprezentării simultane” atrage o lipsă de imparțialitate, pe când CtEDO cere un „impact

substanțial real” (cauza Daineliene v. Lituania, 2018, unde relația apropiată tată-fiu, avocat-judecător era clară și influența masivă).

107. Cu referire la disproportionalitatea măsurii - excludere din sistem și interdicție extinsă ca urmare a eliberării din funcție pentru o pretinsă neabținere, CEDO a acceptat că evaluările excepționale pot duce la sancțiuni drastice doar dacă se dovedesc încălcări grave și anume de exemplu: îmbogățire nejustificată (cauza Xhoxhaj v. Albania, 09 februarie 2021, § 412). Însă, la caz, este vorba doar de neabțineri într-o relație profesională minoră, iar îndepărtarea unui judecător din funcție doar pentru o simplă „favoare” a avocatului ar fi excesiv, contrar principiului proporționalității.

108. A mai susținut reclamantul că neabținerea, în mod normal, se sancționează cu avertisment/mustrare în sistemul disciplinar a Republicii Moldova, dar și în sistemul disciplinar la majoritatea statelor, abținerea nefondată (sau refuzul de a se abține când era necesar) poate fi o abatere disciplinară medie. Iar, în acest sens Comisia de la Veneția a recomandat o gamă de sancțiuni (nu doar excluderea). Or, a exclude un judecător din sistem pentru un pretins conflict de interese minor e considerat excesiv.

109. În continuare reclamantul a notat că reieșind din aspectul procedural al recuzării și lipsa unui cadru clar privind testul abținerii în coraport cu legislația internă și Codurile de procedură, se reține că Judecătorul are obligația de a se abține în anumite cazuri limitate expres (ex. soțul său, ascendenții ori descendenții lor, frații sau surorile și copiii acestora, afinii și persoanele devenite prin adopție, potrivit legii, astfel de rude, precum și alte rude ale lui, sânt direct sau indirect interesate în proces, sau a deținut anumite calități procesuale). În rest, rămâne la aprecierea magistratului.

110. A mai invocat că CSM nu a dovedit că subiectul Grigore Manoli încălcase explicit una dintre ipotezele legii (art.33 din Codul de procedură penală, precum și prevederile art. 50 din Codul de procedură civilă). În acest sens, reclamantul a susținut că CSM a abuzat din plin la interpretare formalistă, deoarece din interpretarea constatărilor Comisiei de la Veneția se atestă clar că, în absența unor reglementări foarte clare, simpla neabținere nu trebuie sancționată dacă nu s-a demonstrat rea-credință judecătorului.

111. Astfel, la caz, reclamantul a notat că confirmarea inexistenței obligației de abținere a lui Grigore Manoli se atestă prin încheierea din 10 aprilie 2024 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, nr.2-20873/23, din conținutul căreia se confirmă că nu existau temeiuri de abținere, motiv din care instanța a invalidat abținerea lui Grigore Manoli, ceea ce demonstrează că nu a existat un conflict de interese real sau o aparență obiectivă de lipsă de imparțialitate. De asemenea a notat că încheierea nominalizată mai sus stabilește un precedent clar, confirmând că Grigore Manoli putea judeca cauza fără a fi obligat să se abțină.

112. Cu referire la aplicabilitatea încheierii și la cauzele anterioare, reclamantul a susținut că în pofida faptului că încheierea din 10 aprilie 2024 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, nr.2-20873/23 a fost emisă ulterior unor

alte cauze în care judecătorul Grigore Manoli nu a declarat abținere, ea demonstrează în mod retroactiv că nici în acele cauze nu existau temeiuri obiective pentru recuzare. În acest context, a invocat că dacă în 2024 instanța a stabilit că nu era necesară abținerea în cauza respectivă, aceeași logică trebuie aplicată și pentru cauzele anterioare, având în vedere identitatea temeiurilor invocate de Comisia Vetting și de CSM. Or, prin această încheiere se arată că orice dubii invocate de Comisia Vetting și CSM sunt nefondate, deoarece o instanță competentă a stabilit că nu există niciun motiv de recuzare.

113. Prin urmare, a considerat că reieșind din concluziile Comisiei de Vetting și CSM precum că Grigore Manoli ar fi trebuit să se abțină în mai multe cauze, sunt eronate. Încheierea din 10 aprilie 2024 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, nr.2-20873/23, are forță obligatorie și urma să fie respectată și de Comisia de Vetting la emiterea raportului și CSM la emiterea hotărârii contestate. Or, o interpretare contrară ar încălca principiul securității juridice și ar permite adoptarea unor decizii arbitrare în ceea ce privește imparțialitatea judecătorilor.

114. Subsecvent, reclamantul a notat că potrivit standardului obiectiv al imparțialității în jurisprudența CtEDO, Curtea a statuat în cauza Piersack v. Belgia (1982) că un judecător este imparțial atâta timp cât nu există motive obiective justificate pentru recuzare. În cazul lui Grigore Manoli, instanța națională a confirmat că nu existau astfel de motive, ceea ce infirmă interpretarea subiectivă a Comisiei Vetting și a Plenului CSM. Iar, simpla existența a unei legături profesionale anterioare nu este suficientă pentru a considera că imparțialitatea judecătorului este afectată.

115. În aceste condiții, reclamantul a menționat că raportul Comisiei Vetting și hotărârea Plenului CSM sunt nejustificate, deoarece se bazează pe o interpretare greșită și subiectivă a conceptului de imparțialitate, iar evaluarea lui Grigore Manoli trebuie realizată pe baza standardelor obiective de imparțialitate, pe când Comisia Vetting și Plenul CSM nu au demonstrat un conflict real, ci doar o potențială aparență, însă potrivit standardului CtEDO, e nevoie ca „temerile reclamate să fie justificate obiectiv” și să existe un grad semnificativ de implicare a judecătorului în beneficiul avocatului (a se vedea cauza Piersack v. Belgia, 1982).

116. Subsecvent, a invocat că faptele concrete (semnarea unei plângeri, ajutor juridic minim etc.) nu ating pragul de gravitate și proximitate cerut de CtEDO pentru un conflict de interese autentic. Iar, măsura eliberării din funcție este excesivă (lipsa unei scale de sancțiuni și a unei analize proporționale), or, Comisia de la Veneția a cerut, explicit, dovezi solide și un cadru de sancțiuni proporționale. În continuare, cu privire la aplicabilitatea dreptului discreționar în cazul din speță, reclamantul a susținut că atât Comisia Vetting, cât și Plenul CSM au „exploatat” conceptul de „dubiile serioase” într-un mod excesiv și netransparent, stabilind o concluzie de nepromovare fără a proba în mod concludent că dubiile sunt justificate. Lipsa unei definiții clare în lege a

expresiei „dubii serioase” nu legitimează recurgerea la interpretări arbitrare. Or, potrivit jurisprudenței CtEDO, marja largă de apreciere conferită statelor nu este un privilegiu discreționar nelimitat, ci trebuie exercitată de o manieră previzibilă și coerentă cu scopul legii (asigurarea integrității).

117. Cu privire la aplicabilitate obligației autorităților de a asigura coerența practicii și tratamentul egal, reclamantul a invocat că în cazul judecătorei Aurelia Cazaciu (hotărârea CSM nr. 102/9 din 07 martie 2024) Comisia Vetting a constatat și CSM a preluat următoarea motivare: „Din punct de vedere formal, depunerea unei cereri de abținere ar fi constituit o măsură corectă. Faptul că nu și-a declarat abținere ar putea constitui o încălcare disciplinară conform art. 4 alin. (1) lit. (g) și (i) din Legea nr. 178/2014 cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor, coroborat cu art. art. 33-35 din Codul de procedură penală și art. art. 50, 52-54 din Codul de procedură civilă. Cu toate acestea, ținând cont de rezultatul concret, absența oricărui impact negativ asupra drepturilor, a libertăților și a intereselor legitime ale participanților la proces sau ale altor persoane, timpul scurs (faptele datează din 2010 - 2015) și termenul de prescripție, Comisia consideră că aceasta reprezintă o încălcare minoră care, dacă va fi supusă unei proceduri disciplinare, ar avea drept rezultat aplicarea unor sancțiuni minime (e.g. avertismentul).

118. A mai menționat reclamantul că intervenția asupra carierei unui judecător trebuie susținută de probe solide, nu doar de „dubiile” Comisiei de evaluare. În contextul celor relatate, reclamantul a considerat că „dubiile” privind integritatea etică nu au fost probate nici printr-un dosar disciplinar, nici prin acte care să ateste avantaje nejustificate, favoritisme, sau conduită coruptă, or, la caz, Comisia de evaluare a utilizat interpretări subiective despre relația cu un avocat, necorelate cu o reală încălcare a legii. În acest mod, a fost distrusă cariera judecătorului și aplicată o interdicție de 7 ani, contrar exigențelor CtEDO privind necesitatea unei analize stricte, de la caz la caz, a faptelor imputate.

119. În continuare, reclamantul a invocat faptul că verificarea efectuată de către Comisia de evaluare a fost contrară legii și anume cu încălcarea termenului de 5 ani pentru situațiile ce țin de integritatea etică a candidaților la funcția de judecător la Curtea Supremă de Justiție, or, art. 11 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 65/2023 stabilește că un subiect nu corespunde criteriului de integritate etică dacă, „în ultimii 5 ani”, a încălcat grav regulile de etică și conduită profesională.

120. În acest context, a reclamatul subliniat că fiind candidat la funcția de judecător la Curtea Supremă de Justiție, trebuie să i se aplice termenul de referință de 5 ani cu privire la pretensele încălcări de etică din anii 2017-2018, au trecut mai mult de 5 ani, astfel acestea nu mai pot justifica „dubiile serioase” privind integritatea etică. Or, CtEDO a subliniat în multiple cauze (cauza *Sunday Times vs. UK*, 1979; *Rotaru vs. România*, 2000) principiul previzibilității și clarității normelor legale. Dacă legea impune un anumit termen de analiză pentru fapte anterioare, autoritățile nu pot extinde aplicarea acestui termen peste limita impusă de legislația expresă. La fel, Curtea a reiterat că

restricțiile impuse unei persoane (în special privind accesul și exercitarea unei funcții publice) trebuie să se bazeze pe criterii clare și obiective, care să nu fie extinse retroactiv sau disproporționat (cauza Paksas vs. Lituania, 2011). Astfel, la caz, reclamantul a considerat că Comisia de evaluare a utilizat incorect și cumulativ termenele de 5 și 10 ani pentru situații diferite, precum și a ignorat această diferență, tratând eventualele fapte din 2017-2018 drept încălcări de etică ce intră sub incidența lit. a) alin.(2) al art. 11 din Legea nr. 65/2023, dar a extins abuziv perioada de referință la 10 ani pentru un candidat la funcția de judecător la Curtea Supremă de Justiție, și numai situații strict prevăzute la lit. b) pot privi perioada de 10 ani.

121. Cu referire la diferențierea între „judecător la CSJ” și „candidat la funcția de judecător la CSJ”, reclamantul a susținut că termenul de 10 ani prevăzut de art. 11 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 65/2023 se referă la situațiile în care un judecător (deja aflat în funcție la CSJ) a admis incompatibilități și conflicte de interese incompatibile cu această poziție, pe parcursul ultimilor 10 ani. Însă, reclamantul nu a ocupat funcția de judecător la CSJ, respectiv nu i se poate aplica termenul de 10 ani decât dacă i s-ar fi imputat fapte strict prevăzute la lit. b) (conflicte de interese, incompatibilități), legate direct de exercițiul funcției de judecător la CSJ. Or, faptele discutate (avute loc în perioada anilor 2017-2018), respectiv privesc altă perioadă și alt cadru (judecător la instanța inferioară).

122. La caz, reclamantul a invocat că membrii Comisiei de evaluare și membrii CSM, care au votat pentru aprobarea raportului de evaluare au aplicat eronat prevederile art. 11 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 65/2023, și în particular au extins perioada de verificare peste 5 ani, combinând arbitrar criteriile de la lit.a) și b) în privința candidatului la funcția de judecător la Curtea Supremă de Justiție, subiect al evaluării. Or, termenele limită (5 ani, respectiv 10 ani) au fost stabilite pentru a oferi previzibilitate și a delimita clar responsabilitatea, însă Comisia a reinterpretat legea în defavoarea reclamantului, contrar principiilor CtEDO.

123. În speță, reclamantul a menționat că decizia de eliberare antrenează consecințe grave pentru viața sa privată și profesională, deși faptele considerate de Comisie pot să nu justifice o sancțiune atât de dură, motiv din care se poate concluziona că nu s-a respectat criteriul de a adopta doar măsurile cu cel mai mic impact posibil asupra drepturilor fundamentale.

124. În continuare în calitate de argumente cu privire la lipsa de independentă și imparțialitate a CSM în adoptarea hotărârii, reclamantul a invocat faptul că componența Consiliului nu a respectat condițiile privind majoritatea membrilor-judecători, or, potrivit Regulamentului CSM, la examinarea cauzelor ce țin de cariera judecătorilor (în special promovarea, sancționarea sau eliberarea din funcție), este necesar ca cel puțin jumătate dintre membrii prezenți la ședință să fie judecători.

125. Astfel, la caz, reclamantul a menționat că hotărârea privind cariera sa, a fost pronunțată de o componență a CSM care nu întrunea majoritatea de membri-judecători, ceea ce contravine expres pct. 6.4/1 din Regulamentul CSM și, implicit, cerințelor fundamentale de independentă și imparțialitate.

126. Suplimentar cu titlu de precedent reclamantul a invocat cauza Catana c. Moldovei, nr. 43237/13, unde CtEDO a subliniat importanța compoziției și a procedurii de funcționare a organismelor cu competență de judecare (chiar și administrativă) a chestiunilor privind statutul magistraților.

127. În continuare, a susținut că potrivit pct. 177 din hotărârea Curții Constituționale, prevederile art. 17 alin. (2) din Legea nr. 65/2023 trebuie aplicate în concordanță cu art. art. 20, 23, 28, 54 și art. 116 alin. (1) din Constituție, ceea ce impune ca deciziile cu efecte majore asupra carierei judecătorilor să fie fundamentate pe dovezi concludente, nu pe simple „dubii serioase”. Iar, lipsa unui standard de probă precis conduce la arbitraritate și la posibilitatea ca deciziile să fie influențate de criterii neclare, afectând grav securitatea raporturilor juridice.

128. Suplimentar, reclamantul a mai menționat că Curtea Constituțională în hotărârea sa, a subliniat că pentru a stabili un conflict de interese, trebuie să se evalueze în mod obiectiv circumstanțele concrete ale fiecărui caz. Iar, factorii relevanți urmează să includă următoarele: implicarea directă a rudei în cauza în discuție, rolul și funcția pe care o deține în cadrul companiei (dacă este cazul), precum și impactul financiar și structura organizațională a firmei. Deci, fără dovezi clare că aceste elemente au compromis imparțialitatea judecătorului Grigore Manoli, sancțiunea extremă de nepromovare nu poate fi justificată.

129. De asemenea, reclamantul a notat că potrivit observațiilor Curții Constituționale, eliberarea din funcție (și, implicit, nepromovarea) se aplică doar dacă judecătorul, fiind într-o legătură directă de rudenie sau afinitate cu părțile procesului, nu se abține de la examinarea cauzei. Așadar, dacă în cazul lui Grigore Manoli nu se constată o astfel de legătură directă sau dacă aceasta nu a afectat obiectiv imparțialitatea, atunci obligativitatea recuzării - și, ulterior, sancționarea prin nepromovare nu se poate impune.

130. Subsecvent, reclamantul a mai invocat că evaluarea integrității a fost realizată de persoane care nu erau membri ai Comisiei de evaluare, ceea ce a dus la încălcarea procedurii legale prevăzute de Legea nr. 65/2023, deoarece evaluarea nu a fost realizată de Comisie, ci de persoane non-membre, ceea ce contravine prevederilor legale. Astfel, orice decizie bazată pe o asemenea evaluare este viciată și trebuie anulată.

131. În continuare, reclamantul a notat că potrivit art. 15 alin. (1) din Legea nr. 65/2023, dubiile privind integritatea trebuie să fie comunicate judecătorului doar după ce Comisia analizează informațiile acumulate. Pe când în cazul reclamantului, se atestă lipsa participării efective a membrilor internaționali ai Comisiei, mai mult ca atât potrivit art. 4 pct. 4 din Regulamentul Comisiei, Secretariatul avea obligația de a asigura traducerea documentelor și

comunicărilor, în funcție de necesitate, deoarece materialele evaluării au fost disponibile doar în limba română, iar membrii internaționali nu au solicitat traducerea, rezultă că aceștia nu au fost implicați real în procesul decizional.

132. Totodată, reclamantul a considerat necesar de a menționa faptul că CSM i-a refuzat posibilitatea de a administra probe relevante în cauză, motivând că acestea nu au fost prezentate în fața Comisiei de evaluare, ceea ce rezultă și din textul Hotărârii CSM nr. 104/9 din 11 martie 2025.

133. A invocat reclamantul că cererea de anexare a probelor prezentate de Grigore Manoli în ședința Plenului CSM din 10 decembrie 2024, a fost respinsă cu 6 (șase) voturi „pro” și 4 (patru) „contra”, însă, acest refuz nu a fost justificat printr-o analiză de fond a probelor chiar dacă hotărârile CSM se adopta cu minim 8 voturi ale membrilor săi. Or, CtEDO a subliniat că deciziile autorităților trebuie să fie bazate pe criterii obiective, nu pe o simplă respingere bazată pe voturi. Absența unui proces clar și previzibil pentru admiterea probelor ridică semne de întrebare cu privire la echitatea întregii proceduri (cauza Fabris v. Franța).

134. În acest context reclamantul a susținut că în privința sa nu s-a respectat principiul contradicționalității, or, dreptul la un proces echitabil presupune și posibilitatea ca părțile să-și confrunte reciproc argumentele, iar prin respingerea probelor l-au privat de șansa de a răspunde acuzațiilor formulate împotriva sa într-un mod echilibrat, încălcând principiul contradictorialității, așa cum a fost statuat CtEDO în cauza *Dombo Beheer B. V. vs. Olanda*.

135. Drept urmare, reclamantul cu trimitere la dispozițiile art. 31, art. 118 alin. (1)-(3), art. 189 alin. (1), art. 206 alin. (1) lit. a) și b), art. 208 alin. (1), art. 209 alin. (1) lit. a), art. 211, art. 212 și art. 224 alin. (1) lit. a) și b) din Codul administrativ, a solicitat admiterea contestației, anularea hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii nr. 104/9 din 11 martie 2025, cu privire la Raportul Comisiei de evaluare externă a candidatului la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție a dl. Grigore Manoli, anularea Raportul Comisiei de evaluare externă a candidatului la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție (Comisia de evaluare), Grigore Manoli, din data de 19 noiembrie 2024, și dispunerea reluării procedurii de evaluare a reclamantului Grigore Manoli de către Comisia independentă de evaluare externă a integrității judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție.

Poziția reclamantului și reprezentantului acestuia în ședință publică.

136. În cadrul ședinței de judecată reclamantul Grigore Manoli în baza argumentelor expuse în contestație, alte cereri și în obiecțiile depuse pe mărginirea referințelor a solicitat admiterea contestației, anularea actului administrativ contestat care este hotărârea nr. 104/9 cu privire la Raportul Comisiei de evaluare externă a candidatului la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție Grigore Manoli din 11 martie 2025, prin care s-a aprobat raportul de evaluare a candidatului la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție, cu anularea raportului doar în partea ce ține de constatarea nepromovării

pe criterii etice, cu îndreptarea subiectului evaluării la o nouă evaluare la Comisia Vetting.

137. În cadrul şedinţei de judecată reprezentantul reclamantului Grigore Manoli, avocatul Eugeniu Musteaţă a susţinut că acţiunea este întemeiată şi a solicitat admiterea acesteia astfel cum a fost formulată, respectiv anularea actelor contestate în partea referitoare la constatarea nepromovării reclamantului pe criterii etice.

b.) Argumentele Consiliului Superior al Magistraturii cu privire la contestaţia înaintată de reclamant.

138. La 09 iunie 2025, Consiliul Superior al Magistraturii, reprezentat de Olesea Ciobanu a depus referinţă pe marginea contestaţiei depusă de Grigore Manoli, prin care a menţionat că CSM nu recunoaşte acţiunea înaintată de reclamant deoarece circumstanţele faptice a cauzei şi ordinea lor cronologică au fost redată în mod desfăşurat în acţiune, nu sunt negate de Consiliu şi se rezumă la faptul că 15 februarie 2024, Comisia a notificat subiectul Grigore Manoli referitor la evaluarea extraordinară, şi ca urmare a evaluării, conform Raportului de evaluare, Comisia a conchis că subiectul nu îndeplineşte criteriul de integritate etică stabilit la art. 11 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 65/2023 şi a propus CSM ca aceasta să nu promoveze evaluarea externă, iar, drept urmare, prin hotărârea CSM nr. 104/9 din 11 martie 2025 cu privire la Raportul Comisiei de evaluare externă a candidatului la funcţia de judecător al Curţii Supreme de Justiţie, Grigore Manoli, s-a hotărât a accepta Raportul cu privire la evaluarea externă a subiectului şi a constatat nepromovarea evaluării, cu efectele prevăzute de lege.

139. Cu referire la expresia „în conformitate cu legea”, CSM prin referinţa depusă a menţionat în primul rând că măsura atacată să aibă un anumit temei în dreptul intern, iar în al doilea rând, să se refere la calitatea legii în cauză, astfel, solicitând ca aceasta să fie accesibilă persoanei şi previzibilă în ceea ce priveşte consecinţele acesteia (*a se vedea, printre alte autorităţi, Fernandez Martmez c. Spaniei [GC], nr. 56030/07, § 117, CEDO 2014 (extrase)*).

140. A mai susţinut prin referinţă că pentru ca legea să îndeplinească cerinţa de previzibilitate, ea trebuie să stabilească cu suficientă precizie condiţiile în care poate fi aplicată o măsură, pentru a permite persoanei - dacă este cazul, să-şi reglementeze conduita (*a se vedea, ca exemplu recent, Altay c. Turciei (nr. 2), nr. 11236/09, § 54, 9 aprilie 2019*).

141. De asemenea, a menţionat că potrivit art. 17 alin. (4) din Legea nr. 65/2023, hotărârea CSM cu privire la nepromovarea evaluării are ca efect eliberarea din funcţie a judecătorului. Or, subiectul evaluării a fost candidat la funcţia de judecător al Curţii Supreme de Justiţie, iar potrivit art. 20 alin. (4) din Legea nr. 65/2023, candidaţilor la funcţia de judecător al Curţii Supreme de Justiţie din rândul judecătorilor şi procurorilor li se aplică, în mod corespunzător, efectele nepromovării prevăzute la art. 17 alin. (4) şi (5).

142. A mai invocat că potrivit Legii nr. 544 din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului prevede în art. 25 temeiurile în care un judecător poate fi eliberat din funcție, însă potrivit art. 5 alin. (4) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, în caz de divergență între o normă generală și o normă specială, care se conțin în acte normative de același nivel, se aplică norma specială.

143. În esență, reprezentantul CSM a reiterat în referință că, norma conținută în Legea nr. 544/1995 (lege organică) este una generală față de cea prevăzută la art. 17 alin. (4) din Legea nr. 65/2023 (lege organică), respectiv ultima completează temeiurile în care un judecător poate fi eliberat din funcție, și anume dacă nu promovează evaluarea, aceeași poziție fiind exprimată și de legiuitor prin nota informativă la proiectul de Lege privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al CSJ.

144. A mai menționat reprezentantul CSM în referință că evaluarea reprezintă un exercițiu excepțional, unic și limitat în timp, desfășurat pentru verificarea integrității subiecților Legii nr. 65/2023, urmează a fi făcută distincția între o procedură disciplinară ordinară pentru care sunt prevăzute sancțiunile din Legea nr. 544/1995 și procedura de evaluare externă, efecte ale căreia sunt prevăzute nemijlocit de legea specială.

145. În plus, reprezentantul CSM a menționat în conținutul referinței că potrivit Principiilor de la Bangalore privind Conduita Judiciară, judecătorii, care, prin natura muncii lor, sunt considerați a fi garanți ai statului de drept, trebuie să respecte standarde deosebit de ridicate de integritate în gestionarea chestiunilor lor private în afara instanței - „deasupra oricărei bănuieli în ochii unui observator rezonabil” - pentru a menține și spori încrederea publicului și pentru a reafirma credința oamenilor în integritatea sistemului judiciar. Astfel, legiuitorul a prevăzut expres la art. 17 alin. (4) din Legea nr. 65/2023 că hotărârea CSM cu privire la nepromovarea evaluării are ca efect eliberarea din funcție a judecătorului. Eliberarea din funcție nu este o chestiune de oportunitate care poate fi pusă în discuție, ci o consecință prevăzută expres de lege. Or, aceeași ordine de idei este expusă și în opinia CDL-AD(2022)024 a Comisiei de la Veneția, care în pct. 50 a subliniat că *„procesul de evaluare extraordinară (vetting) descris în proiecte nu poate fi în niciun caz egalat cu procedurile disciplinare. După cum a remarcat anterior Comisia de la Veneția, „evaluarea și răspunderea disciplinară sunt (sau ar trebui să fie) două lucruri foarte diferite”. Răspunderea disciplinară necesită o abatere disciplinară. O performanță negativă, care duce la un rezultat general negativ al unei evaluări, poate proveni și din alți factori decât o abatere disciplinară. Prin urmare, propunerea ca rezultatele general negative ale evaluării să ducă la inițierea unor proceduri disciplinare reprezintă o problemă”*.

146. Cu referire la afirmația „dacă ingerința în cauză a urmărit un scop legitim”, reprezentantul CSM în conținutul referinței a notat că evaluarea prin prisma Legii nr. 65/2023 reprezintă un exercițiu excepțional, unic și limitat în

timp, desfășurat pentru verificarea integrității subiecților - judecători și candidați la Curtea Supremă de Justiție.

147. Subsecvent, reprezentantul CSM a indicat că Comisia de evaluare în Raportul de evaluare a reclamantului, a făcut referire la dubii serioase care conduc la nepromovare, manifestate prin admiterea conflictelor de interese și reducerea lor la tăcere, care au fost analizate pe larg atât în conținutul raportului cât și nemijlocit în hotărârea contestată, starea de fapt reținută fiind coroborată cu materialele evaluării și găsindu-și confirmare și legitimitate. În aceste împrejurări, CSM nu vede niciun motiv să se îndoiască că scopul urmărit de Legea nr. 65/2023 în general, și ingerința în cazul reclamantului în special, a fost în concordanță cu scopurile identificate în aceeași lege.

148. Cu referire la afirmația „daca ingerința a fost „necesară într-o societate democratică”, în referința prezentată CSM a menționat că CtEDO în jurisprudența sa, reiterează că orice ingerință în dreptul la respectarea vieții private va fi considerată „necesară într-o societate democratică” pentru un scop legitim dacă răspunde unei „nevoi sociale stringente” și, în special, dacă este proporțională cu scopul legitim urmărit și dacă motivele invocate de autoritățile naționale pentru a o justifica sunt „relevante și suficiente” (*a se vedea, de exemplu: Fernandez Martmez, § 124, și Dubska și Krejzová c. Republicii Cehe [GC], nr. 28859/11 și 28473/12, § 174, 15 noiembrie 2016*). Așadar, deși este de competența autorităților naționale să efectueze evaluarea inițială a necesității, evaluarea finală cu privire la relevanța și la suficiența rațiunii a motivelor invocate pentru ingerință rămâne supusă controlului Curții pentru conformitatea cu cerințele Convenției (*a se vedea, pentru exemplu, Polyakh și alții, § 283*).

149. În context a mai notat că potrivit anexei nr. 1 a Legii nr. 211/2021, pentru aprobarea Strategiei privind asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru anii 2022-2025 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acesteia - responsabilitatea și integritatea sunt printre principalele elemente de asigurare a încrederii cetățenilor în sistemul justiției și de garanție a derulării unor proceduri echitabile. Dezvoltarea și promovarea unei culturi a integrității judiciare constituie un element important în prevenirea corupției care este una dintre principalele amenințări în adresa societății și funcționării statului de drept. Or, Curtea a subliniat că și aparențele pot avea importanță sau, așa cum spune un proverb englezesc „*Justice must not only be done, it must also be seen to be done*” („nu trebuie doar să se facă dreptate, trebuie să se și vadă că se face dreptate”), într-o societate democratică, instanțele trebuie să inspire încredere justițiabililor. Orice judecător despre care poate exista o temere legitimă privind lipsa de imparțialitate trebuie așadar să fie recuzat [*Micallef c. Maltei (MC)*, pct. 98].

150. Astfel, prin referință reprezentantul CSM a menționat că, Consiliul Superior al Magistraturii fiind garantul independenței autorității judecătorești, nu poate admite ca un judecător cu serioase carențe a integrității etice să își poată continua activitatea de judecător, în detrimentul aparențelor create în privința

acestui, în acest caz orice observator obiectiv ar identifica o sursă de îngrijorare referitor la faptul că un astfel de judecător își exercită în continuare funcția de judecător, motiv din care consideră că nu a existat nicio încălcare a art.8 din Convenție în ceea ce privește demiterea din funcție a reclamantului, cât și privirea de anumite drepturi patrimoniale ca efect al Legii nr. 65/2023.

151. Cu referire la afirmația privind *„neîntrunirea de către Consiliul Superior al Magistraturii a standardului minim al Consiliului Europei privind componența unui consiliu judiciar”*, reprezentantul CSM în conținutul referinței a notat că evaluarea reprezintă un exercițiu excepțional, unic și limitat în timp, desfășurat pentru verificarea integrității subiecților Legii nr. 65/2023, urmează a fi făcută distincția între o procedură disciplinară ordinară pentru care sunt prevăzute sancțiunile din Legea nr. 544/1995 și procedura de evaluare externă, efecte ale căreia sunt prevăzute nemijlocit de legea specială.

152. Așadar, reprezentantul CSM a menționat că invocarea cauzei Catana v. Moldova nu se raliază obiectului litigiului, or, în speță din urmă a fost vorba de aplicarea unei sancțiuni disciplinare de către un CSM în care majoritatea membrilor erau non-judecători, la caz nu este vorba de o procedură disciplinară, ci de un exercițiu distinct, evaluarea extraordinară a judecătorilor și candidaților la CSJ, iar în acest sens CSM a făcut trimitere la cauza Xhoxhaj c. Albaniei (nr. 15227/19), hotărârea din 31 mai 2021, § 412, potrivit căreia Curtea Europeană a Drepturilor Omului a hotărât, printre altele, că *„absența unei scale adecvate de sancțiuni pentru abateri disciplinare poate fi incompatibilă cu principiul proporționalității (a se vedea cauza Oleksandr Volkov, § 182). [...] Cu toate acestea, deși procedurile de verificare sunt de natură sui generis, în ciuda asemănărilor pe care le pot avea cu procedurile disciplinare obișnuite. Ele au fost introduse ca răspuns la percepția prezenței omniprezente a corupției în sistemul de justiție, pentru a-1 curăța de elementele corupte și a păstra partea sănătoasă a sistemului. În circumstanțele excepționale care au precedat adoptarea Legii privind verificarea din Albania, Curtea consideră că este în concordanță cu spiritul procesului de verificare să existe o scară mai limitată de sancțiuni în cazul în care o persoană nu îndeplinește unul dintre cele trei criterii prevăzute în Legea privind verificarea din Albania”*.

153. La fel, reprezentantul CSM în textul referinței a menționat că aceeași ordine de idei este expusă și în opinia CDL-AD(2022)024 a Comisiei de la Veneția, care în pct. 50 a subliniat că *„procesul de evaluare extraordinară (vetting) descris în proiecte nu poate fi în niciun caz egalat cu procedurile disciplinare. După cum a remarcat anterior Comisia de la Veneția, „evaluarea și răspunderea disciplinară sunt (sau ar trebui să fie) două lucruri foarte diferite”. Răspunderea disciplinară necesită o abatere disciplinară. O performanță negativă, care duce la un rezultat general negativ al unei evaluări, poate proveni și din alți factori decât o abatere disciplinară. Prin urmare, propunerea ca rezultatele general negative ale evaluării să ducă la inițierea unor proceduri disciplinare reprezintă o problemă”*.

154. Cu referire la afirmația precum că „*evaluarea integrității a fost de către persoane non-membri ai Comisiei*”, reprezentantul CSM a inserat că potrivit art. 9 alin. (1) și (5) din Legea nr. 65/2023, Comisia de evaluare dispune de un secretariat, care este o structură fără personalitate juridică. Secretariatul Comisiei de evaluare (în continuare - secretariat) este independent de orice autoritate și instituție publică și funcționează exclusiv în vederea asistării Comisiei de evaluare la realizarea competențelor acesteia. Modul de organizare și funcționare a secretariatului și statele de personal ale acestuia sunt stabilite în regulamentul de organizare și funcționare a Comisiei de evaluare. Secretariatul se subordonează exclusiv Comisiei de evaluare. Totodată, potrivit art. 14 alin. (5) din Legea nr. 65/2023, dosarul de evaluare este întocmit de către membrul raportor desemnat, care este asistat de secretariat. Iar, potrivit art. 16 alin. (1) și (2) din Legea nr. 65/2023, în urma evaluării judecătorului, Comisia de evaluare întocmește un raport motivat cu privire la evaluare care să conțină propunerea privind promovarea sau nepromovarea evaluării. Raportul cu privire la evaluare se aprobă de către Comisia de evaluare cu votul majorității membrilor prezenți. Membrii Comisiei de evaluare nu se pot abține de la vot.

155. Astfel, având în vedere prevederile legale menționate, secretariatul Comisiei are un rol exclusiv de sprijin administrativ, iar atribuțiile decizionale rămân în competența exclusivă a membrilor Comisiei de evaluare. Astfel, susținerea că evaluarea integrității reclamantului ar fi fost realizată de persoane non-membri ai Comisiei nu are suport juridic și contravine dispozițiilor clare ale Legii nr. 65/2023. Or, reclamantul nu a motivat cum modalitatea de lucru internă în cadrul Comisiei de evaluare urmează a fi reținută în vederea anulării actului administrativ contestat.

Poziția reprezentantului CSM, în ședință publică.

156. Suplimentar, în cadrul ședinței de judecată reprezentantul Consiliului Superior al Magistraturi, Olesea Ciobanu a susține că acțiunea reclamantului este neîntemeiată deoarece pe parcursul examinării acesteia nu au fost constatate încălcări procedurale sau circumstanțe care să ducă la admiterea acesteia, respectiv, hotărârea CSM este una întemeiată și legală, iar temeiuri de anulare lipsesc.

c.) Argumentele Comisiei Vetting cu privire la contestația înaintată de reclamant împotriva CSM.

157. La 05 iunie 2025, Comisia Vetting a depus prin intermediul poștei electronice referință pe marginea contestației depuse de Grigore Manoli împotriva CSM și Comisiei Vetting, prin care a solicitat respingerea acțiunii. Așadar, în susținerea poziției expuse în referință, Comisia Vetting a menționat că explicațiile reclamantului nu au fost suficiente pentru a înlătura dubiile sale. În esență, Comisia a reiterat argumentele din decizia de evaluare. De asemenea, a menționat că Raportul Comisiei din 19 noiembrie 2024 privind candidatura dlui Grigore Manoli, candidat la funcția de judecător la Curtea Supremă de Justiție („Raportul”) a fost întocmit și aprobat în urma evaluării realizate cu respectarea

Legii nr. 65/2023, cu modificările ulterioare. Iar, procesul de evaluare a reclamantului a parcurs etapele succesive prevăzute de art. 12-16 și art. 21 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 65/2023.

Poziția reprezentantul Comisiei Vetting, în ședință publică

158. Suplimentar, în cadrul ședinței de judecată reprezentantul Comisiei Vetting, avocatul Daniel Cobzac a susține poziția expusă în referință cât și în cadrul ședinței de judecată, astfel, solicitând a considera acțiunea inadmisibilă în partea pretențiilor înaintate către Comisia Vetting, deoarece Comisia de evaluare nu poate avea calitate procesuală de pârât, și ca neîntemeiată în partea pretențiilor înaintate către CSM.

MOTIVAREA INSTANȚEI

159. La 12 martie 2025, reclamantului i-a fost comunicată prin e-mail hotărârea motivată a CSM, fapt confirmat prin extrasul din poșta electronică, anexat la materialele cauzei. Contestația depusă de reclamant împotriva hotărârii contestate a fost depusă pe 17 martie 2025, adică a cincea zi de la comunicarea hotărârii motivate a CSM. Prin urmare, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție conchide că reclamantul a respectat termenul legal prevăzut de art. 18 alin. (1) din Legea Nr. 65/2023.

160. Reclamantul a intentat o acțiune în anulare a unui act administrativ. Potrivit art. 224 alin. (1) pct. a) din Codul administrativ, actul administrativ poate fi anulat dacă el este ilegal. În cauza nr. [3-13/24](#), §§ 53 și 65 Curtea a reiterat că ea poate anula hotărârea Consiliului cu privire la evaluarea externă doar în cazurile menționate de legislația cu privire la evaluarea externă, iar celelalte temeiuri pentru anularea actului administrativ prevăzute de Codul administrativ nu sunt aplicabile evaluării externe. Art. 18 alin. (2/2) din Legea nr. 65/2023 prevede că Curtea poate admite contestația doar dacă constată că, în cadrul procedurii de evaluare, au fost admise „erori procedurale grave care afectează caracterul echitabil al procedurii de evaluare” sau că există „circumstanțe de fapt care puteau duce la promovarea sau nepromovarea evaluării”. Art. 225 alin. (1) din Codul administrativ interzice instanței de judecată să se pronunțe asupra oportunității unui act administrativ. La examinarea contestației, completul doar verifică dacă decizia a fost emisă cu respectarea Legii nr. 65/2023 și dacă limitele dreptului discreționar nu au fost depășite.

161. Până a trece la examinarea argumentelor concrete, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reiterează că potrivit art. 36 alin. (2) din Codul administrativ, în aplicarea supremației dreptului, instanța judecătorească de contencios administrativ ia în considerare jurisprudența CtEDO. Potrivit acestei jurisprudențe, obligația instanței judecătorești de motivare a hotărârilor judecătorești nu poate fi înțeleasă că impunând un răspuns pentru fiecare argument (hot. [García Ruiz v. Spania](#), 1999, § 26). Totuși, orice argument decisiv pentru rezultatul procedurii necesită un răspuns clar (hot. [Ruiz Torija v. Spania](#), 1994, § 30; și, pentru comparație, [Petrović și Alții v. Muntenegru](#), 2018,

§ 43), în special argumentele cu privire la drepturile și obligațiile garantate de Convenția Europeană pentru Drepturile Omului (hot. [Fabris v. Franța](#), 2013, § 72 *in fine*; [Paun Jovanović v. Serbia](#), 2023, § 108).

162. Pentru a asigura o mai bună înțelegere a practicii sale și a facilita procesul de perfecționare a evaluării externe, Curtea Supremă de Justiție (în continuare CSJ) urmează să clarifice în această hotărâre următoarele aspecte relevante pentru soluționarea cauzei:

a. Relația dintre Codul administrativ și Legea nr. 65/2023;

163. Atât Codul administrativ cât și Legea nr. 65 din 30 martie 2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al CSJ (în continuare Legea nr. 65/2023) sunt legi organice, adică au putere juridică egală. Legea nr. 65/2023 a fost votată în lectură finală după adoptarea Codului administrativ și reglementează în detaliu procedura de evaluare externă, modul de adoptare a hotărârii CSM și de examinare a contestației împotriva hotărârilor CSM adoptate în temeiul Legii nr. 65/2023. Aspectele din teza precedentă semnifică că Legea nr. 65/2023 are prioritate în caz de contradicție dintre aceasta și Codul administrativ.

164. Potrivit art. 2 alin. (2) din Codul administrativ, legi derogatorii de la Codul administrativ pot reglementa activitatea administrativă numai dacă acestea sunt absolut necesare și nu contravin principiilor Codului administrativ (a se vedea para. 54). Totuși, din motivele din para. 163-164, prioritatea normelor din Legea nr. 65/2023 nu poate genera în această cauză discuții prin prisma art. 2 alin. (2) din Codul administrativ.

165. Evaluarea externă este reglementată de o lege adoptată de Parlament în anul 2023, după consultarea repetată cu Comisia de la Veneția, iar [majoritatea recomandărilor](#) Comisiei de la Veneția au fost acceptate. Legea a fost adoptată pentru a asigura integritatea judecătorilor CSJ și a spori încrederea publică în sistemul de justiție. Comisia de la Veneția a examinat inclusiv necesitatea evaluării externe și a admis că, în contextul Republicii Moldova, aceasta ar putea avea loc. Până în prezent, Legea nr. 65/2023 a fost modificată de câteva ori.

166. Procedura de efectuare a evaluării externe prevăzută de Legea nr. 65/2023 este într-o oarecare măsură diferită de prevederile Codului administrativ în ceea ce privește termenele de procedură, probațiunea, anularea actelor administrative, procedura contenciosului administrativ, etc. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că din acțiunea civilă și din argumentele expuse în cadrul ședinței de judecată, reclamanta nu a indicat care prevederi concrete din Legea nr. 65/2023 ea le consideră că vin în contradicție cu principiile Codului administrativ. Până la o argumentare concretă, CSJ prezumă că asemenea contradicții nu există. Având în vedere că Legea nr. 65/2023 este o lege specială în raport cu Codul administrativ, atât timp cât contradicții cu principiile Codului administrativ nu au fost stabilite, prevederile Legii nr. 65/2023 au prioritate față de celelalte norme din Codul administrativ,

iar în cazul aspectelor nereglementate de Legea nr. 65/2023 prevederile Codului administrativ sunt aplicabile în măsura în care nu contravin scopului Legii nr. 65/2023.

b. Sarcina probațiunii în cadrul evaluării externe;

167. Potrivit art. 93 alin. (2) din Codul administrativ, obligația de respectare a proporționalității este o sarcină probatorie exclusivă a autorității publice. Din motivele explicate în para. 168-169, Legea nr. 65/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție are prioritate față de Codul administrativ.

168. Completul de judecată notează că potrivit art. 16 alin. (4) al Legii nr. 65/2023, Comisia de evaluare va considera că persoana nu a promovat evaluarea dacă s-a constatat existența unui sau mai multor temeiuri de necorespondere cu criteriile prevăzute la art.11. Articolul 11 alin. (2) al Legii nr. 65/2023 prevede că persoana nu corespunde criteriilor de integritate dacă Comisia are „dubii serioase”. Din ultimele norme rezultă că simpla existență a dubiilor este suficientă pentru ca Comisia de evaluare să recomande nepromovarea evaluării. Legea nr. 65/2023 totuși cere ca acestea să nu fie simple dubii, ci unele „serioase”, adică dubiul trebuie să rezulte din circumstanțe factologice obiective, cum ar fi, de exemplu, încălcarea regimului juridic al conflictelor de interese, etc. Dacă dubiile Comisiei de evaluare rezultă din circumstanțe factologice obiective, îi revine deja subiectului evaluării să dovedească că dubiul Comisiei de evaluare nu este întemeiat. Neonorarea acestei sarcini rezultă în menținerea dubiilor și duce la nepromovarea evaluării. Curtea Constituțională a reținut, la para. 109 din Hotărârea nr. 2 din 16 ianuarie 2025, că, prin utilizarea textului „dovezi care confirmă”, legiuitorul a stabilit un standard de probă mai ridicat decât cel al „dubiilor serioase” aplicabil comisiilor de evaluare, iar termenul „confirmă” denotă o certitudine cu privire la neîndeplinirea condițiilor de integritate etică și financiară. Totodată, la para. 176 al aceleiași hotărâri, Curtea Constituțională a subliniat că, deși în procedura din fața Comisiei de evaluare pot fi admise standarde de probă mai joase, acest lucru nu este valabil în cazul CSM, ale cărui hotărâri produc consecințe puternice asupra carierei judecătorilor. În acest cadru normativ, Completul reține că, în cauzele întemeiate exclusiv pe art. 11 alin. (2) din Legea nr. 65, nu poate fi transferată automat la integritatea etică logica probatorie proprie integrității financiare. Dacă, în materia financiară, legea permite constatarea necorespunderii pe baza unor dubii serioase determinate de discrepanțe patrimoniale sau iregularități fiscale, în materia etică legea cere ca faptele să fie stabilite de Comisia de evaluare, iar CSM să verifice dacă dosarul conține dovezi care confirmă săvârșirea acestora. Astfel, încălcarea gravă a regulilor de etică, comportamentul arbitrar, emiterea unor acte arbitrare, incompatibilitățile sau conflictele de interese nu pot fi deduse exclusiv din insuficiența explicațiilor oferite de subiectul evaluării, în lipsa unui probatoriu de fapt suficient, concret și individualizat.

169. Este adevărat că legea recunoaște Comisiei de evaluare dreptul de a solicita informații suplimentare, iar subiectului evaluării dreptul de a prezenta dovezi pe care le consideră relevante pentru clarificarea aspectelor reținute în procedura de evaluare. Totuși, această obligație de cooperare și de clarificare nu echivalează cu transferarea integrală a sarcinii probei asupra subiectului evaluării. Ea instituie cel mult o sarcină secundară de explicație și contra probațiune în sarcina acestuia, fără a exonera Comisia de evaluare de obligația principală de a identifica și demonstra faptele relevante și fără a exonera CSM de obligația de a verifica dacă acestea sunt confirmate prin dovezi, în sensul art. 17 alin. 1/1 din Legea nr. 65/2023.

170. Aspectele menționate în paragraful precedent se referă la raportul Comisiei. Legea nr. 65/2023 nu instituie expres reguli cu privire la inversarea sarcinii probațiunii în fața CSM, însă nici nu interzice acest lucru. Totuși, din art. 17 alin. (1) și (2) al Legii nr. 65/2023 (a se vedea para. 63) rezultă că CSM nu face personal o evaluare separată, ci doar verifică corectitudinea raportului de evaluare în baza materialelor prezentate de Comisie și de către subiectul evaluării, dacă sunt întrunite condițiile prevăzute în alin. (1). CSM poate respinge raportul Comisiei de evaluare doar dacă constată circumstanțe de fapt sau „erori procedurale” comise de Comisie care puteau duce la o propunere opusă a Comisiei.

c. Cazurile în care CSJ poate admite contestația;

171. Art. 18 alin. (2²) din Legea nr. 65/2023 prevede că Curtea Supremă de Justiție poate admite contestația doar dacă constată că, în cadrul procedurii de evaluare, au fost admise „erori procedurale grave care afectează caracterul echitabil al procedurii de evaluare” sau că există „circumstanțe de fapt care puteau duce la promovarea sau nepromovarea evaluării” (a se vedea para. 64). Această prevedere a apărut în Legea nr. 65/2023 după o hotărâre a Curții Constituționale din 14 februarie 2023, care se referea la prevederi similare din Legea nr. 26/2022.

172. În para. 83 al hotărârii Curții Constituționale din 14 februarie 2023 a fost menționat că este admisibil de a nu anula deciziile Comisiei pentru „erori de procedură nesemnificative”. Curtea Constituțională a acceptat ca controlul judiciar al actelor emise în cadrul evaluării externe să se limiteze la circumstanțele de fapt care puteau schimba rezultatul evaluării și la erorile procedurale grave ale Comisiei care afectează „caracterul echitabil al procedurii de evaluare”. Curtea Constituțională a făcut referire la hotărârea CtEDO - cauza [*Pişkin v. Turcia*](#) (2020). În para. 131 al hotărârii respective, CtEDO a menționat că instanța de judecată trebuie să fie competentă să examineze toate aspectele centrale ale cauzei. Acestea sunt chestiuni de fapt sau de drept care, dacă nu ar fi avut loc (în cazul aspectelor de fapt) sau ar fi fost soluționată în mod opus (în cazul chestiunilor de drept), ar fi dus la o altă propunere a Comisiei sau la o hotărâre diametral opusă a CSM.

173. Prin urmare, competența Curții Supreme de Justiție la examinarea contestațiilor depuse conform Legii nr. 65/2023 este una mai limitată decât cea prevăzută de Codul administrativ. Ea poate anula hotărârea CSM doar în cazurile menționate de Legea nr. 65/2023, iar, din motivele menționate în para. 60-64, celelalte temeiuri prevăzute de Codul administrativ pentru anularea actului administrativ nu sunt aplicabile.

174. Curtea Supremă de Justiție poate ajunge la o concluzie diferită de cea a CSM sau a Comisiei de evaluare. Prin urmare, CSJ poate conchide în aceeași cauză că unele dubii serioase constatate de CSM nu există, iar alte dubii există. Existența unui singur dubiu este suficient pentru nepromovarea evaluării externe. După cum rezultă din art. 18 alin. (2²) din Legea nr. 65/2023, CSJ nu poate admite contestația dacă constată existența a cel puțin unui dubiu prevăzut la art. 11 alin. (2) și (3) al acestei legi.

d. Aplicarea principiilor de mai sus în prezenta cauză

175. Reclamantul contestă concluzia Comisiei, însoțită de CSM, prin care s-a reținut că acesta nu a respectat obligațiile care îi reveneau la examinarea cauzelor în care a participat avocatul S.A. CSM a constatat necoresponderea reclamantului criteriilor de integritate etică prevăzute de art. 11 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 65, reținând, în esență, că acesta ar fi examinat câteva cauze cu încălcarea obligației de abținere, în condițiile existenței unor relații cu avocata S.A.. Reclamantul justifică poziția sa prin faptul că „nu a existat conflict de interese, implicarea avocatului a fost minimă, nu au existat prejudicii pentru participanții la procesele duse de judecător, și lipsa unui avantaj pentru judecător”.

176. Efectuând control judiciar al constatărilor și concluziilor expuse în hotărârea CSM nr. 104/9, din 11 martie 2025, pe marginea aspectelor de integritate etică descrise supra, raportate la criteriile de evaluare prevăzute la art.11 din Legea nr.65 din 30 martie 2023, Completul de judecată concluzionează că, din argumentele din contestație nu pot duce la anularea hotărârii. Concluzia din hotărârea CSM cu privire la incidența în art.11 alin.(2) din Legea nr. 65/2023 (încălcarea regimului juridic al conflictelor de interese) nu este nerezonabilă.

177. Pilonii unei justiții profesioniste, competente, eficiente și prietenoase sunt: independența, imparțialitatea și integritatea, care de fapt sunt principii ce se regăsesc în Codul de etică și de conduită profesională al judecătorului. Atât în sensul Codului de etică profesională a judecătorului, aprobat la Conferința judecătorilor din 04 februarie 2000, cât și a Codului de etică în redacția din 29 noiembrie 2007, dar și a Codului de etică și de conduită profesională al judecătorului, aprobat prin Hotărârea Adunării Generale a Judecătorilor nr. 8 din 11 septembrie 2015 (modificat prin Hotărârea Adunării Generale a Judecătorilor nr. 12 din 11 martie 2016), judecătorii trebuie să respecte legea, trebuie să respecte cele mai înalte standarde de integritate și responsabilitate și trebuie să se abțină de la orice comportament, acțiune sau manifestare, care ar putea

defăima titlul de judecător și/sau prejudicia încrederea publicului în sistemul judecătoresc.

178. Totodată, Principiile de la Bangalore privind conduita judiciară (2002) stabilesc la Principiul 3.1 că „judecătorul trebuie să se asigure că în ochii unui observator rezonabil conduita sa este ireproșabilă”. Principiul 3.2 prevede că „atitudinea și conduita unui judecător trebuie să reafirme încrederea publicului în integritatea corpului judiciar.” Deopotrivă, Completul de judecată notează că judecătorii și procurorii trebuie să fie persoane cu o integritate deosebită și cu aptitudini profesionale și organizaționale adecvate. Principalii actori din administrarea justiției trebuie să mențină întotdeauna onoarea și demnitatea profesiei lor și ei trebuie să se comporte în orice situație într-o manieră demnă pentru funcția lor. Împărtășirea unor principii juridice și valori etice comune de către toți profesioniștii implicați în procesul judiciar, este esențială pentru administrarea adecvată a justiției (Avizul nr. 12 (2009) al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) comun cu Avizul nr. 4 (2009) al Consiliului Consultativ al Procurorilor Europeni (CCPE) intitulat „Judecătorii și procurorii într-o societate democratică, adoptat în comun cu Consiliul Consultativ al Judecătorilor Europeni, §§ 10, 39).

179. Conduita etică a funcționarilor publici reprezintă o valoroasă evidențiere a rolului crucial pe care judecătorii îl au în menținerea încrederii publice și în susținerea statului de drept într-o societate democratică. CtEDO a subliniat că într-o situație de economie tenebră generală în țară, deși este de înțeles în anumite privințe, nu poate fi scutit un procuror cu experiență sau un alt funcționar judiciar de a-și desfășura activitățile private cu cel mai mare respect pentru legalitate și într-un mod care să fie dincolo de orice reproș public; aceștia trebuie să respecte un standard etic mai înalt (cauza Nikëhasani v. Albania, nr. 58997/18, din 13 decembrie 2022, § 124).

180. Potrivit principiului integrității, judecătorul trebuie, inclusiv, să respecte cele mai înalte standarde de integritate și responsabilitate pentru a asigura încrederea societății în autoritatea judecătorească, să se comporte onest și decent, iar prin exemplul personal să ofere temei de a se considera drept o persoană pretabilă comiterii unor acte de corupție sau abuzuri. Din conținutul acestui principiu rezultă că judecătorul trebuie să se comporte întotdeauna, și nu numai în exercitarea atribuțiilor de serviciu, în mod onorabil și demn de funcția sa, fiind un exemplu de conduită pentru restul societății. Standardele de integritate emană și din prevederile Legii integrității nr. 82 din 25 mai 2017, care la art. 10 alin. (1) lit. d), e), j) și m) stipulează că, climatul de integritate instituțională se cultivă prin: respectarea regimului juridic al conflictelor de interese; neadmiterea favoritismului; asigurarea transparenței în procesul decizional și respectarea normelor de etică și deontologie.

181. În contextul celor enunțate mai sus, Completul de judecată deduce că, normele internaționale și naționale precitate impun în obligația judecătorilor de a demonstra societății o integritate absolută a comportamentului lor, care cuprinde

și obligația respectării regimului juridic al conflictelor de interese, neadmiterea favoritismului și asigurarea transparenței în procesul decizional și respectarea normelor de etică și deontologie. Judecătorii trebuie să fie întotdeauna integri, să fie conștienți de riscurile corupției și să nu admită în activitatea sa aparența unui comportament care prezintă semne ale conflictelor de interese sau ale favoritismului și netransparența procesului decizional la îndeplinirea justiției.

182. CSM a constatat necoresponderea reclamantului criteriilor de integritate etică prevăzute de art. 11 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 65, deoarece reclamantul a încălcat regimului juridic al conflictelor de interese prin examinarea a cel puțin trei cauze în care era implicat avocatul care l-a reprezentat anterior pe reclamant într-un alt proces. Din materialele dosarului administrativ prezentat de CSM se atestă că Comisia de evaluare și CSM au constatat mai multe cazuri în care a fost implicată S.A., fosta colegă și avocată a reclamantului (a se vedea para 19; 48-52).

183. Înainte de a examina temeiul de nepromovare reținut în privința reclamantului, Completul consideră necesară delimitarea sferei normative a acestei teme de cel indicat la lit.a), ținând cont că reclamantul a făcut trimitere la acesta în acțiunea sa, menționând că lit.b) nu i-ar fi aplicabilă, iar pentru aplicarea lit.a) a expirat termenul legal de 5 ani. Art. 11 alin. (2) lit. a) și lit. b) din Legea nr. 65 reglementează ipoteze juridice distincte. Art. 11 alin. (2) lit. a) privește încălcarea gravă a regulilor de etică și conduită profesională. Art. 11 alin. (2) lit. b) vizează admiterea unor incompatibilități ori conflicte de interese care afectează exercitarea funcției.

184. În privința art. 11 alin. (2) lit. b), invocat pentru constatării nepromovării evaluării externe de către reclamant, Completul reține că această normă are un obiect normativ propriu. Noțiunea de conflict de interese, astfel cum este reglementată de Legea nr. 133/2016, pornește de la existența unui interes personal. În materie jurisdicțională, această noțiune nu se limitează însă la existența unei atitudini interioare părtinitoare a judecătorului. Ea are un conținut mai larg.

185. Curtea Constituțională a reținut, prin Hotărârea nr. 2, din 16 ianuarie 2025, para. 194, că situațiile generatoare de conflict de interese în activitatea jurisdicțională nu se reduc la existența unui interes personal. În această categorie intră și situațiile de rudenie sau afinitate, exercitarea concomitentă a unor funcții judiciare și extrajudiciare în aceeași cauză, precum și alte împrejurări care pot pune în mod rezonabil la îndoială imparțialitatea judecătorului. În această materie, conflictul de interese nu este circumscris exclusiv dimensiunii subiective a imparțialității, ci include și ipoteze care țin de aparența obiectivă de părtinire.

186. Atât Comisia, cât și CSM au încadrat acțiunile reclamantului în criteriul de nepromovare prevăzut de art. 11 alin. (2) lit. b). Completul va verifica dacă împrejurările cauzei relevă existența unei situații incompatibile cu exercitarea imparțială și obiectivă a funcției. Prin Hotărârea nr. 2 din 16 ianuarie 2025, la

para.185, Curtea Constituțională a statuat că, prin utilizarea sintagmei „a încălcat grav”, legiuitorul a instituit un prag ridicat al abaterii, rezervând incidența acestei norme acelor conduite care, prin gravitatea lor, aduc o atingere serioasă integrității etice a subiectului evaluat. Acesta nu vizează orice abatere de la normele de conduită profesională, ci numai acele manifestări care, prin intensitatea și consecințele lor, relevă o incompatibilitate gravă.

Examinarea cauzelor cu implicarea avocatei S.A.:

i) primul caz

187. Primul caz care implică fosta colegă și avocat al subiectului evaluării constatat de Comisia de evaluare și preluat în hotărârea CSM a avut loc în perioada 2010-2015, în perioada când reclamantul a lucrat la B.A.A. „Avogrup”. În acea perioadă, S.A. a avut calitatea de avocat stagiar sub supravegherea unuia dintre foștii colegi ai reclamantului. La 05 aprilie 2017, avocata S.A. a depus în interesele unui terț (N.S.) o plângere la Judecătoria Chișinău, sediul Centru, împotriva procesului - verbal privind contravenția de desfășurare ilegală a activității de întreprinzător (art. 263 alin. (1) din Codul contravențional). La 13 iulie 2017, subiectul evaluării a emis o hotărâre de admitere a plângerii. Procesul-verbal privind contravenția și decizia de sancționare au fost anulate, iar procesul contravențional împotriva clientului reprezentat de avocata S.A. a fost încheiat. Acest fapt nu a fost pus la baza deciziei de nepromovare.

188. Totuși, Comisia de evaluare și CSM au constatat că, la 18 aprilie 2018, S.A., acționând în calitate de avocat în numele reclamantului, a depus o plângere în vederea anulării unei ordonanțe de începere a urmăririi penale emise în urmă cu 13 ani împotriva reclamantului. Ordonanța a fost emisă la 21 februarie 2005 și viza infracțiunea prevăzută de art. 361 alin. (1) din Codul penal (confeccionarea, deținerea sau folosirea documentelor oficiale false). Judecătoria Căușeni (sediul Ștefan Vodă) a admis plângerea și a anulat ordonanța de începere a urmăririi penale pe motive de procedură. Ulterior, în septembrie 2018 S.A. a reprezentat subiectul în fața Curții de Apel Chișinău în ședința de judecată stabilită pentru examinarea recursului înaintat de procuror împotriva deciziei Judecătoriei Căușeni (sediul Ștefan Vodă), recurs care a fost respins ca inadmisibil prin decizia din 17 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău. În cadrul audierii, subiectul a declarat că plângerea prin care se solicită anularea ordonanței de începere a urmăririi penale a fost întocmită de el și că S.A. doar a semnat-o și a prezentat mandatul. Potrivit lui, nici subiectul și nici S.A. nu au participat la ședința de la Judecătoria Căușeni. S.A. a participat la ședința de la Curtea de Apel Chișinău ca urmare a recursului înaintat de procuror. Potrivit subiectului, acest lucru nu a fost coordonat cu el și nici nu a fost solicitat de el, aflînd despre aceasta abia atunci când a primit decizia. Subiectul a mai adăugat că asistența juridică acordată de S.A. a fost gratuită.

ii) a doua cauză

189. Al doilea caz care implică fosta colegă și avocat al subiectului evaluării constatat de Comisia de evaluare și preluat în hotărârea CSM a avut loc la 25

iunie 2018, când subiectul evaluării, în calitate de judecător al Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a emis o sentință într-o cauză penală, în care a fost vizată o persoană (V.R.) acuzată de organizarea migrației ilegale (art. 362¹ din Codul penal). Potrivit sentinței, V.R. a fost apărut de avocatul S.A., iar sub forma de sancțiune i-a fost aplicat o amendă în mărime de 14 000,00 de lei. Nefiind de acord cu sentința, procurorul a contestat-o cu apel, iar prin decizia din 26 septembrie 2018, Curtea de Apel Chișinău a modificat pedeapsa din amendă în închisoare pe termen de patru ani (pedeapsa fiind suspendată condiționat), cu privarea de dreptul de a exercita activitatea legată de gestionarea resurselor umane timp de patru ani. Decizia instanței de apel a fost menținută prin încheierea din 03 aprilie 2019 a Curții Supreme de Justiție, care a declarat inadmisibil recursul avocatului S.A. În cadrul audierii, subiectul evaluării a confirmat că nu a declarat abținere, deoarece nu a identificat nicio incompatibilitate în sensul art. 33 din Codul de procedură penală raportat la jurisprudența CtEDO. Acesta a adăugat că nu a declarat abținere deoarece cauza penală a fost examinată în cadrul unei proceduri simplificate, în temeiul art. 364¹ din Codul de procedură penală.

iii) a treia cauză

190. Al treilea caz care implică fosta colegă și avocat al subiectului evaluării constatat de Comisia de evaluare și preluat în hotărârea CSM, a avut loc la 25 mai 2023. Subiectul evaluării, în calitatea sa de judecător al Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a emis o hotărâre de admitere a cererii depuse de avocatul S.A. în interesul lui L.L. În cadrul audierii, reclamantul a confirmat că nu a declarat abținere, deoarece nu a identificat niciun motiv legal în temeiul articolului 50 din Codul de procedură civilă pentru a face acest lucru. Acesta a adăugat că persoana era dispărută fără veste de peste 40 de ani (1982). Nu a existat niciun litigiu juridic, deoarece cazul a fost examinat în cadrul unei proceduri speciale - stabilirea faptelor care au valoare juridică, conform art. 280 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

iv) a patra cauză

191. Al patrulea caz care implică fosta colegă și avocată al subiectului evaluării constatat de Comisia de evaluare și preluat în hotărârea CSM, a avut loc la 17 octombrie 2023. Subiectul evaluării, în calitatea sa de judecător al Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a primit spre examinare o cauză civilă inițiată la cererea de chemare în judecată depusă de C.A. împotriva lui C.R., intervenient accesoriu Direcția Generală pentru Protecția Drepturilor Copilului, cu privire la stabilirea domiciliului copilului minor. Avocata S.A. a depus o cerere de amânare a examinării cauzei în numele lui C.A.. În cea de-a treia rundă de întrebări, subiectul a prezentat o copie a unei declarații de abținere din 05 aprilie 2024 și o copie a hotărârii de respingere a acestei declarații de abținere. În cadrul audierii, subiectul a declarat că încheierea din 10 aprilie 2024 de respingere a declarației sale de abținere din 05 aprilie 2024 a stabilit că nu existau circumstanțe care să pună la îndoială imparțialitatea sa. Această

încheiere l-a convins că a acționat corect în cazurile anterioare în care S.A. era implicată.

192. Verificând sub aspectul concluziilor referitoare la corespunderea candidatului Grigore Manoli criteriilor de integritate, prin prisma constatărilor constatate de Comisia de evaluare și reținute de către Plenul Consiliului Superior al Magistraturii în hotărârea nr.104/9 din 11 martie 2025 și a argumentelor relevante invocate de către reclamant în contestație, Completul de judecată consideră că Grigore Manoli nu a respectat regimului juridic al conflictelor de interese la examinarea celor 3 cauze cu implicarea avocatei S.A.

193. Reclamantul contestă concluzia Comisiei, însușită de CSM, potrivit căreia ar fi încălcat obligația de abținere în cauzele în care S.A. era reprezentant. El a susținut, în esență, că raporturile anterioare dintre acesta și avocat nu erau de natură să pună la îndoială imparțialitatea sa, că respingerea cererii de abținere formulată într-una dintre cauze confirma respectarea aparențelor de imparțialitate, și că în celelalte cauze nu a fost formulată recuzare.

194. În prezenta speță raporturile dintre reclamant și S.A. rezultau din fapte directe și personale, cunoscute nemijlocit de reclamant, despre care nu puteau să cunoască părțile implicate în procesele examinate de judecător. S.A. a fost avocatul cu care reclamantul a activat împreună atunci când era avocat. S.A. l-a reprezentat gratuit.

195. În perioada în care reclamantul era reprezentat de S.A., reclamantul în calitate de judecător a examinat, cu participarea acestui avocat în calitate de reprezentant, 1 cauză, iar ulterior încă două cauze. Din câte se pare, în toate cele 3 cauze, reclamantul, în calitate de judecător, a adoptat hotărâri convenabile clienților S.A. Cel puțin S.A. nu a atacat nici una dintre acestea.

196. Reprezentarea gratuită a reclamantului de către S.A. este un element care accentuează gravitatea situației. Orice avocat are cheltuieli, pe care și le acoperă din onorariile încasate. În materia onorariilor, Consiliul Uniunii Avocaților a recomandat la 30 martie 2012 tarife recomandabile, minime (50 de euro pe oră) și maxime (150 de euro pe oră). Fiecare avocat a fost îndemnat să urmeze aceste tarife. Bineînțeles că orice avocat poate accepta reprezentarea pro bono în raport cu categoriile de persoane vulnerabile, sau care din alte motive obiective nu îi pot achita serviciile. Reclamantul în mod evident nu făcea parte din categoriile de persoane vulnerabile. În asemenea condiții, acceptarea de către judecător a serviciilor gratuite ale unui avocat care reprezintă părțile în cauzele avute în procedură este deosebit de problematică. Un judecător nu ar trebui niciodată să accepte favoruri de la persoanele care compar în fața sa. Avocatul nu avea niciun alt motiv să facă această favoare decât relațiile personale apropiate cu reclamantul, fie speranța unei atitudini binevoitoare față de el din partea reclamantului în viitor. Reclamantul nu a dat o explicație plauzibilă cu privire la gratuitatea serviciilor acordate, mai ales în condițiile în care invocă că nu avea nici o relație apropiată cu avocatul respectiv.

197. În aceste condiții, raporturile dintre cei doi depășeau cadrul unei relații profesionale obișnuite și se înscriau într-un context personal suficient de clar conturat pentru a activa analiza obligației de abținere. În nici una din cele 3 cauze reclamantul nu și-a declarat abținere. El și-a declarat obținere în ultima cauză doar după ce a fost informat de Comisie despre suspiciunea de lipsa de integritate etică în alte cauze.

198. Completul reține că analiza nu privește existența unei părtiniri efective a reclamantului față de S.A., aspect ce ține de planul imparțialității subiective, ci dacă aceste împrejurări erau apte să genereze, pentru un observator obiectiv, îndoieli legitim justificate cu privire la imparțialitatea sa. În acest sens, CtEDO a reținut că „nu există o delimitare riguroasă între imparțialitatea subiectivă și cea obiectivă” în cauza Ramos Nunes de Carvalho e Sá v. Portugalia [MC], § 146, că „ceea ce este determinant este dacă această temere poate fi considerată justificată în mod obiectiv” în cauza Wettstein v. Switzerland, § 44, și că „justiția nu trebuie doar să fie făcută, ci trebuie și să se vadă că este făcută” în cauza Morice v. France [MC], § 78. Rezultă că absența dovezii unei părtiniri subiective (personale) nu este, prin ea însăși, suficientă pentru a exclude problema imparțialității, atunci când există împrejurări care au fost dovedite apte să afecteze aparența de imparțialitate. Mai mult, obligația de abținere în revine din oficiu judecătorului, fără a aștepta să fie recuzat.

199. Aplicând acest standard, Completul constată că istoricul relației dintre reclamant și S.A. constituia, în sine, o împrejurare suficientă pentru a activa incidența art. 50 alin. (1) lit. e) Cod de procedură civilă, și, după caz, art. 33 Cod de procedură penală. Nu relația de foști colegi, privită izolat, este determinantă, ci corelarea acestuia cu relația personală client-avocat ulterioară și cu participarea reclamantului în calitate de contestatar și avocatul S.A. în calitate de reprezentant al acestuia în perioada 18.04.2018-17.09.2018 în cadrul unei cauze penale, examinate în condițiile art. 313 CPP, perioadă în care reclamantul examina cauze repartizate sie în calitate de judecător cu participarea aceluiași avocat în calitate de reprezentant. Într-un asemenea context, un observator obiectiv putea considera, în mod legitim, că aparența de imparțialitate a reclamantului era afectată.

200. De asemenea, conduita reclamantului în cauzele examinate de el cu participarea avocatului S.A. întărește percepția că relația dintre reclamant și avocatul S.A. a depășit relația strict profesională, or, în toate cauzele clienții lui S.A. au dobândit soluții favorabile. În cauzele soluționate pe fond, reclamantul a emis soluții în interesul clienților avocatului, și, în cazul în care acestea au fost contestate, soluțiile nu s-au menținut, situația clienților avocatului fiind agravată în căi de atac. Nu doar simpla anulare a actelor judecătorești este relevantă la caz, însă în contextul unei relații personale nedeazăluite cu una dintre părți, aceasta capătă relevanță pentru analiza aparenței de imparțialitate, deoarece putea întări îndoiala că situația trebuia adusă la cunoștința părților.

201. Nu poate fi reținută explicația reclamantului că necesitatea reprezentării intereselor sale de către avocat a fost dictată de o posibilă adresare ulterioară la CEDO și un eventual refuz de examinare a cererii sale pe motiv că nu ar fi angajat un avocat. Potrivit pct.36 din Regulamentul Curții și a art. 6 din Convenție, lipsa avocatului la nivel național nu împiedică acuzatul să depună cerere și aceasta să fie examinată.

202. Mai mult, reclamantul însăși a susținut în fața instanței că el a întocmit plângerea și că cauza nu era complexă. Acceptarea de către un avocat să semneze un document pe care nu l-a întocmit de asemenea vorbește despre o relație specială dintre reclamantul și avocatul S.A., mai ales că aceștia au activat anterior împreună.

203. Astfel, Completul reține că, în prezenta cauză, împrejurările relevante erau directe, personale și ușor individualizabile și că ele depășeau cu mult sfera unor simple relații profesionale ori a unor coincidențe de circumstanțe. Prin urmare, chiar în lipsa dovezii unei părtiniri subiective, aceste împrejurări erau suficiente pentru a genera, în mod obiectiv, îndoieli legitim justificate cu privire la imparțialitatea reclamantului. În aceste condiții, reclamanta era obligată, potrivit art. 50 alin. (1) lit. e) și art. 52 Cod de procedură civilă, 33 Codul de procedură penală, precum și exigențelor consacrate de art. 14 din Legea integrității nr. 82/2017, să își declare abținerea ori, după caz, să dezvăluie în mod expres împrejurările relevante, astfel încât problema imparțialității sale să poată fi examinată în mod efectiv de instanța competentă. Omisiunea de a proceda astfel este de natură să afecteze, în mod obiectiv, aparența de imparțialitate a instanței și, implicit, încrederea publicului în justiție.

204. Completul nu poate accepta argumentul reclamantului potrivit căruia respingerea ulterioară a unei cereri de abținere formulat de el l-ar fi eliberat de obligația de a se abține în cauzele anterioare. Art. 50 alin. (1) lit. e) Cod de procedură civilă și art. 33 Cod de procedură penală reglementează ipoteza existenței „altor împrejurări care pun la îndoială obiectivitatea și nepărtinirea” judecătorului, iar art. 52 alin. (1) Cod de procedură civilă și 34 Cod de procedură penală stabilește că, în prezența unor asemenea temeuri, judecătorul este obligat să se abțină la momentul respectiv, dar nu ulterior sau în alte cauze. Mai mult, în ultima cauză abținerea nu a fost declarată de reclamant de la bun început. Ea a fost formulată după ce reclamantul a fost notificat de Comisie.

205. În același sens, Curtea Constituțională în para. 189 din Hotărârea nr. 2 din 16 ianuarie 2025, a reținut că „judecătorii au obligația imparțialității, urmând să se abțină de la judecarea cauzelor în care pot exista îndoieli față de obiectivitatea lor”, iar că „obligația judecătorului de a se abține de la examinarea unei cauze, atunci când există motive în acest sens, decurge din dreptul la un proces echitabil”. Rezultă că obligația de a preveni aparența de imparțialitate aparține, în primul rând, judecătorului și nu depinde de inițiativa procesuală a părții. Respingerea unei recuzări într-o cauză nu produce un efect automat de

exonerare în alte cauze și nu dispensează judecătorul de obligația de a evalua în mod autonom dacă împrejurările cunoscute impuneau abținerea sa.

206. În plus, doar relația personală dintre reclamant și avocatul său constituia, ea însăși, un semnal suplimentar că raporturile dintre părți ar putea fi percepute de părți și observatorul obiectiv ca susceptibile să afecteze obiectivitatea și nepărtinirea judecătorului. Chiar dacă o asemenea percepție subiectivă nu este decisivă, ea trebuia să sporească prudența reclamantului și să-l determine să evalueze cu atât mai riguros necesitatea obținerii ori, cel puțin, a dezvăluirii împrejurărilor relevante. Or, este irelevant argumentul reclamantului că nu a avut în fața cui să anunțe relația sa personală cu avocatul, deoarece părțile opuse nu erau prezente în ședință, or, aceasta odată în plus demonstrează că acesta urma să acționeze prudent și să analizeze obligația de abținere prin depunerea unei cereri. Mai mult, cauza penală care s-a soldat cu emiterea sentinței la 18.06.2018, în perioada în care avocatul S.A. îi reprezenta interesele personale ale reclamantului într-o cauză penală din Judecătoria Căușeni, s-a examinat în prezența procurorului, iar din actele cauzei nu rezultă că reclamantul ar fi informat partea despre circumstanța dată, circumstanță despre care nu se putea cunoaște decât de la reclamant.

207. În același sens, CtEDO a statuat, în cauza Koulias v. Cyprus, § 63, că „acea situație trebuia dezvăluită de la începutul procedurii și trebuia efectuată o evaluare”, iar în § 64 că „astfel, a fost creată o aparență de părtinire”. Acest standard este direct relevant în cauză, mai ales pentru ședințele în care părțile opuse erau absente și nu cunoșteau despre raporturile dintre avocatul-representant și reclamant. Într-o asemenea situație, omisiunea judecătorului de a dezvălui împrejurarea relevantă nu putea fi acoperită prin simpla respingere, în anul 2024, a unei cereri de abținere, formulată după inițierea procedurii de evaluare ca efect al întrebărilor formulate de Comisie.

208. Mecanismul de la art. 50 și 52 Cod de procedură civilă și art. 33-34 Cod de procedură penală a fost instituit tocmai pentru a evita situațiile susceptibile să creeze justițiabililor impresia legitimă că judecătorul nu este suficient de imparțial. Curtea Constituțională a subliniat în Hotărârea nr. 2 din 16 ianuarie 2025, la para. 193, că regulile privind abținerea și recuzarea urmăresc eliminarea „oricărei aparențe de părtinire”, iar în para. 208 că „este important să fie stabilit faptul că subiectul evaluat cunoștea despre circumstanța în discuție și nu s-a abținut de la examinarea cauzei”. Or, în prezenta cauză, reclamanta nu doar că o cunoștea pe S.A. ca parte în dosarele repartizate, ci cunoștea nemijlocit și împrejurarea personală relevantă care îi lega. În aceste condiții, obligația de a evalua necesitatea abținerii s-a născut cel târziu din momentul în care, cunoscând identitatea părții, a știut că aceasta este tocmai persoana cu care avusese acea relație istorică personală.

209. Nu pot fi primite nici argumentele întemeiate pe legalitatea soluțiilor pronunțate pe fond. Ceea ce trebuie examinat este dacă, la data repartizării și a participării la examinarea cauzelor din 2018-2023, împrejurările existente erau

apte să creeze, pentru un observator obiectiv, îndoieli legitim justificate cu privire la imparțialitate. Nici legalitatea soluțiilor pronunțate nu neutralizează problema aparenței de imparțialitate, care se apreciază anterior și independent de soluția dată fondului. Mai mult, cel puțin în una din cele 3 cauze curtea de apel a casat soluția reclamantului și a aplicat o pedeapsă mai dură.

210. La capitolul dat, Completul de judecată reiterează că respectarea regimului juridic al conflictelor de interese este esențială pentru a asigura imparțialitatea și integritatea funcției judiciare, protejând astfel încrederea publicului în justiție. Normele de etică și conduită ale judecătorilor le impun obligația de a evita nu doar conflictele de interese reale, dar și orice aparență de părtinire care ar putea afecta imparțialitatea obiectivă.

211. Legea cu privire la organizarea judecătorească prevede că judecătorii trebuie să se abțină de la examinarea unei cauze dacă există circumstanțe care pot ridica suspiciuni rezonabile privind imparțialitatea lor. În plus, art. 6 CEDO impune ca instanțele să fie nu doar imparțiale în mod subiectiv (fără părtinire personală), ci și obiectiv imparțiale, astfel încât să nu existe nicio îndoială rezonabilă privind obiectivitatea lor.

212. Cu referire la primul caz care implică fosta colegă și avocat al subiectului evaluări, Completul de judecată analizând materialele dosarului administrativ a stabilit că la 05 aprilie 2017, avocatul S.A. a depus în interesele unui terț (N.S.) o plângere la Judecătoria Chișinău, sediul Centru, împotriva procesului-verbal privind contravenția de desfășurare ilegală a activității de întreprinzător. Prin hotărârea din 13 iulie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, emisă de subiectul evaluării judecătorul Grigore Manoli, ultimul a admis a plângerea avocatului S.A. în interesele unui terț (N.S.). Iar, potrivit hotărârii, procesul-verbal privind contravenția și decizia de sancționare au fost anulate, iar procesul contravențional împotriva clientului reprezentat de S.A., a fost încetat.

213. În acest sens, Completul de judecată reține că reclamantul a susținut în ședința Comisiei de evaluare, în ședința Plenului CSM, cât și în ședința de judecată că relația sa cu S.A. s-a rezumat doar la faptul că ambii au activat în cadrul aceluiasi birou. Acesta a adăugat că, în acea perioadă, nu a avut nicio comunicare cu S.A. și că S.A. nu i-a acordat nicio asistență juridică lui sau membrilor familiei sale. De asemenea a confirmat că nu a declarat abținere la momentul examinării cauzei, deoarece nu a identificat nicio incompatibilitate potrivit art.33 din Codul de procedură penală și jurisprudenței CtEDO, care prevede că un judecător se poate abține de la judecarea cauzei chiar și atunci când o situație nu este reglementată de un text legal și când consideră că imparțialitatea și obiectivitatea sa pot fi afectate.

214. În contextelor celor enunțate, Completul de judecată conchide că constatările Comisiei de evaluare și preluate în hotărârea CSM, sunt juste prin faptul că la acea etapă, relația dintre subiect și S.A. era cea de foști colegi, iar la cel moment Comisia de evaluare nu a avut niciun indiciu că aceștia au avut o relație mai apropiată, nu a existat nicio dovadă că au fost implicați în alte cauze

judiciare sau că au menținut o relație de comunicare după ce subiectul a devenit judecător. Însă acest dubiu nu a constituit temei de nepromovare.

215. În continuare, din materialele dosarului administrativ, Completul de judecată a reținut la 18 aprilie 2018, S.A., reprezentând subiectul evaluării (reclamantul), a depus o plângere în vederea anulării unei ordonanțe de începere a urmăririi penale emise în privința subiectului evaluării (clientul său), la 21 februarie 2005 cu privire la infracțiunea prevăzută de articolul 361 alin. (1) din Codul penal. Iar, prin decizia Judecătoria Căușeni, sediul Ștefan Vodă, a fost admisă plângerea și a fost anulată ordonanța de începere a urmăririi penale împotriva subiectului evaluării pe motivul încălcării dispozițiilor procedurale. Ulterior, S.A. a fost prezentă și a reprezentat subiectul evaluării în fața Curții de Apel Chișinău în ședințele de judecată stabilite pentru examinarea recursului înaintat de procuror împotriva deciziei Judecătoria Căușeni, sediul Ștefan Vodă, iar, la 17 septembrie 2018, Curtea de Apel Chișinău a respins recursul ca inadmisibil.

216. În acest sens, Completul de judecată reține că reclamantul (subiectul evaluării) a susținut în ședința Comisiei de evaluare, în ședința Plenului CSM, cât și în ședința de judecată că plângerea prin care s-a solicitat anularea ordonanței de începere a urmăririi penale a fost întocmită de el însuși și că S.A. doar a semnat-o și a prezentat mandatul. A mai declarat că dânsul personal a depus (trimis) plângerea la instanță. Ulterior, nici Grigore Manole și nici S.A. nu au participat la ședința de la Judecătoria Căușeni, sediul Ștefan Vodă. S.A. a participat la ședința de la Curtea de Apel Chișinău ca urmare a recursului înaintat de procuror, doar că acest lucru nu a fost coordonat cu reclamantul și nici nu a fost solicitat de el, aflând despre aceasta abia atunci când a recepționat decizia instanței de apel, suplimentar a adăugat că asistența juridică acordată de S.A. a fost gratuită. Aceste argumente nu atrag după sine inexistența unui conflict de interese, atît timp cît reprezentarea a fost una reală, despre care reclamantului era în cunoștință de cauză.

217. Niciun avocat nu poate acționa contrar intereselor clientului său. Reprezentarea reclamantului în curtea de apel era o consecință firească a obținerii mandatului. Acest fapt nu putea să nu fie cunoscut de către reclamant. Reclamantul nu a revocat mandatul acordat avocatului. În asemenea circumstanțe, faptul că reclamantul a negat că avocatul S.A. trebuia să-l reprezinte în instanța de apel trezește și mai multe întrebări privind sinceritatea acestuia.

218. Așadar, în contextul celor enunțate, Completul de judecată conchide că constatările Comisiei de evaluare și preluate în hotărârea CSM, sunt juste prin faptul că la acea etapă, reclamantul (Grigore Manoli) era reprezentat personal de S.A., în același timp în care S.A. reprezenta o parte într-o altă procedură în care reclamantul era judecător. Aceasta reprezintă o încălcare mai gravă a dreptului la un proces echitabil și imparțial. Reclamantul nu s-a abținut de la examinare și nu a dezvăluit relația sa colegială cu avocatul S.A. tuturor participanților la proces.

Deci, faptul că subiectul nu a declarat abținere a limitat în mod clar dreptul celorlalți participanți de a pune la îndoială obiectivitatea și imparțialitatea sa. Respectiv, victimele migrației ilegale, care erau străini de origine afro-asiatică, fără cunoștințe ale limbii române, nu ar fi avut nicio șansă să afle că avocatul făptuitorului (inculpatului) era și avocatul judecătorului care examina cazul lor, drept urmare, o astfel de omisiune de abținere duce la subminarea încrederii în sistemul judiciar.

219. Subsecvent, Completul de judecată menționează că din materialele dosarului administrativ obținute și cercetate de Comisia de evaluare cât și de Plenul CSM se reține faptul că cauza de migrație ilegală a fost atribuită subiectului la 02 mai 2018, aceasta aflându-se în procedura reclamantului în perioada 04 mai - 25 iunie 2018, respectiv se deduce că în timpul examinării acestei cauze penale, reclamantul știa deja că S.A. era avocatul său, deoarece a semnat plângerea sa încă în data de 18 aprilie 2018.

220. În acest sens, Completul de judecată consideră justă afirmația Comisiei de evaluare și a CSM, care au notat că relația avocat-client este caracterizată printr-o legătură bazată pe încredere și confidențialitate. Clienții își pun încrederea în avocați pentru a proteja cel puțin informațiile sensibile. Avocații se bazează, de asemenea, pe clienți pentru a furniza informații veridice. Respectul și înțelegerea reciprocă sunt vitale pentru o relație avocat-client de succes. Aceste principii care reglementează relația avocat-client derivă din Codul de procedură penală, precum și din actele care reglementează profesia de avocat.

221. La fel, este important de relevat că atunci când un judecător are o relație personală cu un avocat ca urmare a unei reprezentări în desfășurare într-o cauză penală, există un risc semnificativ de conflict de interese sau de aparență de părtinire. Pe de o parte, un judecător poate simți un sentiment de recunoștință sau de loialitate față de avocatul său, influențându-i în mod conștient sau inconștient deciziile. Pe de altă parte, chiar dacă un judecător crede că poate rămâne imparțial, încrederea publicului în sistemul judiciar este subminată. Justițiabilii și publicul ar putea suspecta că relația judecătorului cu avocatul influențează deciziile acestuia, compromițând integritatea procesului judiciar. Or, subiectul activând în calitate de judecător ar fi trebuit să cunoască că, în conformitate cu art.33 din Codul de procedură penală și art.4 alin. (1) lit. (a) din Legea nr. 178/2014, în circumstanțele lui specifice, legea îi cerea să se abțină sau, de minimis, să dezvăluie potențialul conflict de interese în cauzele în care era implicat avocatul său și să lase clarificarea acestei chestiuni în sarcina unui alt judecător.

222. În aceste condiții, Completul de judecată conchide că Plenul CSM la adoptarea hotărârii contestate just a reținut că Comisia de evaluare corect a concluzionat că în privința subiectului sunt dubii serioase cu privire la respectarea de către subiect a criteriilor etice prevăzute la art. 11 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 65/2023, deoarece a încălcat regimul juridic al conflictelor de

interese ale judecătorilor atunci când a examinat cauza în care era implicat avocatul care l-a apărut în același timp într-o cauză penală.

223. Cu privire la cea de a treia cauză care implică fosta colegă și avocat al subiectului evaluării, Completul de judecată a stabilit că reclamantul în ședința Comisiei de evaluare, în ședința Plenului CSM, cât și în ședința de judecată a confirmat că nu a declarat abținere, ca și în celelalte două cazuri, deoarece la momentul examinării cazului, nu a identificat niciun motiv legal în temeiul art. 50 din Codul de procedură civilă pentru a face acest lucru. Acesta a adăugat că persoana era dispărută fără veste de peste 40 de ani (1982). Nu a existat niciun litigiu juridic deoarece cazul a fost examinat în cadrul unei proceduri speciale - stabilirea faptelor care au valoare juridică.

224. În acest sens, Completul de judecată analizând prevederile art. 52 alin. (1), în coraport cu prevederile art. 280 alin. (1) ale Codului de procedură civilă, a reținut că capitolul XXVII, declararea persoanei dispărute fără veste sau decedate nu prevede o excepție de la reglementările privind declarațiile de recuzare sau abținere prevăzute la art. 52.

225. Prin urmare, Completul de judecată a concluzionat că Comisia de evaluare just a constatat că acel caz nu a fost unul litigios și nu a implicat părți adverse, iar, reclamantul nu a fost scutit de obligația de a declara abținere și de a lăsa această chestiune în sarcina unui alt judecător. Or, hotărârea privind declararea unei persoane decedate constituie temei de înregistrare a decesului la organul de stare civilă, spre deosebire de alte hotărâri care obțin caracter executoriu numai după examinarea cauzei în apel. Respectiv, în astfel de cazuri, în care actele emise de judecători au caracter executoriu și pot fi contestate o singură dată, judecătorii sunt chemați să respecte standarde mai înalte atunci când își evaluează circumstanțele de potențială imparțialitate.

226. Apreciind cele reținute, Completul de judecată a concluzionează că în pofida faptului că omisiunea de a declara abținere într-un caz necontencios pare mai puțin gravă, Comisia de evaluare și CSM corect au conchis că, în circumstanțele acestui caz, în privința reclamantului sunt dubii serioase cu privire la respectarea de către subiect a criteriilor etice prevăzute la art. 11 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 65/2023. Or, acesta a încălcat regimul juridic al conflictelor de interese al judecătorilor atunci când a examinat cauza, în care era implicat fostul său avocat (S.A.) care îl reprezenta pe L.L.

227. Cu privire la cel de-al patrulea caz care implică fosta colegă și avocată al subiectului evaluării, Completul de judecată examinând materialele dosarului administrativ a stabilit că la 17 octombrie 2023, când subiectul evaluării în calitatea sa de judecător al Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a primit spre examinare o cauză civilă inițiată la cererea de chemare în judecată depusă de C.A. împotriva lui C.R., intervenient accesoriu Direcția Generală pentru Protecția Drepturilor Copilului, cu privire la stabilirea domiciliului copilului minor.

228. Suplimentar, Completul de judecată a stabilit că în cea de-a treia rundă de întrebări, subiectul a prezentat o copie a unei declarații de abținere din 05 aprilie 2024 declarată în cauza civilă inițiată la cererea de chemare în judecată depusă de C.A. împotriva lui C.R., intervenient accesoriu Direcția Generală pentru Protecția Drepturilor Copilului, cu privire la stabilirea domiciliului copilului minor. Iar, ulterior în cadrul audierii reclamantului de către Comisia de evaluare, acesta a declarat că încheierea din 10 aprilie 2024 de respingere a declarației sale de abținere din 05 aprilie 2024 a stabilit că nu existau circumstanțe care să pună la îndoială imparțialitatea sa. Această încheiere l-a convins că a acționat corect în cazurile anterioare luând decizia de a nu se abține de la examinarea cauzelor în care S.A. era implicată.

229. Completul de judecată analizând circumstanțele enunțate în coraport cu cele reținute de Plenul CSM în hotărârea din nr. 104/9 din 11 martie 2025 prin care s-a acceptat Raportul cu privire la evaluarea externă a dlui Grigore Manoli, candidat la funcția de al CSJ, a concluzionat că Comisia de evaluare just a remarcat faptul că, declarația de abținere din 2024 reprezintă de fapt modul în care reclamantul ar fi trebuit să acționeze în cazurile anterioare. Adică, să ofere unui alt judecător posibilitatea de a examina și de a identifica existența sau lipsa unor circumstanțe care ar putea pune la îndoială imparțialitatea judecătorului din perspectiva unui observator obiectiv.

230. Or, pentru a nu diminua încrederea societății în justiție, este foarte important ca un judecător, înainte de a examina cauza, să efectueze testul obiectiv, care presupune oferirea de garanții suficiente pentru a exclude orice dubiu cu privire la imparțialitatea sa, ceea ce subiectul nu a făcut.

231. În aceste circumstanțe, Completul de judecată a conchis că Plenul CSM corect a reținut că din concluziile Comisiei de evaluare că în privința subiectului evaluării sunt dubii serioase cu privire la respectarea de către subiect a criteriilor etice, determinate de faptul că acesta a admis conflicte de interese atunci când a examinat cauzele în care a fost implicat avocatul său S.A. Neprezentarea de către subiect a declarațiilor de abținere a încălcat principiul imparțialității, care, la rândul său, subminează încrederea publică în sistemul judiciar.

232. La fel, Completul de judecată menționează că atunci când un judecător are o relație personală cu un avocat ca urmare a reprezentării anterioare într-o cauză penală, există un risc semnificativ de conflict de interese sau de aparență de părtinire. Or, potrivit principiilor statului de drept și normelor internaționale privind independența și imparțialitatea justiției, este esențial să se respecte regimul juridic al conflictelor de interese și să se evite orice aparență de favoritism în exercitarea funcției judiciare.

233. La fel, Completul de judecată consideră necesar să menționeze faptul că imparțialitatea și independența judecătorilor rezultă din prevederile art. 6 CtEDO, care garantează oricărei persoane dreptul la un proces echitabil în fața unei instanțe independente și imparțiale. Imparțialitatea trebuie analizată din două perspective: subiectivă – care se referă la convingerea personală a

judecătorului și lipsa unei părtiniri personale; și obiectivă – care se referă la faptul că structura instanței și aparențele ei trebuie să inspire încredere publicului că procesul este echitabil.

234. Subsecvent, Completul de judecată notează că pentru a proteja aceste valori fundamentale, Legea privind statutul judecătorilor nr. 544/1995, precum și normele de etică și conduită ale judecătorilor din Republica Moldova impun judecătorilor obligația de a evita orice situație de conflict de interese sau aparență de părtinire. De asemenea, prevederile legale impun obligația judecătorilor de a se abține de la examinarea unei cauze dacă există circumstanțe care pot ridica suspiciuni rezonabile privind imparțialitatea lor. În lumina acestor norme juridice naționale și internaționale, este necesar ca în exercitarea funcției judiciare să se respecte cu strictețe regimul juridic al conflictelor de interese, iar orice aparență de favoritism să fie înlăturată pentru a proteja integritatea sistemului judiciar și încrederea publicului în justiție.

235. Indiferent de convingerea personală a judecătorului, aparențele create de această participare pot afecta imparțialitatea obiectivă, întrucât publicul ar putea percepe existența unei loialități reziduale sau a unei favorizări a avocatei care l-a reprezentat anterior. Această percepție este cu atât mai accentuată cu cât soluția pronunțată de complet a fost favorabilă avocatei în cauză.

236. Conform jurisprudenței CtEDO, imparțialitatea obiectivă este afectată atunci când există circumstanțe care pot genera o suspiciune legitimă privind părtinirea judecătorului. În cauza Piersack v. Belgia, Curtea a subliniat că, pentru a stabili existența unei părtiniri obiective, nu este necesar să se demonstreze o influență reală asupra deciziei, fiind suficient ca imparțialitatea să fie rezonabil pusă sub semnul întrebării din perspectiva unui observator obiectiv.

237. De asemenea, în cauza Pullar v. Regatul Unit, CtEDO a statuat că „justiția nu trebuie doar să fie făcută, ci trebuie să fie și văzută ca fiind făcută”, subliniind importanța aparențelor de imparțialitate. În consecință, participarea reclamantului în completul de judecată care a examinat cauzele cu participarea avocatei S.A. creează o aparență rezonabilă de părtinire, afectând imparțialitatea obiectivă și, implicit, încrederea publicului în integritatea procesului judiciar.

238. La caz, era vital necesară evitarea conflictelor de interese și a favoritismului, or, relația personală și profesională dintre reclamant și avocata S.A., deși încheiată în 2018, este relevantă din perspectiva aparențelor de părtinire, mai ales că deciziile judecătorului au fost favorabile avocatei. Conform normelor de etică și conduită ale judecătorilor, un judecător trebuie să evite orice situație care ar putea genera o aparență de părtinire sau un conflict de interese, indiferent dacă există o relație personală actuală sau o influență efectivă asupra deciziei.

239. În cauza Micallef v. Maltei, CtEDO a statuat că relația profesională anterioară dintre un judecător și un avocat poate afecta aparențele de imparțialitate, mai ales dacă aceasta este cunoscută publicului. În situația de față, publicul poate percepe o posibilă influență sau favoritism în soluționarea cazului

disciplinar, având în vedere relația profesională anterioară dintre judecător și avocat.

240. De asemenea, conform Legii privind statutul judecătorilor nr. 544/1995, judecătorii au obligația de a se abține de la examinarea unei cauze dacă există circumstanțe care pot ridica suspiciuni rezonabile privind imparțialitatea lor. Prin urmare, Grigore Manoli ar fi trebuit să se abțină de la participarea în completul de judecată, pentru a evita orice aparență de favoritism și a proteja imparțialitatea obiectivă.

241. În continuare cu referire la argumentul reclamantului precum că dubiile serioase privind imparțialitatea unui magistrat trebuie evaluate prin prisma unui observator obiectiv, dacă există motive obiective pentru a considera că integritatea ori imparțialitatea ar fi afectată (§ II. 1, pag. 6 din Contestație), Completul de judecată analizând Legea nr.65/2023 în acord cu normele de procedură și de etică profesională, constată că reclamantul confundă criteriile de evaluare externă, consacrate la art. 11 din Legea nr. 65/2023 cu cele de apreciere a imparțialității unui judecător, or, acestea reprezintă două proceduri distincte.

242. Standardul „dubiilor serioase” aplicat de Comisie la evaluarea subiecților, implică o evaluare a riscurilor în baza faptelor și documentelor obținute din sursele enumerate în Raportul de evaluare. În cazul evaluării judecătorilor în funcție, acest standard este justificat, deoarece consecințele nu sunt sancțiuni penale, ci evaluarea integrității în context administrativ.

243. În opinia Completului de judecată, Comisia de evaluare și CSM nu se aflau în poziția de a proba părtinirea reclamantului - judecător în cele patru cauze la care a participat S.A. în calitate de avocat. Or, la caz, Comisia de evaluare a verificat admiterea de către subiect a conflictelor de interese în activitatea sa de judecător, precum și respectarea regulilor de etică și conduită profesională în raport cu normele procedurale, legislația privind statutul judecătorului și răspunderea disciplinară a judecătorilor și Codul de etică și conduită profesională a judecătorului, aprobat prin Hotărârea Adunării Generale a Judecătorilor nr. 8 din 11 septembrie 2015 (modificat prin Hotărârea AGJ nr.12 din 11 martie 2016).

244. Drept urmare, cu referire la afirmația reclamantului precum că simpla existența a unei legături profesionale anterioare nu este suficientă pentru a considera că imparțialitatea judecătorului este afectată”, Completul de judecată notează că, existența unei suspiciuni generale este suficientă pentru declararea abținerii, în acord cu normele de procedură și de etică profesională prevăzute de art. 51 alin. (1) din Codul de procedură civilă, art. 34 alin. (1) din Codul de procedură penală și art. 202 alin. (1) din Codul administrativ, art. 15 alin. (1) lit. a) și d) din Legea nr. 544/1995, art. 4 alin. (4) și (5) din Codul de etică. Or, Curtea Constituțională în hotărârea nr. 18 din 27 septembrie 2022, a enunțat că „Judecătorii au o obligație de imparțialitate, urmând să se abțină de la judecarea cauzelor în care pot exista îndoieli față de obiectivitatea lor” (§60).

245. În continuare cu referire la afirmația reclamantului enunțată în contestație, precum că „o simplă favoare gratuită nu echivalează cu lipsa de integritate, iar, faptul că avocatul S.A. a semnat o plângere cu titlu gratuit sau că a fost într-o relație formală de colegialitate în trecut nu ar constitui în sine conflict de interese”, Completul de judecată o consideră neîntemeiată, or, în conformitate cu legislația națională, nu este de competența unui judecător să decidă personal cu privire la recuzarea sa, sau la necesitatea/oportunitatea de a se abține de la examinarea unei cauze.

246. Așadar, Completul de judecată analizând constatările Comisiei de evaluare expuse în § 114, § 115 și § 116 din Raport, precum și a CSM, a reținut că acestea sunt juste, or, o astfel de chestiune trebuie să fie supusă examinării unei părți terțe (la caz , un alt judecător). Mai mult ca atât, relația profesională dintre un judecător și un avocat reprezintă cu siguranță o circumstanță care ar putea pune la îndoială obiectivitatea și imparțialitatea unui judecător pentru un observator independent și obiectiv. În plus, atunci când un judecător cunoaște un avocat datorită faptului că au activat împreună, și, mai mult că acesta l-a reprezentat într-o cauză personală, există un risc semnificativ de conflict de interese sau de aparență de părtinire.

247. Suplimentar, Completul de judecată notează că relația dintre reclamant și S.A. depășește limitele unui raport oficial între actorii implicați în actul justiției: judecător și avocat, motiv pentru care, în virtutea respectării dreptului părților de acces la o instanță imparțială și la un proces echitabil potrivit art. 6 § 1 CEDO, motiv din care reclamantul-judecător urma să declare abținere în situație celor 3 cauze cu implicarea avocatului S.A.

248. Cu privire la argumentele reclamantului precum că lipsa obligației sale de a se abține de la examinarea primelor 3 cauze descrise în raport s-ar atesta prin încheierea din 10 aprilie 2024 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, nr. 2-20873/23, Completul de judecată notează că, deși, judecătorul care a examinat declarația de abținere a reclamantului-judecător din 05 aprilie 2024 a constatat lipsa temeiurilor de abținere, acest lucru nu-l exonerează pe cel din urmă de obligația declarării abținerii. Or, instituția declarării abținerii are drept scop stabilirea de către un terț (alt judecător sau complet) a existenței sau lipsei conflictului de interese sau unui potențial conflict de interese, în speță, cu avocatul participanților la proces în fiecare caz aparte.

249. La fel, Completul de judecată a concluzionat că reclamantul în mod neîntemeiat susține faptul că „simplul fapt că avocatul l-a reprezentat cândva pe judecător (într-o alta cauză) nu conduce automat la conflict, dacă nu se demonstrează un efect concret asupra soluției”, or, relația dintre reclamant și S.A. (client-avocat) reprezintă un fapt obiectiv de natură să pună la îndoială respectarea cel puțin a aparențelor de nepărtinire ale unei instanțe judecătorești. Respectiv, soluțiile adoptate de reclamant, în coroborare cu desfășurarea unei relații de avocat-client între S.A. și reclamant - prezintă un indiciu al încălcării standardului de respectare a aparențelor și ar putea compromite încrederea

publicului în actul de justiție. Iar, „absența unei recuzări din partea părților”, nu reprezintă „un indiciu că nu există o temere serioasă de părtinire”, or, partea adversă a celei reprezentate de avocatul S.A. nu a cunoscut circumstanța respectivă, iar dacă reclamantul-judecător le-ar fi dezvăluit-o, partea adversă ar fi luat în considerare dreptul său de a depune cerere de recuzare.

250. Cu privire la poziția reclamantului, de simulare a auto-judecării și prescrierii soluției, abordată prin afirmațiile: „simpla favoare gratuită nu echivalează cu lipsa integrității” și că „CtEDO examinează dacă judecătorul avea un beneficiu personal substanțial”, Completul de judecată notează că acestea nu corespund normelor de etică și conduită profesională ale judecătorului, or, normele respective obligă judecătorii să cedeze unui terț (un alt judecător sau alt complet de judecată) prerogativa examinării incidenței și a efectelor conflictului de interese declarat.

251. În continuare, cu privire la argumentele invocat de către reclamant în susținerea lipsei cadrului clar privind testul abținerii, Completul de judecată consideră că sunt neîntemeiate deoarece atât normele procesuale civile și penale, Codul de etică și conduită profesională a judecătorului și Principiile de la Bangalore definesc cadrul legal al testului abținerii, care îl obliga pe reclamant să îl respecte și anume prevederile art. 15 alin. (1) lit. e) din Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544/1995.

252. Legea nu distinge o anumită incompatibilitate sau conflicte de interese în dependență de nivelul instanței de judecată sau de statutul de candidat a subiectului, ci stabilesc că aceste iregularități să afecteze însăși funcția de judecător.

253. În hotărârea nr. 2 din 16 ianuarie 2025, § 189, Curtea Constituțională, sub aspectul conflictelor de interese, statuează că judecătorii au obligația imparțialității, urmând să se abțină de la judecarea cauzelor în care pot exista îndoieli față de obiectivitatea lor (art. 15 alin. (1) literele a) și d) din Legea nr. 544 din 20 iulie 1995). Obligația judecătorului de a se abține de la examinarea unei cauze, atunci când există motive în acest sens, decurge din dreptul la un proces echitabil. Mai mult, garanția caracterului echitabil al procedurii este aplicabilă cu privire la orice incident din fața instanței de judecată și pretinde ca în privința fondului acesteia să decidă un tribunal independent și imparțial (a se vedea HCC nr. 18 din 27 septembrie 2022, §§ 60 și 62).

254. În consecință, se concluzionează că reclamantul nu a înlăturat dubiile Comisiei de evaluare și faptele stabilite de CSM cu privire la integritatea sa în respectarea regimului juridic al conflictelor de interese la examinarea cauzelor cu implicarea avocatului S.A., iar, concluziile expuse în hotărârea nr.104/9 din 11 martie 2025 a Consiliului Superior al Magistraturii, prin care s-a acceptat Raportul cu privire la evaluarea externă a dlui Grigore Manoli, candidat la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție și s-a constatat nepromovarea evaluării, sunt legale și întemeiate și se impune menținerea acestora pentru a

proteja integritatea justiției și încrederea publicului în imparțialitatea sistemului judiciar.

• **Exercitarea dreptului discreționar, proporționalitatea măsurii și efectul legal al nepromovării evaluării externe. Tratatamentul inegal.**

255. În ceea ce privește testul proporționalității, Completul de judecată reține că Legea nr. 65/2023 a fost declarată constituțională. Efectele nepromovării evaluării externe sunt prevăzute expres de lege.

256. Legea nr. 65/2023 nu instituie obligații străine statutului de judecător, ci reglementează un mecanism de verificare a unor exigențe deja existente, precum evitarea conflictelor de interese, respectarea obligației de abținere și menținerea aparenței de imparțialitate. Judecătorul, prin natura funcției exercitate, este supus unui standard sporit de transparență și responsabilitate, deoarece încrederea publicului în justiție depinde nu doar de legalitatea hotărârilor pronunțate, ci și de integritatea persoanei care înfăptuiește justiția. Potrivit art. 11, subiectul evaluării nu promovează evaluarea dacă se constată existența unuia sau mai multor motive de necorespondere. Art. 17 prevede că hotărârea CSM privind nepromovarea evaluării are ca efect eliberarea din funcție a judecătorului, interdicția temporară de exercitare a funcției de judecător și a altor funcții de demnitate publică.

257. În materia evaluării externe, proporționalitatea nu se stabilește prin alegerea unei sancțiuni alternative, atunci când legea nu conferă CSM o asemenea marjă. Controlul proporționalității se realizează prin verificarea faptului dacă motivele de necorespondere reținute ating pragul de gravitate cerut de criteriile de integritate. Astfel, instanța trebuie să distingă între o neregularitate minoră sau disciplinară obișnuită și o conduită care afectează integritatea financiară ori etică a judecătorului.

258. În acest sens, Curtea Constituțională a statuat, prin Hotărârea nr. 2, că, prin utilizarea textului „a încălcat grav”, legiuitorul a stabilit un prag ridicat al încălcării regulilor de etică și de conduită profesională aplicabile judecătorilor și procurorilor, eliminând posibilitatea eliberării din funcție în cazul încălcărilor mai puțin grave. Curtea a reținut că încălcările grave ale regulilor de etică și de conduită profesională au repercusiuni serioase asupra integrității etice a subiectului evaluat și justifică includerea acestui comportament în lista celor care conduc la eliberarea din funcție.

259. Raportat la aceste repere, Completul reține că, în cauza reclamantului, nepromovarea nu se întemeiază pe o omisiune izolată ori pe o conduită nesemnificativă, ci pe împrejurări care depășesc nivelul unei simple neregularități formale.

260. În același timp, sub aspect etic, s-a reținut afectarea aparenței de imparțialitate, una dintre garanțiile esențiale ale înfăptuirii justiției. În acest cadru, efectul asupra carierei reclamantei, deși sever, se află într-un raport rezonabil de proporționalitate cu scopul urmărit, și anume protejarea integrității

funcției judiciare și a încrederii publicului în justiție. Raportat la aceste repere, Completul reține că, în speță, nepromovarea nu se întemeiază pe încălcări mai puțin grave ori pe o conduită nesemnificativă, ci pe împrejurări care depășesc nivelul unei simple neregularități formale.

261. În acest cadru, efectul asupra carierei reclamantului, deși sever, se află într-un raport rezonabil de proporționalitate cu scopul urmărit, și anume protejarea integrității funcției judiciare și a încrederii publicului în justiție.

262. Cu privire la exercitarea dreptului discreționar, principiul proporționalității și tratamentul inegal în privința reclamantului, Completul de judecată reamintește că din punct de vedere a aplicării efectelor nepromovării evaluării, a ținut cont de faptul că evaluarea reprezintă un exercițiu excepțional, unic și limitat în timp, desfășurat pentru verificarea integrității subiecților Legii nr. 65/2023, și că urmează a fi făcută distincția între o procedură disciplinară ordinară pentru care sunt prevăzute sancțiunile din Legea nr. 544/1995 și procedura de evaluare externă, efecte ale căreia sunt prevăzute nemijlocit de legea specială.

263. Subsecvent, Completul de judecată menționează că obiecția reclamantului cu privire la exercitarea unui drept discreționar în mod arbitrar nu poate fi înaintată cu privire la procedura de evaluare desfășurată de Comisie, întrucât, Comisia de evaluare nu este autoritate publică în sensul prevederilor Codului administrativ (art. 4 alin. (2) din Legea nr. 65/2023).

264. Apreciind cele menționate, Completul de judecată relevă că, la caz, nu poate fi acceptată opinia reclamantului cu privire la existența unui tratament diferențiat în privința lui în comparație cu un alt subiect - Aurelia Cazaciu, or, situațiile subiecților Aurelia Cazaciu și Grigore Manoli nu sunt similare, iar tratamentul diferit pe care l-a avut CSM în privința lor nu poate fi considerat discriminatoriu, deoarece argumentele în susținerea acestei opinii au fost suficient de clar expuse în pct. 3.8.2. din hotărârea nr. 104/9 din 11 martie 2025 a Consiliului Superior al Magistraturii. Completul de asemenea reiterează că, potrivit deciziei nr. [3-18/2024](#), §§ 89-90, nu orice tratament diferențiat este contrar legii, ci doar acela care se bazează pe un criteriu protejat și care nu are o justificare obiectivă și rezonabilă, în sensul art. 2 Legea nr. 121/2012. Reclamantul nu a indicat criteriul de discriminare. El doar a menționat că în cazul altor subiecți ai evaluării Comisia a avut o abordare diferită. Lipsa criteriului exclude discriminarea. Chiar dacă ar exista soluții diferite în alte cauze, acest fapt nu conferă reclamantului dreptul de a beneficia de un eventual tratament eronat anterior. Este posibil ca în acea cauză actul administrativ să fi fost greșit, iar în prezenta cauză să fie corect. Prin urmare, analiza contestației se limitează la verificarea elementelor care puteau influența promovarea sau nepromovarea evaluării (*mutatis mutandis* decizia nr. [3-7/25](#), §§ 135-136).

• **Termene excesiv de mari pentru evaluare;**

265. Cu referire la afirmația reclamantului privind preținsele încălcări ale drepturilor reclamantului prin stabilirea unor perioade de evaluare de 5 și,

respectiv, 10 ani pentru situațiile ce țin de integritatea etică a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție, precum că ar exista criterii și termene diferite de evaluare, Completul de judecată relevă că utilizarea „incorectă”, în viziunea reclamantului, a termenelor prevăzute de art. 11 alin. (2) lit. a) și b) din Legea nr. 65/2023, nu poate fi acceptată în calitate de argument, or, în sensul legii enunțate, legiuitorul nu face distincție între acești subiecți supuși evaluării și nu oferă criterii diferite de evaluare, fiind o procedură unică pentru toți subiecții: atât pentru judecătorii în funcție la CSJ cât și pentru candidați, ultimii suportând consecințe similare în cazul promovării sau nepromovării evaluării, iar acest fapt se desprinde din art. 1 și art. 3 din Legea nr. 65/2023.

266. Cât privește deosebirea criteriilor stabilite la art. 11 alin. (2) lit. a) și b), este de menționat că, lit. a) stabilește perioada de verificare pentru încălcarea gravă a regulilor de etică și conduită profesională, pe când lit. b) stabilește admiterea (tolerarea, pasivitatea) existenței unor incompatibilități și conflicte de interese în activitatea sa. Or, la caz, se constată necorespunderea reclamantului cu criteriile prevăzute la art. 11 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 65/2023 (§127 din Raport), unde termenul de evaluare este de 10 ani. Respectiv, cazurile de încălcare a regimului juridic al conflictelor de interese descrise în Raport se includ în perioada supusă evaluării.

267. În continuare cu referire la argumentele reclamantului privind neaplicarea criteriului prevăzut la art. 11 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 65/2023 în privința sa, ci doar judecătorilor în funcție ai CSJ, Completul de judecată consideră că acestea sunt de asemenea neîntemeiate. Or, art. 11 alin. (1) din Legea nr. 65/2023 consacră aplicarea criteriilor de integritate etică și financiară tuturor subiecților evaluării prevăzuți la art. 3 alin. (1) din lege: judecătorilor în funcție ai CSJ și candidaților la funcția de judecător la CSJ. Respectiv, în speță, nu a existat o „extindere retrospectivă a regimului sancționator (sau a criteriilor restrictive)”, precum susține reclamantul în Contestația sa (pag. 27-29).

268. Cu referire la argumentele invocate de reclamant privind încălcarea principiului securității juridice, prevăzut de art. 23 din Constituție, și anume a dreptului la un proces echitabil, a dreptului la apărare și prejudicierea principiului proporționalității, prin reglementarea unor termene „excesiv de mari pentru evaluare”, Completul de judecată menționează că aceste simple critici cu privire la textul de lege aplicabil în speță exced obiectul judecății, iar, instanța de judecată este investită cu aplicarea legislației în vigoare și nu cu examinarea constituționalității textului de lege. Mai mult ca atât, Curtea Constituțională în hotărârea nr. 2 din 16 ianuarie 2025 a răspuns criticilor de neconstituționalitate cu privire la perioadele evaluării stipulate la art. 11 alin. (2) din Legea nr. 65/2023, și anume a constatat că „nu se poate pune problema retroactivității legii din perspectiva articolului 22 din Constituție. Respectiv, Curtea nu a reținut nici incidența articolelor 16, 23 și 54 din Constituție, care reclamă existența unor ingerințe în drepturile fundamentale garantate de Constituție (§114 din HCC nr. 2 din 16 ianuarie 2025).

269. Cu privire la acest aspect, Completul de judecată menționează că în cauza Thanza c. Albaniei, din 04 iulie 2023, Curtea Europeană a notat că legislația națională nu reglementa niciun termen limită la care autoritățile se puteau raporta pentru a examina integritatea etică și financiară a subiecților evaluării”. Așadar, deși a reiterat că termenele limită asigură certitudinea juridică, Curtea Europeană nu a considerat că Thanza, judecător al Curții Supreme supus procesului de vetting în anul 2017, a fost plasat într-o situație dificilă atunci când i s-a cerut să-și justifice caracterul legal al resurselor financiare din perioada anilor 1990 și 2000.

270. Ținând cont de cele reținute supra, Completul de judecată notează că comparativ cu termenul de 12 ani la verificarea integrității financiare (constituționalitatea căruia a fost verificată prin hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 16 ianuarie 2025, termenele de 5 și 10 ani pentru criteriile de etică, nu par a fi excesive, iar, drept consecință consideră că termenele prevăzute de legiuitor la art. 11 alin. (2) din Legea nr. 65/2023 sunt rezonabile prin prisma jurisprudenței CtEDO și nu duc la încălcarea dreptului la apărare a subiectului.

- **Încălcarea dreptului la respectarea vieții private;**

271. Cu privire la argumentele reclamantului cu privire la încălcarea dreptului la respectarea vieții private, Completul de judecată relevă că reclamantul nu a probat faptul că ingerința în viața sa privată ar fi întrunit cele trei criterii stabilite de jurisprudența CtEDO („prevăzută de lege”, „proporțională scopului urmărit” și „necesară într-o societate democratică”). Or, consecințele nepromovării erau prevăzute de legea aplicabilă procedurii de evaluare, la care au fost supuși toți subiecții evaluării, inclusiv reclamantul.

272. În continuare, Completul de judecată notează că caracterul necesar și proporțional scopului urmărit a făcut obiectul judecății de către Curtea Constituțională, care a constatat că articolul de lege care prevede sancțiunea eliberării din funcție pentru nepromovarea evaluării este unul constituțional, iar „cât privește faptul că subiectul evaluat poate fi eliberat din funcție pentru că nu s-a abținut de la examinarea unei cauze chiar dacă existau circumstanțe care puneau la îndoială, în mod rezonabil, imparțialitatea sa, Curtea reține că această măsură trebuie aplicată în funcție de circumstanțele particulare ale cauzei. Este important să fie stabilit faptul că subiectul evaluat cunoștea despre circumstanța în discuție și nu s-a abținut de la examinarea cauzei, afectând în acest mod încrederea în justiție și dreptul justițiabililor la un tribunal imparțial.” (§208 din HCC nr. 2 din 16.01.2025).

273. Cu titlu subsecvent, Completul de judecată menționează că CtEDO a statuat în jurisprudența sa, că „scopul urmărit de Legea privind Vetting-ul, în general, și ingerința în cazul reclamantului, în special, a fost în concordanță cu obiectivele identificate în decizia Curții Constituționale și în interesul securității naționale, al siguranței publice și al protecției drepturilor și libertăților altora, astfel cum sunt enumerate la art. 8 § 2” (cauza Xhoxhaj v. Albania, 9 februarie 2021, § 393).

274. Așadar, în partea ce ține de argumentul reclamantului că ingerința în viața privată nu a fost una necesară, aceasta urmează a fi analizată prin prisma art. 8 al Convenției Europene a Drepturilor Omului, în mod special în lumina cauzei Denisov c. Ucrainei (nr. 76639/11), în care Marea Cameră a confirmat că litigiile legate de muncă nu au fost excluse *per se* din domeniul de aplicare al „vieții private” în sensul art. 8 din Convenție. Există unele aspecte tipice ale vieții private care pot fi afectate în astfel de dispute de concediere, retrogradare, neadmitere la o profesie sau alte măsuri similare nefavorabile. Aceste aspecte includ (i) „cercul interior” al solicitantului, (ii) oportunitatea solicitantului de a stabili și dezvolta relații cu ceilalți și (iii) reputația socială și profesională a solicitantului. Există două moduri în care o problemă de viață privată ar apărea de obicei într-un astfel de litigiu: fie din cauza motivelor care stau la baza măsurilor atacate (în acest caz, Curtea folosește abordarea bazată pe rațiuni), fie - în anumite cazuri - din cauza consecințelor pentru viața privată (în acest caz, Curtea folosește abordarea bazată pe consecințe, § 115).

275. Ținând cont de cele reținute supra, Completul de judecată relevă că Curtea a constatat că dacă se aplică abordarea bazată pe consecințe, pragul de severitate cu privire la toate aspectele menționate mai sus capătă o importanță crucială, însă, reclamantului îi revine sarcina de a demonstra în mod convingător că pragul a fost atins în cazul său. La fel, reclamantul trebuie să prezinte probe care să susțină consecințele măsurii atacate. Or, Curtea va accepta că articolul 8 este aplicabil numai atunci când aceste consecințe sunt foarte grave și afectează viața sa privată într-o măsură foarte semnificativă (a se vedea cauza Denisov, citată mai sus, § 116).

276. La fel, CtEDO reiterează că orice ingerință în dreptul la respectarea vieții private va fi considerată „necesară într-o societate democratică” pentru un scop legitim dacă răspunde unei „nevoi sociale stringente” și, în special, dacă este proporțională cu scopul legitim urmărit și dacă motivele invocate de autoritățile naționale pentru a o justifica sunt „relevante și suficiente” (a se vedea, de exemplu: cauza Fernandez Martmez, § 124, și cauza Dubska și Krejzová c. Republicii Ceha [GC], nr. 28859/11 și 28473/12, § 174, 15 noiembrie 2016). Deși este de competența autorităților naționale să efectueze evaluarea inițială a necesității, evaluarea finală cu privire la relevanța și la suficientă rațiune a motivelor invocate pentru ingerință rămâne supusă controlului Curții pentru conformitatea cu cerințele Convenției (a se vedea, pentru exemplu, cauza Polyakh și alții, § 283).

277. Generalizând ipotezele descrise supra, Completul de judecată concluzionează că Consiliul Superior al Magistraturii fiind garantul independenței autorității judecătorești, nu poate admite ca un judecător cu serioase curențe a integrității etice să își poată continua activitatea de judecător, în detrimentul aparențelor create în privința acestuia, în acest caz orice observator obiectiv ar identifica o sursă de îngrijorare referitor la faptul că un astfel de judecător își exercită în continuare funcția de judecător.

278. Având în vedere motivele de mai sus, Completul de judecată consideră că la momentul adoptării hotărârii de către Plenul CSM, nu a existat nicio încălcare a art. 8 din Convenție în ceea ce privește demiterea din funcție a reclamantului, cât și privarea de anumite drepturi patrimoniale ca efect al Legii nr. 65/2023.

- **Sancțiunea eliberării din funcție era o măsură prevăzută de lege**

279. Cu privire la argumentele reclamantului cu privire la faptul că sancțiunea aplicată este o sancțiune fără justificare concretă, Completul de judecată menționează că acestea sunt neîntemeiate, or, criteriile de evaluare pentru un candidat la funcția de judecător la CSJ sunt expres prevăzute în art. 11 din Legea nr. 65/2023, iar consecința nepromovării evaluării externe se regăsesc în prevederile art. 17 alin. (4) și (5), în coroborare cu art. 20 alin. (4) din Legea nr. 65/2023, respectiv, odată ce reclamantul s-a înscris în concursul pentru funcția de judecător al CSJ, criteriile de evaluare și consecințele nepromovării evaluării externe erau preventiv consacrate legislativ și erau cunoscute de reclamant anterior aplicării sale pentru această funcție.

280. În continuare, cu privire la argumentele reclamantului cu privire la faptul că sancțiunea aplicată este o sancțiune diferențială în funcție de circumstanțele particulare ale cazului, încălcând principiul proporționalității, esențial pentru un stat de drept, Completul de judecată constată că acestea nu au fost probate. Or, instanței nu i-au fost relevate acele situații comparabile și care ar fi identice sau aproape identice situației reclamantului, pentru a fi supuse analizei dacă într-adevăr așa s-a procedat. Iar deciziile invocate de reclamant, care ar demonstra tratamentul diferit, nu se referă la situații similare, dar se referă la o procedură disciplinară, și nu la procedura evaluării externe a judecătorilor.

281. Respectiv, cauza Oleksandr Volkov c. Ucrainei, nr. 21722/11, din 09 ianuarie 2013, invocată de reclamant în sprijinul afirmației sale că, „o interpretare excesivă, care să asimileze relația minimă cu un avocat drept conflict de interese, poate duce la încălcarea independenței și la subminarea dreptului la muncă al judecătorului (vezi cauza Baka v. Ungaria [MC], 2016, §120)” nu reflectă poziția reclamantului. Or, în cauza respectivă Curtea a constatat încălcarea dreptului unui judecător la liberul acces la o instanță prin lipsa posibilității de atacare a deciziei forului legislativ de eliberare a acestuia din funcția de președinte al Curții Supreme de Justiție (§ 121), și nu a vizat examinarea unui conflict de interese.

- **Evaluarea integrității de către persoane non-membri ai Comisiei.**

282. Cu privire la argumentele reclamantului cu privire la faptul că evaluarea integrității a fost realizată de persoane care nu erau membri ai comisiei de evaluare, dar de persoane non-membre, iar lipsa traducerii materialelor a afectat participarea membrilor internaționali, considerent din care actele urmează a fi anulate pentru încălcarea prevederilor legale și a principiilor de echitate și transparență, Completul de judecată le consideră neîntemeiate

deoarece reclamantul nu a motivat cum modalitatea de lucru internă în cadrul Comisiei de evaluare urmează a fi reținută în vederea anulării actului administrativ contestat.

283. Or, din interpretarea corectă a prevederilor art. 9 alin. (1) și (5), art. 14 alin. (5) și art. 16 alin. (1) și (2) din Legea nr. 65/2023, rezultă că raportul cu privire la evaluare se aprobă de către Comisia de evaluare cu votul majorității membrilor prezenți. Membrii Comisiei de evaluare nu se pot abține de la vot. Iar, secretariatul Comisiei are un rol exclusiv de sprijin administrativ, iar atribuțiile decizionale rămân în competența exclusivă a membrilor Comisiei de evaluare. Astfel, susținerea că evaluarea integrității reclamantului ar fi fost realizată de persoane non-membri ai Comisiei nu are suport juridic și contravine dispozițiilor clare ale Legii nr. 65/2023. Reclamantul nu a motivat cum modalitatea de lucru internă în cadrul Comisiei de evaluare urmează a fi reținută în vederea anulării actului administrativ contestat.

284. Reclamantul susține că componența și modul de constituire a Comisiei nu întrunește standardele de independență impuse prin hotărârea CtEDO [*Oleksandr Volkov vs. Ucraina*](#), 2013. Completul notează, în primul rând, că hotărârea dată nu se aplică Comisiei, ci organului care a analizat cauza și a luat decizia cu privire la demisia judecătorului, adică CSM. Soluția din cauza Oleksandr Volkov a fost determinată și de lipsa unui control judecătoresc deplin a hotărârii Consiliului. Spre deosebire de Înalta Curtea Administrativă din Ucraina, Curtea Supremă de Justiție din Republica Moldova are competențe depline de a anula hotărârea Consiliului, nu doar să constate ilegalitatea acesteia și a lăsa determinarea efectelor hotărârii sale la discreția Consiliului.

285. Completul de asemenea notează că jumătate din membrii Consiliului sunt judecători de carieră. Aceștia sunt aleși de colegii săi prin vot secret. Astfel, componența Consiliului corespunde rigorilor din pct. 5.1 al [Cărtii Europene privind Statutul Judecătorului](#). Cealaltă jumătate a membrilor Consiliului au fost numiți de către Parlament cu un vot calificat, în urma unui concurs public, după ce candidații au promovat evaluarea externă. Din componența Consiliului nu face parte Procurorul General sau Ministrul Justiției. Membrii nejudicătorești ai Consiliului nu pot candida și activa pe durata mandatului în organele puterii legislative sau executive și nu pot avea afiliere politică. De asemenea, membrii Consiliului nu pot fi revocați de către organele care i-au numit sau ales. O asemenea componență și organizare a Consiliului este foarte diferită de Consiliul care a propus eliberarea din funcție a lui Aleksandr Volkov. Componența actuală a Consiliului este prevăzută de art. 122 alin. (1) din Constituție, normă modificată în anul 2022. Modificările date au fost [avizate pozitiv de către Comisia de la Venetia](#), care nu a avut obiecții față de noua componență a Consiliului și modul de numire sau alegere a membrilor lui.

286. Deși reclamantul invocă pretinsa lipsă de independență și imparțialitate a Comisiei, acesta nu aduce argumente concrete sau probe care să susțină această afirmație. Art. 5 Legea nr. 252/2023 stabilește în mod expres că Comisia

este independentă din punct de vedere funcțional și decizional față de orice persoană, fracțiune parlamentară sau partener de dezvoltare. Membrii acesteia au fost numiți cu respectarea procedurilor prevăzute de lege, cu un vot calificat, de către Parlament. Ei nu pot fi revocați de Parlament. Majoritatea membrilor Comisiei sunt străini propuși de partenerii de dezvoltare. Membrii străini sunt remunerați de partenerii de dezvoltare. Tot de străini este remunerat și secretariatul Comisiei. Membrii naționali sunt remunerați din bugetul de stat, însă remunerarea acestora este stabilită de lege și nu poate fi modificată de executiv. Regulamentul Comisiei este adoptat tot de Comisie. Executivul sau legislativul nu poate da indicații Comisiei sau membrilor săi. Atât membrii comisiei, cât și membrii secretariatului, beneficiază de imunitate funcțională. Aceste elemente constituie garanții suficiente împotriva oricărei influențe externe.

287. În aceste condiții, nu se poate concluziona nici că raportul Comisiei ar fi fost afectat de un viciu procedural grav. De altfel, CSM nu s-a limitat la preluarea formală a constatărilor Comisiei, ci a dat o apreciere proprie circumstanțelor reținute, a audiat reclamantul în ședința Plenului, oferindu-i posibilitatea efectivă de a-și expune poziția, și a analizat în mod independent elementele reținute în raport.

288. Cu referire la alegația reclamantul enunțată la para 135 din prezenta hotărâre, Completul de judecată susține că acesta nu poate fi reținută deoarece simpla împrejurare că materialele au fost redactate în limba română sau că nu există dovezi privind traducerea acestora nu este suficientă pentru a concluziona că membrii internaționali nu au participat la deliberare. Or, sarcina probei revine reclamantului, care trebuie să demonstreze existența unei încălcări concrete a procedurii și impactul acesteia asupra rezultatului evaluării, iar lipsa traducerii ar invalida participarea membrilor internaționali.

289. La fel, Completul de judecată menționează că potrivit art. 4 pct. 4 din Regulamentul Comisiei, Secretariatul are obligația de a asigura traducerea documentelor și comunicărilor, în funcție de necesitate, însă, nu instituie obligația traducerii integrale și automate a tuturor materialelor, ci una condiționată de necesitățile procesului de evaluare, care nu poate fi prezumată în fiecare caz.

290. Subsecvent, Completul de judecată reține că legalitatea actului administrativ se apreciază prin prisma existenței unei vătămări efective a drepturilor sau intereselor legitime ale persoanei vizate. În acest sens, chiar și în ipoteza admiterii unor eventuale neregularități de ordin procedural, acestea pot atrage anularea actului numai în măsura în care se dovedește că au influențat în mod real exercitarea atribuțiilor Comisiei sau au afectat drepturile persoanei evaluate.

291. Totodată, Completul de judecată consideră necesar de a menționa faptul că instanța nu se poate substitui Comisia de evaluare în ceea ce privește modul

de organizare internă a activității acesteia, atât timp cât nu se constată încălcarea unor dispoziții imperative ale Legii nr. 65/2023 ori a garanțiilor procedurale esențiale aplicabile procedurii de evaluare.

- **Pretinsele erori grave de procedură comise de CSM**

292. Reclamantul a mai invocat mai mult argumente pe care el le consideră erori procedurale grave care, dacă nu ar fi existat, ar fi dus la promovarea de către el a evaluării. El pretinde inter alia că Comisia nu a fost independentă, că el a fost supus unui tratament discriminator față de alți judecători care au promovat evaluarea, precum și că eliberarea sa automată din funcția de judecător îi încalcă dreptul la respectul vieții private.

293. Așadar, cu privire la pretinsa lipsă de independență și imparțialitate a Consiliului Superior al Magistraturii, completul de judecată menționează că independența și imparțialitatea organului nu pot fi negate exclusiv prin raportare la componența numerică a membrilor, ci trebuie analizate funcțional și instituțional, conform jurisprudenței constante a CtEDO.

294. Curtea Europeană a statuat că art. 6 § 1 CEDO nu impune statelor un model instituțional rigid privind structura consiliilor judiciare sau a organelor cu atribuții disciplinare ori de carieră (a se vedea *Kleyn și alții c. Olandei*, §193). Esențial este dacă organul oferă garanții suficiente împotriva presiunilor externe și dacă membrii săi sunt independenți în exercitarea mandatului.

295. În speță, membrii Consiliului Superior al Magistraturii sunt desemnați prin proceduri prevăzute de lege. Niciun element concret nu demonstrează existența unor presiuni sau influențe externe, deci, simplul fapt că nu toți membrii sunt judecători nu echivalează cu lipsa imparțialității.

296. Nu poate fi admis argumentul privind lipsa de independență a Consiliului Superior al Magistraturii, odată ce prevederile Legii nr. 947/1996 în vigoare la momentul hotărârii adoptate, indică asupra faptului că, toți membri care formează componența Consiliului Superior al Magistraturii sunt supuși evaluării integrității de către Comisia de evaluare externă în baza Legii nr. 26/2022, la fel, judecătorii și non-judecătorii care formează componența Consiliului se bucură de o înaltă reputație profesională și integritate personală, cu experiență în domeniul dreptului sau în alt domeniu relevant, care nu activează în cadrul puterii legislative, executive sau judecătorești și nu sunt afiliate politic.

297. La caz, la adoptarea hotărârii nr. 104/9 din 11 martie 2025 au participat 11 membri (5 judecători și 6 non-judecători) care au asigurat cvorumul de 2/3 din membri (prezenți 11 membri din 12) și care au adoptat hotărârea cu votul deschis al majorității (9 voturi ”pro” și 2 voturi ”împotriva”).

298. În acest sens, completul de judecată notează că argumentele reclamantului privind neîntrunirea de către CSM a standardului minim al Consiliului Europei privind componența unui consiliu judiciar, sunt

neîntemeiate, or, evaluarea reprezintă un exercițiu excepțional, unic și limitat în timp, desfășurat pentru verificarea integrității subiecților Legii nr. 65/2023, urmează a fi făcută distincția între o procedură disciplinară ordinară pentru care sunt prevăzute sancțiunile din Legea nr. 544/1995 și procedura de evaluare externă, efecte ale căreia sunt prevăzute nemijlocit de legea specială.

299. De rând cu aceasta, constatările în cauza *Catană vs Republica Moldova* din 21.02.2023, pct.61, nu exclud ca garanțiile oferite de art. 6§1 CEDO să fie respectate în cadrul unui control judiciar asupra procedurilor desfășurate de Consiliul Superior al Magistraturii de către o instanță de judecată competentă să asigure aceste exigențe CEDO, care indică: „61. În cazul în care, ca în această cauză, articolul 6 § 1 din Convenție se aplică procedurilor disciplinare, Convenția impune existența a cel puțin unuia dintre următoarele două mecanisme: fie organele profesionale disciplinare îndeplinesc ele însele exigențele articolului 6 din Convenție, fie nu le îndeplinesc, dar procedurile în fața lor sunt supuse unui control ulterior al unui organ judiciar cu competență deplină, care dispune el însuși de garanțiile prevăzute de acest articol (*Albert și Le Compte v. Belgia*, 10 februarie 1983, § 29, seria A nr. 58, *Fazia Ali v. Regatul Unit*, nr. 40378/10, § 75, 20 octombrie 2015, și *Eminağaoğlu v. Turcia*, nr. 76521/12, §§ 94 și 103, 9 martie 2021, și cauzele citate).”

300. Pct. 6.41 din Regulamentul Consiliului Superior al Magistraturii care prevedea că ședințele Consiliului Superior al Magistraturii la care se examinează cariera judecătorului sunt deliberative dacă din membrii prezenți la ședința cel puțin jumătate sunt membri judecători, nu are relevanță la caz, odată ce legalitatea acestei hotărâri adoptate de către Consiliul Superior al Magistraturii este supusă controlului, inclusiv sub aspect de fond, în temeiul art. 18 a Legii nr. 65/2023. Or, așa cum rezultă din norma menționată, hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii poate fi contestată de către judecător la Curtea Supremă de Justiție; contestația se examinează în ședință publică, la care sunt invitați pentru prezentarea poziției judecătorul vizat, reprezentantul Consiliului Superior al Magistraturii, după caz, și reprezentantul Comisiei de evaluare, iar, Curtea Supremă de Justiție admite contestația doar dacă constată că, în cadrul procedurii de evaluare, au fost admise erori procedurale grave care afectează caracterul echitabil al procedurii de evaluare sau că există circumstanțe de fapt care puteau duce la promovarea sau nepromovarea evaluării.

301. Completul de asemenea notează că Consiliul Superior al Magistraturii a examinat raportul Comisiei de evaluare cu privire la reclamant în componență deplină. La acea dată, doar 11 din cele 12 locuri în consiliu erau ocupate. Din cele 11 funcții ocupate, 5 erau judecători. Un loc rezervat judecătorilor în Consiliu era vacant, iar data suplinirii acestei vacanțe era incertă. În același timp, art. 17 alin. (2) din Legea nr. 65/2023 prevede că Consiliul trebuia să adopte hotărârea cu privire la evaluarea externă în cel mult 30 de zile de la recepționarea documentelor de la Comisie.

302. Respectarea pct. 6.41 din Regulamentul Consiliul Superior al Magistraturii în circumstanțele menționate în paragraful precedent presupunea excluderea unui membru nejudiciar de la ședința Consiliului, mecanism neprevăzut de lege. De asemenea, după cum a fost menționat mai sus, această „abatere” a Consiliului nu poate pune în discuție corectitudinea hotărârii Consiliului cu privire la fondul procedurii de evaluare. Din contra, examinarea subiectului de către o componentă mai largă a Consiliului oferea o mai mare legitimitate hotărârii adoptate. Aceasta „abatere” nu este suficient de gravă pentru a pune în discuție rezultatul evaluării și, după cum prevede art. 18 alin. 22 din Legea nr. 65/2023, nu poate determina anularea hotărârii cu privire la evaluarea externă.

303. Ținând cont de cele reținute supra, Completul de judecată relevă că în litigiu dedus judecății, urmează să se țină cont de jurisprudența CtEDO expusă în cauza Xhoxhaj c. Albaniei (nr. 15227/19), hotărârea din 31 mai 2021, § 412, enunțată în para. 152 din prezenta decizie. Cu titlu subsecvent, Completul de judecată notează că aceeași ordine de idei este expusă și în opinia CDL-AD(2022)024 a Comisiei de la Veneția, enunțată în para. 153.

304. În continuare, cu privire la argumentele reclamantului privind încălcarea dreptului la un proces echitabil, prin faptul că comisia de evaluare a refuzat să admită înscrisurile prezentate de subiectul evaluării, iar, în ședința CSM din 10 decembrie 2024 cererea de anexare a probelor a fost respinsă cu 6 voturi „pro” și 4 „contra”, fără o analiză efectivă a relevanței probelor propuse, limitând astfel posibilitatea sa de a-și apăra poziția, și respectiv încălcând dreptul acestuia la un proces echitabil, garantat de art. 6 al Convenției Europene a Drepturilor Omului, Completul de judecată le consideră neîntemeiate și în acest sens menționează următoarele.

305. Completul de judecată reține că noțiunea „drepturi și obligații cu caracter civil” nu poate fi interpretată doar printr-o referință la dreptul intern al statului pârât; este vorba de o noțiune „autonomă”, care reiese din Convenție. Or, art. 6 §1 se aplică indiferent de calitatea părților, de natura legislației ce reglementează modul de stabilire a „contestației” (lege civilă, comercială, administrativă etc.) și de autoritatea competentă să o soluționeze (instanța de drept comun, organ administrativ, etc.) [Georgiadis împotriva Greciei, § 34; Bochan împotriva Ucrainei (nr.2) (MC), § 43; Naït-Liman împotriva Elveției (MC), §1 06].

306. Aplicabilitatea art. 6 § 1 în materie civilă depinde, în primul rând, de existența unei „contestații” (în limba engleză „dispute”). În plus, trebuie să se întemeieze pe un „drept” care să poată fi pretins, cel puțin în mod credibil, recunoscut în dreptul intern, indiferent dacă acest drept este sau nu protejat de Convenție. Trebuie să fie vorba despre o contestație reală și serioasă, care poate privi atât existența însăși a dreptului, cât și întinderea sa sau modalitățile sale de exercitare. În sfârșit, rezultatul procedurii trebuie să fie în mod direct decisiv pentru dreptul „civil” în cauză, o legătură foarte slabă ori consecințe îndepărtate

nefiind suficiente pentru ca art. 6 §1 să fie aplicabil [cauza Regner împotriva Republicii Cehe (MC), § 99; cauza Károly Nagy împotriva Ungariei (MC), § 60; cauza Naït-Liman împotriva Elveției (MC), § 106].

307. Așadar, reieșind din cumulul ipotezelor descrise supra conving Completul de judecată că atât în contestație, cât și în poziția scrisă prezentată de reclamant, nu s-au regăsit argumente care ar putea răsturna concluziile Comisiei Vetting și a Plenului CSM cu privire la cele patru motive distincte pentru a constata conformitatea cu criteriile de integritate stabilite de art. 11 alin. (2) lit. a) și b) și alin. (3) lit. a) din Legea nr. 65/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al CSJ, iar drept consecință, contestația urmează a fi respinsă ca neîntemeiată.

308. Din motivele de mai sus, în conformitate cu art. 224 alin. (1) lit. f) din Codul administrativ, art. 18 alin. (2¹) pct. 1) al Legii nr. 65 din 30 martie 2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Respinge contestația depusă de Grigore Manole împotriva Consiliului Superior al Magistraturii și Comisiei de evaluare a integrității judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție (Comisia Vetting) cu privire la anularea actului administrativ.

Decizia este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Diana Stănilă

Stella Bleșceaga